

**Hässleholms
kommun**

Kallelse till kommunstyrelsens arbetsutskott

Onsdagen den 10 april 2024, kl. 13:00
Sammanträdesrum 1, Stadshuset

I tur att justera: Hanna Nilsson
Ersättare: Lina Bengtsson
Tid och plats för justering: Digital justering

Föredragningslista

	Ärenden	Till	
	Protokollsjustering		
1.	Godkännande av dagordning		
2.	Äskande av investeringsmedel – Stulna statyer - kultur- och fritidsnämnden 2024-02-29 <i>Handlingar</i> • KLF tjänsteskrivelse 2024-03-18 • KFN protokollsutdrag 2024-02-29	KSAU	
3.	Ansökan Stiftelsen Anna Åkesson donationsfond <i>Handlingar</i> • KLF tjänsteskrivelse 2024-03-12 • Ansökan till Anna Åkessons donationsfond	KSAU	
4.	Investeringsbehov av hjälpmedelsverksamhet - omsorgsnämnden <i>Handlingar</i> • KLF tjänsteskrivelse 2024-03-18 • ON protokoll 2024-02-13	KS	

5.	Svar på uppdrag om "Bostad först" <i>Handlingar</i> <ul style="list-style-type: none"> • KLF tjänsteskrivelse 2024-03-22 • SN protokoll 2024-03-18 • SF tjänsteskrivelse 2024-02-05 • SF utredning 2023-11-30 	KS	
6.	Värdeöverföring från Hässlehem AB 2024 <i>Handlingar</i> <ul style="list-style-type: none"> • KLF tjänsteskrivelse 2024-03-14 	KF	
7.	Återkalla uppdrag - Ridanläggning Hässleholms Ridklubb <i>Handlingar</i> <ul style="list-style-type: none"> • KLF tjänsteskrivelse 2024-02-14 • KFN protokollsutdrag 2024-01-25 • KFF tjänsteskrivelse 2023-10-04 	KF	
8.	Motion om att erbjuda motorintresserade ungdomar en plats att träffas och umgås på <i>Handlingar</i> <ul style="list-style-type: none"> • KLF tjänsteskrivelse 2024-02-06 • KFN protokoll 2023-12-14 • TN protokoll 2023-12-07 • Motion om att erbjuda motorintresserade ungdomar en plats att träffas och umgås på 	KF	
9.	Motion om att återstarta internationella programmet <i>Handlingar</i> <ul style="list-style-type: none"> • KLF tjänsteskrivelse 2024-03-01 • BUN protokoll 2024-02-22 • BUF tjänsteskrivelse 2024-01-31 • Motion Internationella programmet 	KF	

10.	<p>Motion om att göra det enklare att gå från bidrag till arbete</p> <p><i>Handlingar</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • KLF tjänsteskrivelse 2024-03-04 • AMN protokoll 2024-02-27 • AMF tjänsteskrivelse 2024-01-29 • AMF yttrande 2024-02-25 • Motion om att göra det enklare att gå från bidrag till arbete 	KF	
-----	--	----	--

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Lena Wallentheim (S)
Ordförande

Micaela Duvsjö
Sekreterare

Kommunstyrelsens arbetsutskott

**Hässleholms
kommun**

TJÄNSTESKRIVELSE

1(3)

Datum

Diarienummer

2024-03-18

KLF 2024/215

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Handläggare
Ekonomichef Eva-Lotta Svensson
Ekonomiavdelningen

eva-lotta.svensson@hassleholm.se

Äskande av investeringsmedel – Stulna statyer - kultur- och fritidsnämnden 2024-02-29

Ordförandes förslag till beslut

I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår följande beslut:

1. Kultur- och fritidsnämnden tillförs investeringsmedel om 187 000 kr år 2024 i syfte att byta ut de stulna statyerna ”Snapphanen Ubbe” och ”Pensionatsgästerna” i Vittsjö.
2. Finansiering på 187 000 kr sker från kommunstyrelsens anslag för oförutsedda investeringar 2024. Investeringen ska vara anslagstyp 1.

Sammanfattning

I slutet av 2022 stals de två välkända bronsstatyerna ”Snapphanen Ubbe” och ”Pensionatsgästerna” i Vittsjö. Med anledning av detta väcktes våren 2023 frågan om att kommunen skulle låta återuppföra statyerna efter originalritningarna. Statyerna kommer återskapas med bronsfärg för att undvika framtida stöld.

Kommunledningsförvaltningen / Ekonomiavdelningen

Beskrivning av ärendet

I slutet av 2022 stals de två välkända bronsstatyerna ”Snapphanen Ubbe” och ”Pensionatsgästerna” i Vittsjö. Med anledning av detta väcktes våren 2023 frågan om att kommunen skulle låta återuppföra statyerna efter originalritningarna. Statyerna kommer återskapas med bronsfärg för att undvika framtida stöld. Kostnaden för att återuppföra statyerna är 187 tkr. Försäkringsersättningen från kommunassurans uppskattas till 154 tkr och tillfaller finansförvaltningen. För att investeringen ska kunna genomföras föreslår kultur- och fritidsnämnden att kommunstyrelsens arbetsutskott tillskjuter 187 tkr i investeringsmedel år 2024.

Ekonomiska konsekvenser

Försäkringsärenden hanteras i redovisningen enligt följande: Ersättning från annan person för materiella anläggningstillgångar som skadats, eller förlorats ska redovisas som en intäkt i enlighet med Rådet för kommunal redovisning (RKR) och dess rekommendation R2-Intäkter. Inkomsten anses inte vara hänförlig till de investeringar som krävs för att återställa eller återuppföra skadad eller förlorad tillgång, utan ska betraktas som en ersättning för den eller de tillgångar som skadats eller förlorats. Det innebär att försäkringsåterbäringen på cirka 154 tkr som utbetalas kommer påverka kommunens resultat positivt och tillfaller finansförvaltningen.

I enlighet med RKR:s rekommendation R4-Materiella anläggningstillgångar ska utgiften för att återställa eller återuppföra en skadad eller förlorad tillgång redovisas som en tillgång i balansräkningen. Det innebär att utgiften för återuppförandet ska betraktas som en investering. Kultur- och fritidsnämnden har inga budgetmedel avsatta för återuppförandet. Återuppförandet av statyerna kommer ske under 2024 och kostar 187 tkr.

Med hänvisning till ovanstående föreslår ekonomiavdelningen att finansiering av återuppförandet av statyerna på 187 tkr finansieras från kommunstyrelsens anslag för oförutsedda investeringar 2024. Investeringen ska vara anslagstyp 1.

Bilagor

1. Protokollsutdrag kultur- och fritidsnämnden, §16, den 29 februari 2024

Sändlista:

Kultur- och fritidsnämnden
Kommunledningsförvaltningen, ekonomiavdelningen

Kommunledningsförvaltningen

Amra Salihovic

Biträdande kommundirektör

Eva-Lotta Svensson

Ekonomichef

Hässelholms
kommun

Sammanträdesdatum
2024-02-29

Kultur- och fritidsnämnden

§ 16

Äskande av investeringsmedel- Stulna statyer

Dnr: KFF 2024/21

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att:

1. från kommunstyrelsen äska utökat investeringsanslag för 2024 om 187 tk i syfte att byta ut de stulna statyerna ”Snapphanen Ubbe” och ”Pensionatsgästerna” i Vittsjö.
2. investeringen skall vara av anslagstyp 1.

Beskrivning av ärendet

I slutet av 2022 stals de två välkända och uppskattade bronsstatyerna ”Snapphanen Ubbe” och ”Pensionatsgästerna” från Vittsjö. Med anledning av detta väcktes våren 2023 frågan att kommunen skulle låta återuppföra statyerna efter originalritningarna.

Under 2023 saknades medel för att täcka den självrisk som kommunen har på stulna konstverk i det fria. Men i slutet av året hittades en lösning på problemet då medel kunde överföras från säkerhetsavdelningen, försäkringar till kultur- och fritidsförvaltningen. Dessa medel skulle därefter interimis bokföras då konstverken kommer levereras först senare under våren. Förvaltningen fick klartecken för förfarandet och beställde därför konstverk och uppsättning.

I slutet av januari, i samband med bokslutet, ändrades direktiven och medlen drogs tillbaka från kultur- och fritidsförvaltningen. Förvaltningen står därför nu utan medel för att täcka investeringen då kultur- och fritidsnämndens investeringsbudget för 2024 är intecknad.

I samråd med ekonomikontoret på Kommunledningsförvaltningen föreslår därför kultur- och fritidsförvaltningen att nämnden beslutar att från kommunstyrelsen äska medel om 187 för att täcka kostnaderna samt att investeringen skall vara av anslagstyp 1.

Kultur- och fritidsnämnden

Justering

Utdraget bestyrkes

**Hässelholms
kommun**

Sammanträdesdatum
2024-02-29

Kultur- och fritidsnämnden

Kommunens kostnad för uppförandet är självrisk om 80 tkr.
Försäkringsersättningen från kommunassurans uppskattas till 154 tkr och tillfaller finansförvaltningen.

Statyerna kommer återskapas betong med bronsfärg för att undvika framtida stöld.

Ärendets tidigare behandling

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott beslutade 2024-02-15, § 8, följande:

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott föreslår kultur- och fritidsnämnden besluta att:

1. från kommunstyrelsen äska utökad investeringsanslag för 2024 om 187 tk i syfte att byta ut de stulna statyerna ”Snapphanen Ubbe” och ”Pensionatsgästerna” i Vittsjö.
2. investeringen skall vara av anslagstyp 1.

Sänt till:
Kommunstyrelsen

Kultur- och fritidsnämnden

Justering

Utdraget bestyrkes

**Hässleholms
kommun**

TJÄNSTESKRIVELSE

1(2)

Datum

Darienummer

2024-03-12

KLF 2024/235

Kommunstyrelsen arbetsutskott

Handläggare
Ahmet Baran
Kommunledningsförvaltningen

ahmet.baran@hassleholm.se

Ansökan Stiftelsen Anna Åkesson donationsfond

Ordförandens förslag till beslut

I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar följande:

Vinslövs församlings ansökan om 77 000 kronor bidrag till orgelprojekt godkänns.

Beskrivning av ärendet

Stiftelsen tillföll Vinslövs municipalsamhälle och övergick till Hässleholms kommun vid kommunsammanslagningen 1974. Dess ursprungliga ändamål är att räntan får användas av Vinslövs municipalsamhälle till samhällets förskönande eller annat därmed jämförligt ändamål. Stiftelsen är per 23 mars 2022 permuterad enligt ansökan till Länsstyrelsen, varpå hela kapitalet i stiftelsen och dess avkastning kan delas ut. Tillgångarna är 77 017 kronor i stiftelsen per 31 december 2023.

Hässleholms kommun har under 2023 fått in en ansökan från Vinslövs församling Svenska Kyrkan, se bilaga 1. Ansökan uppgår till 76 000 kronor som ett bidrag till en ny orgel i Vinslövs kyrka. Orgeln ska placeras nere i kyrkan i stället för uppe på orgelläktaren. Den nya orgeln kostar 3 525 000 kronor, se bilaga 1 för ytterligare information om satsningen.

Det finns f n inga konkreta planer för resterande 1 017 kr i stiftelsen. Det förefaller lämpligt att reservera 17 kr för bankkostnader 2024, dela ut 77 000 kr till orgelinvesteringen och därmed avsluta stiftelsen.

Hässleholms kommun / Kommunledningsförvaltningen

Postadress: 281 80 Hässleholm Besöksadress: Stadshuset, Nytorget 1 Telefon: Telefax:

E-post: kommunledningsforvaltningen@hassleholm.se Bankgiro: Org. nr: 212000-0985 Webb: www.hassleholm.se

Med hänvisning till ovanstående föreslås att 77 000 kronor beviljas till Vinslövs församling.

Bilagor

1. Ansökan från Vinslövs församling

Sändlista:

Vinslövs församling, Svenska Kyrkan

Kommunledningsförvaltningen

Amra Salihovic
Bitr. Kommundirektör

Eva-Lotta Svensson
Ekonomichef

Ahmet Baran
Ekonom

Ansökan till Anna Åkessons donationsfond

I Vinslövs församling satsar vi på att bygga en ny orgel till Vinslövs kyrka som kommer att ha sin placering nere i kyrkan istället för uppe på orgelläktaren. Den kommer att användas på gudstjänster, dop, vigslar, begravningar, skolavslutningar, konserter, undervisning och mycket mer. Det är en satsning som vi menar kommer hela Vinslövs samhälle till stor nytta, glädje och kulturell försköning. För att kunna genomföra våra planer söker vi ekonomiska bidrag på många olika sätt. Vi vänder oss till olika stiftelser, tar upp kollekter, har insamling och vi säljer den befintliga orgeln som inte fungerar av olika anledningar i vår kyrka med som mycket väl kan vara ett gott instrument i en annan form av kyrkligt rum.

Den nya orgeln kostar 3.525 000 kr och jag bifogar ytterligare information om satsningen.

Med detta mejl vänder jag mig till styrelsen av Anna Åkessons donationsfond och ansöker om 76.000 kr som bidrag till vårt orgelprojekt.

Ida Wäreborn

Kyrkoherde

0708-65 88 68

ida.wareborn@svenskakyrkan.se

Ny orgel för Vinslövs kyrka – bakgrund och framtid.

Vinslövs församlings kyrkoråd har – efter tillstånd från Länsstyrelsen - 2021-09-16 fattat beslut om att beställa en ny orgel till Vinslövs kyrka. Kyrkomusikverksamheten i församlingen utvecklas hela tiden och behovet av en ny orgel som svarar mot verksamheten och kyrkobyggnaden är stort.

Den nuvarande orgeln.

Den idag befintliga orgeln är placerad på kyrkans orgelläktare och byggd av Anders Persson, Viken. Den har en dålig placering långt bakom ett lågt valv i ett ”eget rum”, vilket gör att ljudet inte når ut tillräckligt i kyrkorummet, utan det mesta stannar kvar på läktaren. Följden blir bl a att kyrkomusikern, redan vid en måttlig registrering, tvingas sitta i riskabelt höga ljudnivåer, utan att orgeln hörs tillräckligt väl nere i kyrkan. Detta gör det bl.a. svårare för församlingen att delta fullt ut i psalmsången. Även körarbetet påverkas negativt p.g.a. avståndet mellan instrumentet och kören nere i kyrkan.

Instrumentet är alltså klangligt fel dimensionerat för sin uppgift och har dessutom ett tekniskt utförande som enligt orgelexpertis har vissa brister, vilket möjligen riskerar att medföra **ombyggnader/repARATIONER** med tillhörande kostnader i framtiden, åtgärder som är klart omotiverade med tanke på ljudbilden som beskrivs ovan och som inte skulle påverkas av en ombyggnad. Orgeln har ända sedan den byggdes också ansetts vara för liten för kyrkorummet. Den saknar exempelvis en fullvärdig principalkör (uppsättning grundstämmor) vilket är nödvändigt i en så pass stor kyrka. Den skulle heller inte passa arkitektoniskt nere i kyrkorummet. Persson-orgeln planeras alltså att avyttras, för placering i ett kyrkorum där den efter viss ombyggnad kan komma mer till sin rätt. Utrymmet som frigörs på läktaren kan då användas för andra ändamål.

Den nya orgeln...

Efter en förprojektering med genomgång av olika alternativ, samt utredning av församlingens behov, har valet fallit på ett koncept framtaget i samarbete med orgelbyggaren James Collier, baserad i Hyssna i Västergötland och sedan några år anlitad av församlingen för den regelbundna orgelservicen.

James Collier beskriver själv projektet så här:

”... Placeringen av orgeln är tänkt till mitten av norra sidoskeppet för att inte blockera ljusinsläppet i kyrkan. Det ger bra kontakt mellan organisten och kören samt gör minimalt intrång på utrymmet i kyrkan. Formen i fasaden är tänkt att passa in i kyrkan och låter inte kyrkans arkitektur komprimeras. Den låga mittensektionen ger valvbågarna i taket fritt utrymme omkring sig, och formen speglar bågarna i fönstren. Proportionerna i orgelhuset är uppbyggda utifrån gyllene snittet och formspråket är någorlunda gustavianskt och i stil med orglar av t.ex. Pehr Schiörlin. Orgelhuset är 5,4 m högt vid sidotornen, 2,1 m djupt och 3,3m brett. Det byggs i furu och målas med linoljefärg; färgsättningen tar inspiration från övrig, befintlig inredning...”

Vgv.

För den intresserade: Stämupplägget eller "Dispositionen" kommer att se ut såhär:

"Great": C-g3 Manual I/Huvudverk	"Swell": C-g3 Manual II/Svällverk	"Pedal": C-f Pedalverk
Open Diapason 8'	Gedackt 8'	Bourdon 16'
Stopped Diapason 8'	Fugara 8' (c-g3)	Bass flute 8'
Principal 4'	Spetsflöjt 4'	
Twelfth 2' 2/3 B/D	Valdflöjt 2'	Koppel:
Fifteenth 2' B/D	Hautboy 8'	Swell-Great
Tierce 1' B/D		Swell-Pedal
Trumpet 8'		Great-Pedal

Tremulant

Liten orgelordlista:

Ex. "**C-g3**" anger omfånget, mellan vilka toner i skalan, stämman spänner.

"**Svällverk**" betyder att det finns ett spjäll som reglerar ljudstyrkan på verket.

"**Tremulant**" är en liten anordning som ändrar tonhöjden upp och ner, så att tonen tycks "sväva".

"**Diapason**" är det engelska uttrycket för den stämma som vi i Sverige benämner "Principal", fast med en mjukare karaktär. Diapason/Principal är verkets huvudstämma som dom andra stämmorna anpassas till och har en karaktär som påminner om ett stråkinstrument.

Ex. "**8'**" anger grundpipans längd i fot för varje stämma; ju högre siffra desto djupare ton.

"**Hautboy**" betyder helt enkelt "Oboe" på engelska.

Colliers koncept gör att orgeln blir ett levande instrument i gudstjänsten. Kyrkans norra sidoskepp, där även kören sedan tidigare har sin huvudsakliga placering, är bästa platsen för musicerande av både akustiska och planmässiga skäl. Därför är det naturligt att, utan att det inkräktar på kyrkorummets antikvariska värden och riktlinjer, placera en ny orgel där. Norra skeppet har inte längre några fasta bänkar och erbjuder goda möjligheter till flexibla lösningar. Den befintliga möjligheten att ha bl.a. "kyrkfika" kommer t.ex. fortfarande att finnas kvar. Den nya orgeln kommer heller inte att göra avtryck i kyrkorummets väggar eller golv utan står för sig själv. Mindre justeringar av värmesystemet i golvet i direkt anslutning till instrumentets ena sida bör dock göras, för att inte uppvärmningsluften ska stiga in i orgeln.

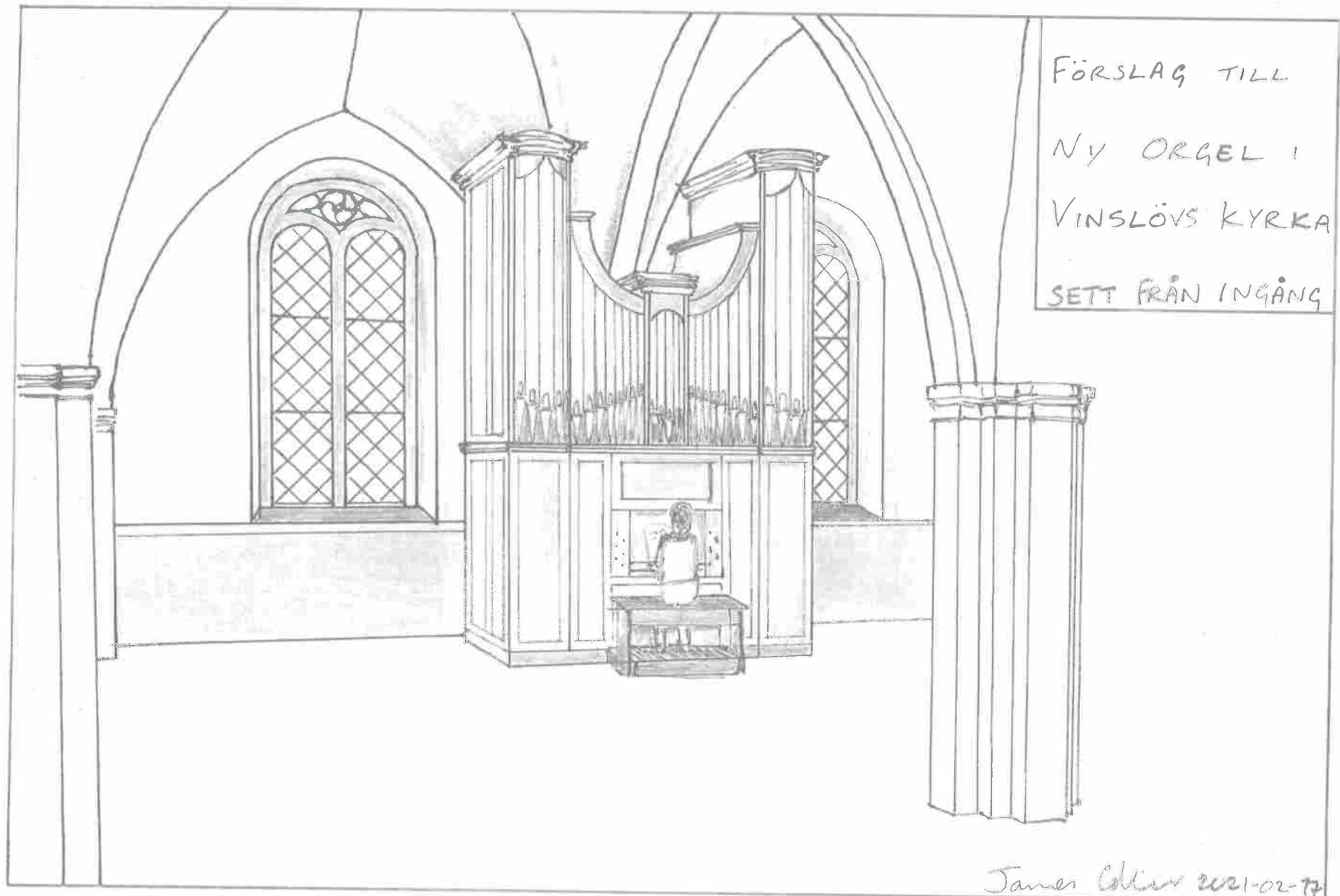
...och dess möjligheter.

En bärande tanke med det nya instrumentet och dess placering är, förutom den högre musikaliska kvaliteten på våra gudstjänster, också möjligheten att kunna erbjuda Vinslöv och dess invånare ett ännu större utbud av musik: med ett fullödigt instrument kommer vi bland annat att kunna bjuda hit duktiga organister för konsertspel! Orgelns blandning av svensk och engelsk klangtradition kommer att vara lite unikt för Sverige, vilket lockar många organister. Placeringen i rummet möjliggör också helt andra möjligheter till spännande musikaliska kombinationer med orgel – kör – instrumentalister.

Vinslöv den 2023-11-06

Lars Hedström, instrumentansvarig kyrkomusiker

Orgelsakkunnig för projektet: *Dipl. organist Lukas Arvidsson, Lövstabruk, Uppland*

FÖRSLAG TILL
NY ORGEL I
VINSLÖVS KYRKA
SETT FRÅN INGÅNG

James Collier 2021-02-17

**Hässelholms
kommun**

TJÄNSTESKRIVELSE

1(3)

Datum

Diarienummer

2024-03-18

KLF 2024/165

Kommunstyrelsen

Handläggare
Ekonomichef Eva-Lotta Svensson
Ekonomiavdelningen

eva-lotta.svensson@hasselholm.se

Investeringsbehov av hjälpmedelsverksamhet – omsorgsnämnden

Ordförandes förslag till beslut

I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande:

1. Omsorgsnämnden tillförs investeringsmedel om 1 400 000 kr år 2024 för inköp av ett kabinettdiskdesinfektor till hjälpmedelsverksamheten.
2. Finansiering på 1 400 000 kr sker från kommunstyrelsens anslag för oförutsedda investeringar 2024. Investeringen ska vara anslags typ 2.

Sammanfattning

I samband med flytt av hjälpmedelsverksamheten planeras det att införskaffas en kabinettdiskdesinfektor. Investeringen för denna behöver göras 2024. Kostnaden beräknas tillsammans med installationskostnad och flyttkostnad uppgå till 1 400 000 kr. Omsorgsnämnden beslutade den 13 februari 2024 om att ansöka om utökad investeringsbudget på motsvarande belopp.

Kommunledningsförvaltningen

Beskrivning av ärendet

Den 31 maj 2022 beslutade omsorgsnämnden om att förhyra lokal till hjälpmedelsverksamheten på Persedelvägen 3. I samband med flytt av hjälpmedelsverksamheten planeras det att införskaffas en kabinettdiskdesinfektor. Investeringen för denna behöver göras 2024 och omsorgsnämndens tilldelad investeringsbudget för 2024 kan inte täcka denna investering. Kostnaden beräknas tillsammans med installationskostnad och flyttkostnad uppgå till 1 400 000 kr. Omsorgsnämnden beslutade den 13 februari 2024 om att ansöka om utökad investeringsbudget på motsvarande belopp.

Med kabinettdiskdesinfektorn kan hjälpmedel som idag kastas rekonditioneras och återanvändas. Detta gäller B-hjälpmedel som till exempel duschpallar, toalettförhöjningar, kryckkäppar, käppar, vissa handträningsredskap, strumppådragare, fristående toalettförhöjningar, toalettsitsar, lösa och fasta tillsatser till toalettförhöjningar, fyrpunktsstöd, glidbrädor, glidmattor, vridplattor, sängbord/läsbord, stöd och vändhandtag, förhöjningsklossar med mera.

Miljökonsekvenser

Med en större andel B-hjälpmedel som kan rekonditioneras och åter komma i bruk kommer detta att minska svinnet och därmed miljöpåverkan vid tillverkning av nya samt omhändertagandet av kasserade, fullt brukbara hjälpmedel.

Ekonomiska konsekvenser

Positiva konsekvenser då uttag av nya B-hjälpmedel kommer att minska. Kristianstads kommun sparade under 2023 över 2 miljoner kronor genom att rekonditionera hjälpmedel.

Bilagor

1. Protokollsutdrag omsorgsnämnden, §6, den 13 februari 2024

Sändlista:

Omsorgsnämnden
Kommunedningsförvaltningen, ekonomiavdelningen

Kommunledningsförvaltningen

Amra Salihovic

Biträdande kommundirektör

Eva-Lotta Svensson

Ekonomichef

Omsorgsnämnden

§ 6

Investeringsbehov av hjälpmedelsverksamhet

Dnr: OF 2024/41

Beslut

Omsorgsnämnden beslutar att ansöka om utökad investeringsbudget med 1 400 000 kr för 2024 med anledning av flytt av hjälpmedelsverksamheten.

Ledamöter som avstår från att delta i beslutet

Robin Gustavsson (KD) avstår från att delta i beslutet.

Protokollsanteckning

Robin Gustavsson (KD) medges lämna följande protokollsanteckning:
”Fullmäktige beslutade om 1 450 000 till ospecificerad investering för omsorgsnämnden. Förvaltningen har inte brutit ner och redovisat hur denna investering ska användas i en internbudget. I detta ärende föreslås att ansöka om 1 400 000 till hjälpmedelsverksamhet. Användningen av redan beviljad investeringsbudget bör redovisas innan man ansöker om utökad budget.”

Yrkande

Susanne Lottsfeldt (SD) yrkar bifall till liggande förslag.

Beskrivning av ärendet

I samband med flytt av hjälpmedelsverksamheten planeras det att införskaffas en kabinettdiskdesinfektor. Investeringen för denna behöver göras på 2024 års investeringsbudget. Kostnaden beräknas tillsammans med installationskostnad och flyttkostnad uppgå till 1 400 000 kr. Omsorgsförvaltningen föreslår därför omsorgsnämnden att ansöka om utökad investeringsbudget på motsvarande belopp.

Ärendets tidigare behandling

Omsorgsnämndens arbetsutskott beslutade 2024-01-30, § 5, följande:
Omsorgsnämndens arbetsutskott föreslår omsorgsnämnden besluta att ansöka om utökad investeringsbudget med 1 400 000 kr för 2024 med anledning av flytt av hjälpmedelsverksamheten.

Ledamöter som avstår från att delta i beslutet

Susanne Lottsfeldt (SD) deltar ej i beslutet

Sänt till: Kommunledningsförvaltningen

Omsorgsnämnden

Justering

Utdraget bestyrkes

**Hässleholms
kommun**

TJÄNSTESKRIVELSE

1(2)

Datum

Diarienummer

2024-03-20

KLF 2024/254

Kommunstyrelsen

*Handläggare
Kommunjurist Magnus Gjerstad
Kansli- och kommunikationsavdelningen*

magnus.gjerstad@hassleholm.se

Svar på uppdrag om "Bostad först"

Ordförandens förslag till beslut

I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att återremittera ärendet till socialnämnden för ställningstagande om "Bostad först" ska införas.

Beskrivning av ärendet

Jakob Johansson och Björn Widmark, båda Folkets Väl, väckte en motion (KLF 2022/937) i kommunfullmäktige, rubricerad Bostad Först – En evidensbaserad metod mot hemlöshet, i vilken de yrkade att socialförvaltningen skulle ges i uppdrag att utreda om och i så fall hur, Hässleholms kommun kan implementera Bostad Först som modell mot hemlöshet.

Kommunfullmäktige beslutade vid sammanträde den 12 juni 2023, § 111, följande.

Socialnämnden ska, under förutsättningar att de beviljas medel från Socialstyrelsen, senast under första kvartalet 2024 till kommunstyrelsen inkomma med utredning av om nämnden anser att Bostad Först ska införas. Motionen ska därmed anses besvarad.

Vid sammanträde i socialnämnden den 18 mars 2024, § 25, beslutades följande.

Socialnämnden lämnar följande svar till kommunstyrelsen:

Kommunledningsförvaltningen / Kansli- och kommunikationsavdelningen

Socialnämnden föreslår att Bostad Först-program ska införas i Hässleholms kommun under förutsättning att:

1. De premisser som beskrivs i utredningen Bostad först - En förberedande utredning om Hässleholms kommuns förutsättningar till att införa Bostad först som metod, daterad 2023-11-30, uppfylls.
2. Nödvändiga resurser tillgängliggörs.

Bedömning

Socialnämnden har följt fullmäktiges ovannämnda beslut i så måtto att den har inkommit med den utredning kommunstyrelsen har efterfrågat. Däremot har nämnden inte tydligt tagit ställning till om "Bostad Först" ska införas. Det är oklart vad som avses med beslutspunkt 1 i ovannämnda nämndens beslut om uppfyllande av premisser och vem som ska bedöma om premisserna är uppfyllda. Det kan knappast åligga någon annan nämnd än socialnämnden att göra denna bedömning. Det är därför kommunledningsförvaltningens uppfattning att socialnämnden genom att inte ta ställning till om "Bostad först" ska införas inte helt har följt fullmäktiges beslut. Ärendet ska därför återremitteras för ny behandling i nämnden.

Kommunledningsförvaltningen

Amra Salihovic
Biträdande kommundirektör

Hanna Gardell
Avdelningschef

Magnus Gjerstad
Kommunjurist

Bilagor

- 1) Utdrag protokoll socialnämndens sammanträde den 18 mars 2024.
- 2) Tjänsteskrivelse
- 3) Utredning

Sändlista:

Socialnämnden

---

§ 25

Svar på uppdrag om Bostad först

Dnr: SF 2023/358

Beslut

Socialnämnden lämnar följande svar till kommunstyrelsen:

Socialnämnden föreslår att Bostad Först-program ska införas i Hässleholms kommun under förutsättning att:

1. De premisser som beskrivs i utredningen Bostad först - En förberedande utredning om Hässleholms kommuns förutsättningar till att införa Bostad först som metod, daterad 2023-11-30, uppfylls.
2. Nödvändiga resurser tillgängliggörs.

Reservationer

Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet enligt följande:

Sverigedemokraterna är skeptiska till hela detta upplägg även om vi i sak inte är emot att hjälpa utsatta personer i tidigt skede. Vi tycker att det är extremt viktigt att man som medborgare i Sverige först visar sig villiga till förändring innan man tar del av det som samhället erbjuder. I ärendet finns inte en enda ekonomisk uträkning eller ekonomiskt underlag. Detta behöver vi för att kunna ta ställning överhuvudtaget till beslutet.

På grund av detta yrkade Sverigedemokraterna återremiss på ärendet med den motiveringen att vi önskar ekonomiskt underlag, går inte vårt återremissyrkande igenom avstår vi att delta i beslutet och reserverar oss mot beslutet.

Yrkande

Jörgen K. Nilsson (M) Mats Björklund (KD), Maija-Lisa Mogensen (M), Linda Ingvarsson (S), Lena Nilsson (S), Elo Johannesen (S) och Nellie Krabbe (V) yrkar bifall till socialnämndens arbetsutskotts förslag.

Sverigedemokraterna yrkar på återremiss av ärende för vidare ekonomisk utredning.

Beslutsgång 1

Ordföranden frågar om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att ärendet ska avgöras idag.

Votering begärs.

Följandebeslutsgång godkänns.

Ja-röst för att ärendet ska avgöras idag. Nej-röst för att ärendet ska återremitteras.

Med 7 ja-röster mot 4 nej-röster finner ordföranden att ärendet ska avgöras vid dagens sammanträde.

Följande röstade ja: Lena Nilsson (S), Jörgen Nilsson (M), Maija-Lisa Mogensen (M), Mats Björklund (KD), Elo Johannesen (S), Linda Ingvarsson (S), Nellie Krabbe (V)

Följande röstade nej: Sven Lundh (SD), Tony Knutsson (SD), Harriette Holmberg (SD), Mats Ekvall (SD)

Beslutsgång 2

Ordföranden frågar om socialnämnden kan besluta enligt socialnämndens arbetsutskotts förslag och finner att nämnden har beslutat så.

Beskrivning av ärendet

Jakob Johansson och Björn Widmark, båda Folkets Väl, har väckt en motion (KLF 2022/937) i kommunfullmäktige, rubricerad Bostad Först - En evidensbaserad metod mot hemlöshet. Motionen remitterades till socialnämnden som vid sammanträde 2023-03-21, § 32, lämnade svar på motionen.

Kommunfullmäktige beslutade 2023-06-12, § 111, att Socialnämnden ska, under förutsättningar att de beviljas medel från Socialstyrelsen, senast under första kvartalet 2024 till kommunstyrelsen inkomma med utredning av om nämnden anser att Bostad Först ska införas. Motionen ska därmed anses besvarad.

Socialförvaltningen har sammanställt utredning Bostad först - En förberedande utredning om Hässleholms kommuns förutsättningar till att införa Bostad först som metod, daterad 2023-11-30.

Ärendets tidigare behandling

Socialnämndens arbetsutskott beslutade 2024-02-20, § 21, följande:
Socialnämndens arbetsutskotts förslag till socialnämnden:

Socialnämnden lämnar följande svar till kommunstyrelsen:
Socialnämnden föreslår att Bostad Först-program ska införas i Hässleholms kommun under förutsättning att:

1. De premisser som beskrivs i utredningen Bostad först - En förberedande utredning om Hässleholms kommuns förutsättningar till att införa Bostad

-
- först som metod, daterad 2023-11-30, uppfylls.
3. Nödvändiga resurser tillgängliggörs.

Sänt till:
VO Vuxna, Socialförvaltningen
Kommunstyrelsen

**Hässleholms
kommun**

TJÄNSTESKRIVELSE

1(2)

Datum

Diarienummer

2024-02-05

SF 2023/358

Handläggare
Maria Johansson
Socialförvaltningen

maria.johansson@hassleholm.se

Tjänsteskrivelse svar på uppdrag om Bostad först

Förslag till beslut

Socialnämndens arbetsutskotts förslag till socialnämnden:

Socialnämnden lämnar följande svar till kommunstyrelsen

Socialnämnden föreslår att Bostad Först-program ska införas i Hässleholms kommun under förutsättning att:

- De premisser som beskrivs i utredningen Bostad först - En förberedande utredning om Hässleholms kommuns förutsättningar till att införa Bostad först som metod, daterad 2023-11-30, uppfylls.
- Nödvändiga resurser tillgängliggörs.

Sammanfattning

Jakob Johansson och Björn Widmark, båda Folkets Väl, har väckt en motion (KLF 2022/937) i kommunfullmäktige, rubricerad Bostad Först - En evidensbaserad metod mot hemlöshet. Motionen remitterades till socialnämnden som vid sammanträde 2023-03-21, § 32, lämnade svar på motionen.

Kommunfullmäktige beslutade 2023-06-12, § 111, att Socialnämnden ska, under förutsättningar att de beviljas medel från Socialstyrelsen, senast under första kvartalet 2024 till kommunstyrelsen inkomma med utredning av om nämnden anser att Bostad Först ska införas. Motionen ska därmed anses besvarad.

Socialförvaltningen har sammanställt utredning Bostad först - En förberedande utredning om Hässleholms kommuns förutsättningar till att införa Bostad först som metod, daterad 2023-11-30.

Hässleholms kommun / Socialförvaltningen

Bilagor

Bostad först - En förberedande utredning om Hässleholms kommuns
förutsättningar till att införa Bostad först som metod, daterad 2023-11-30

Sändlista:

VO Vuxna, Socialförvaltningen

Kommunstyrelsen

Socialförvaltningen

Maria Johansson

**Hässelholms
kommun**

UTREDNING

Datum
2023-11-30

Diarienummer

Utredare
Socialsekreterare Markus Ströbeck
Socialförvaltningen
Verksamhetsområde vuxna
0451-26 70 79
markus.strobeck@hasselholm.se

Socialnämnden

Bostad först

En förberedande utredning om Hässelholms kommuns förutsättningar till att införa Bostad först som metod

Socialförvaltningen / Verksamhetsområde vuxna

Postadress: , 281 80 Hässelholm **Besöksadress:** Tingshusgatan 1 **Telefon:** 0451-26 70 00
E-post: kontaktcenter@hasselholm.se **Organisationsnummer:** **Webb:** www.hasselholm.se

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Syfte	3
Frågor	3
Utförande och avsnitt	3
1. Bakgrundsfakta – Varför Bostad först?	4
- <i>Regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022-2026</i>	4
- <i>Hemlöshetskartläggningen 2017</i>	4
- <i>Socialtjänstens ansvar för bostadsanskaffning</i>	5
- <i>Samsjuklighetsutredningen</i>	6
- <i>Rekommendation: Bostad först</i>	6
2. Om modellen Bostad först	7
- <i>Grundprinciperna</i>	7
- <i>Bostad först i Helsingborg</i>	9
3. Hässleholms kommuns arbete för att motverka hemlöshet	10
- <i>Team Bosättning – vräkningsförebyggande, bostadsvägledning och andrahandsuthyrning</i>	10
- <i>Befintliga verksamheter och resurser i kommunen med inriktning skadligt bruk</i>	12
- <i>Slutsatser av Björn Wästs genomlysning 2021</i>	13
- <i>Psykisk ohälsa</i>	14
4. Statistik från verksamheterna	15
- <i>Andrahandshyreskontrakt genom socialförvaltningen 2021-2023</i>	15
- <i>Tid från bostadssocial utredning till bostadserbudande</i>	16
- <i>Tid från inflyttning till övertagande</i>	17
- <i>Nattjouren</i>	17
- <i>Hemlöshet hos försörjningsstödstagare och personer med skadligt bruk</i>	18
- <i>Kostnader</i>	20
5. Sammanfattande diskussioner och analys	20
- <i>Hur breder den lokala hemlösheten ut sig generellt i Hässleholm samt inom berörda kommunala förvaltningar, som på något sätt arbetar med psykosocial utsatthet, skadligt bruk och ekonomiskt bistånd?</i>	20
- <i>Hur arbetar socialförvaltningen idag för att motverka hemlöshet och vilka andra kompletterande verksamheter finns i kommunen?</i>	21
- <i>Hur ser tillgången på bostäder ut för kommunens bostadssociala arbete i allmänhet och Bostad först i synnerhet?</i>	22
- <i>Hur kan Bostad först införas som ett väsentligt komplement till det befintliga bostadssociala arbetet i kommunen?</i>	24
- <i>Vad krävs för en långsiktig implementering av modellen?</i>	26
6. Förslag till socialnämnden	28
<i>Barnrättsanalys</i>	31
Referenser	32

Bakgrund

Socialnämnden har gett socialförvaltningen i uppdrag att utreda huruvida Hässleholms kommun kan införa och implementera Bostad först, enligt en motion som lagts fram i socialnämndens arbetsutskott 2023-03-14. I motionen konstateras att frågan har utretts tidigare, senast 2018. I den skrivelsen bedöms tillgången på bostäder inte innebära tillräckliga garantier i kombination med att målgruppen varit förhållandevis liten för att Bostad först ska kunna vara en kostnadseffektiv åtgärd. Nu har Socialstyrelsen enligt regeringens hemlöshetsstrategi 2022-2026 utlyst medel till att underlätta för kommuner att införa Bostad först, varför det blivit relevant att utreda frågan på nytt.

Utredaren är Markus Ströbeck (vidare benämnd utredaren), som sedan den 7 december 2020 varit anställd som socialsekreterare på socialförvaltningen med ansvar för bostadssocial utredning och uppföljning samt bostadsvägledning ut till kommunens invånare. Utredarens förförståelse om Bostad först baseras på framlagd motion, webbutbildning om modellen under våren 2023 samt berättelser från andra kommuner. I sin förförståelse definierar utredaren Bostad först som en evidensbaserad metod som utgår från att bostad behöver finnas i början på en individs livsförändring och inte vara ett mål längre bort. Metodens målgrupp är personer som levt i långvarig hemlöshet och har någon form av skadligt bruk eller allvarlig psykisk ohälsa, som försvårar för dessa att ta sig vidare i livet.

Syfte

Utredningen ämnar kartlägga den tilltänkta målgruppen i Hässleholms kommun, för vilken Bostad först kan vara en adekvat åtgärd, samt förutsättningarna hos det kommunala bostadsbolaget och andra privata fastighetsägare till att kunna garantera en tillgång på bostäder inom ramen för de grundprinciper som Bostad först utgår från.

Frågor

- Hur breder hemlösheten ut sig inom de kommunala förvaltningar, som på något sätt arbetar med psykosocial utsatthet, skadligt bruk och ekonomiskt bistånd?
- Hur arbetar socialförvaltningen idag för att motverka hemlöshet och vilka andra kompletterande verksamheter finns i kommunen?
- Hur ser tillgången på bostäder ut för kommunens bostadssociala arbete i allmänhet och Bostad först i synnerhet?
- Hur kan Bostad först införas som ett väsentligt komplement till det befintliga bostadssociala arbetet i kommunen?
- Vad krävs för en långsiktig implementering av modellen?

Utförande och avsnitt

Utredningen är genomförd bland annat med hjälp av insamling och analys av regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022-2026, Socialstyrelsens kunskapsstöd, samsjuklighetsutredningen, kommunexempel med Bostad först och referenssamtal. Samtliga referenser presenteras längst bak. Utredningen är uppdelad i följande avsnitt:

1. Bakgrundsfakta gällande regeringens hemlöshetsstrategi 2022-2026, Socialstyrelsens ansvar och gällande bestämmelser om bostadsanskaffning utifrån befintlig praxis; lagrum som kommer att diskuteras är huvudsakligen socialtjänstlagen, SoL, (SFS 2001:453),
2. fakta om Bostad först med exempel från Helsingborg,
3. information om Hässleholms kommuns bostadssociala arbete och kompletterande verksamheter,
4. relevant statistik och kostnader,
5. sammanfattande diskussion där frågorna ovan besvaras, och

6. förslag på åtgärder som redovisas mot bakgrund av Socialstyrelsens rekommendationer och andra erfarenheter. Slutligen görs en barnrättsanalys.

1. Bakgrundsfakta – Varför Bostad först?

Regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022-2026

I regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022-2026 uttalas fyra mål:

1. Hemlöshet ska förebyggas
2. Ingen ska bo eller leva på gatan
3. Metoden Bostad först bör införas nationellt
4. Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas

Strategin utgår från Socialstyrelsens rapport Förebygga och motverka hemlöshet (2021). En viktig slutsats som dras i rapporten är att det förebyggande arbetet mot hemlöshet kräver långsiktighet och behöver bedrivas aktivt inom hela samhällspolitiska spektrumet; arbetsmarknad och utbildning samt bosättning och de sociala arenorna. Boverket deklarerar att 63 400 bostäder behöver tillkomma årligen under åren 2022-2030 för att möta befolkningsutvecklingen i Sverige. Enligt Boverkets beräkningar är 56 000 hushåll trångbebodda och på grund av ökade inkomstskillnader och ökade bopriser under 2000-talet, så bedöms allt fler hushåll inte ha råd med att köpa en bostad. Detta ökar därför efterfrågan på fler hyresrätter, samtidigt som antalet hyresrätter generellt sett har minskat i det totala bostadsbeståndet (Promemoria 2022-07-07 nr 1:19, s. 3f). Socialstyrelsen konstaterar vidare att hemlöshet och osäkra boendeförhållanden skapar otrygghet, sociala problem och ohälsa för grupper och individer, inte minst barn och unga. Bostadsbristen och den låga tillgången till hyreslägenheter till de som saknar eller har låga inkomster har lett till att fler vänder sig till socialtjänsten för att få hjälp med sin bostadssituation (Socialstyrelsen 2021, s. 20ff).

Hemlöshet definieras av Socialstyrelsen (ibid., s. 15) i fyra olika situationer:

1. **Akut hemlöshet:** personer som sover i offentliga lokaler, utomhus eller i trappuppgångar eller på akutboenden, härbärgen, jourboenden, skyddade boenden, vandrarhem eller motsvarande
2. **Institutionsvistelse och stödboende:** personer som är på anstalt/institutionsvistelse eller på stödboende och är utan bostad inför planerad utflytt
3. **Långsiktiga boendelösningar:** boenden ordnade av socialtjänsten
4. **Eget ordnat kortsiktigt boende:** inneboende hos bekanta/släkt/familj eller boende i andrahand utan kontrakt eller med tillfälligt kontrakt

Hemlöshetskartläggningen 2017

Enligt Socialstyrelsens senaste hemlöshetskartläggning från 2017 lever cirka 33 000 personer i någon form av hemlöshet under aktuell mätvecka, varav 18 procent (5900 personer) är akut hemlösa. 62 procent av dem är män och 38 procent är kvinnor, varav totalt 43 procent är utrikesfödda. Ekonomiskt bistånd är den enskilt vanligaste inkomstkällan för dessa personer och knappt 10 procent har lön från regelbundet eller tillfälligt arbete. Mer än 20 procent av personerna uppges inte ha några behov som föranleder stöd, insatser eller behandling, utöver boende. Cirka 11 400 personer är föräldrar till ett eller flera barn, varav majoriteten har någon form av långsiktig boendelösning. Barn som lever i hemlöshet eller osäkra boendeförhållanden hos en eller båda av föräldrarna är särskilt utsatta och motsvarar i kartläggningen cirka 24 000 individer (ibid., s. 24; Promemoria 2022-07-07 nr 1:19, s. 5f).

Lokalt i Hässleholms kommun så uppmäts hemlösheten under mätveckan 2017 till totalt 233 individer, varav 66 personer är akut hemlösa och 68 personer befinner sig i långsiktiga boendelösningar genom kommunen. Resterande, 39 respektive 56 individer, är inom situation 2 och 4. I jämförelse med till exempel Helsingborg och Kristianstad, där totala hemlöshetsknoten är 29,4 respektive 20,2 personer per 10 000 invånare, så har Hässleholm 45,1 hemlösa individer per 10 000 invånare. Snittet för Skåne är 41,2 hemlösa individer per 10 000 invånare (Socialstyrelsen 2017). Resultatet från den nya hemlöshetskartläggningen som har gjorts våren 2023 har i skrivande stund inte presenterats.

I regeringens hemlöshetsstrategi identifieras olika orsaker bakom rådande hemlöshet i termer av arbetslöshet, hyresvärdars uthyrningspolicy och kriterier i förhållande till denna samt skadligt bruk eller psykisk ohälsa. Att inte godkännas som hyresgäst beror ofta på att hyresvärdar anser att inkomsten är för låg eller inte godkänns samt hyresskulder eller betalningsanmärkningar. Det konstateras i hemlöshetskartläggningen 2017 också att antalet avhysningar har ökat och berör fler barn än tidigare. Avhysning leder inte sällan till akut hemlöshet och långvarig utestängning från den reguljära bostadsmarknaden (Promemoria 2022-07-07 nr l:19, s. 8f).

Socialtjänstens ansvar för bostadsanskaffning

I 2 kap. 1 § SoL anges att varje kommun svarar för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Vidare ska socialnämnden, enligt 3 kap. 2 § SoL, i sin verksamhet främja den enskildes rätt till arbete, bostad och utbildning. Rätten till bistånd i form av bostad och vad denna innebär tillämpas i första hand inom 4 kap. 1 § SoL, det vill säga att den sökande inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå och stödet ska utformas så att denne får möjligheter att leva ett självständigt liv.

Bostad i allmänhet och i särskilda fall

Generellt regleras kommunens bostadsanskaffning enligt lagen (SFS 2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, varför det ur lagstiftarens perspektiv inte kan antas att socialnämnden ska ordna bostad till invånare i allmänhet. I praxis från Högsta förvaltningsdomstolen, HFD, (RÅ 1990 ref. 119) konstateras att när den enskilde har speciella svårigheter att på egen hand skaffa bostad, helt saknar tak över huvudet och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt så är nämnden skyldig att tillhandahålla en bostad som uppfyller krav om skälig levnadsnivå (Socialstyrelsen 2021, s. 12). Bostadsbrist och generella svårigheter att få ett hyreskontrakt på grund av skulder eller betalningsanmärkningar utgör enskilt ingen grund till att beviljas bistånd. I akuta situationer har HFD emellertid ansett att socialtjänstens yttersta ansvar gäller att till exempel ordna logi eller bistå med kostnaden till tak över huvudet. Bistånd till mer permanent boendelösning kan också ta sig olika uttryck, samtidigt som HFD anser att till exempel en husvagn inte uppfyller kravet på skälig levnadsnivå.

Övriga brottsoffer

Enligt 5 kap. 11 § SoL ska socialnämnden särskilt beakta att kvinnor som är eller varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående får stöd och hjälp för att förändra sin situation. Detta specificeras i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (se 7 kap. 2 § SOSFS 2014:4) om våld i nära relationer. Socialtjänsten bör också kunna erbjuda våldsutsatta personer stöd och hjälp att ordna stadigvarande boende (7 kap. 1 § *ibid.*; se Socialstyrelsen 2021, s. 53).

Vissa nyanlända invandrare

En kommun är skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen enligt lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Nyanlända som omfattas av en anvisning till en kommun erbjuds i vissa kommuner tidsbegränsade hyreskontrakt. De nyanlända hänvisas därefter till den ordinarie bostadsmarknaden (Boverkets bostadsmarknadsenkät 2022, se Promemoria 2022-07-07 nr 1:19, s. 7).

Samsjuklighetsutredningen

Bakgrunden till samsjuklighetsutredningen är ett regeringsbeslut från den 17 juni 2020, enligt vilket en särskild utredare uppdras att föreslå hur samordnade insatser om vård, behandling och stöd kan säkerställas för barn, unga och vuxna personer med samsjuklighet i form av skadligt bruk och annan psykiatrisk diagnos eller närliggande tillstånd. I huvudsak föreslås en ny ansvarsfördelning mellan region och kommun införas, där hälso- och sjukvården får huvudansvaret för all behandling av skadligt bruk och beroende, att denna behandling ska samordnas med behandling av andra psykiatriska tillstånd samt att socialtjänstens ska få som huvuduppdrag att stärka den enskildes resurser och funktionsförmåga genom sociala stödinsatser. Detta ska skapas en personcentrerad och sammanhållen vårdkedja. Samsjuklighetsreformen föreslås enligt slutbetänkande träda ikraft tidigast 2026-01-01 (SOU 2023:5).

I samsjuklighetsutredningen föreslås till exempel omformuleringar i SoL så att det på ett tydligare sätt framgår att socialnämnden ska medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning och kan bo på ett sätt som är anpassat efter personens behov av särskilt stöd. Insatser ska väljas och utformas utifrån den enskildes behov och baseras på evidens, inte begränsas av det lokala utbudet och hur samarbetet mellan regionen och kommunen fungerar. Utgångspunkten ska vara att den som skrivs ut från tvångsvård eller vårdas i den öppna psykiatriska tvångsvården inte ska behöva återvända till en miljö och livssituation där personen har små utsikter att upprätta sin fysiska och psykiska hälsa. Det kan handla om insatser i det egna hemmet, till exempel boendestöd, eller insatser för att få ett hem. Här rekommenderar den särskilda utredaren Bostad först och vårdkedja, där Bostad först enligt befintlig forskning har något starkare effekt när det gäller stabilitet på bostadsmarknaden (SOU 2023:5, s. 177ff).

Rekommendation: Bostad först

Gällande regeringens fyra mål så betonas vikten av att kommunerna arbetar mer med avhysningsförebyggande, förvaltnings- och kommunövergripande samverkan i samhällsbyggande och sociala frågor, förstärkt uppsökande arbete, bättre kunskap om akuta boendelösningar samt bättre kännedom om hemlöshetens utbredning och karaktär (Promemoria 2022-07-07 nr 1:19).

I det tredje målet belyses specifikt modellen Bostad först som en beprövad metod för att motverka hemlöshet för personer med social problematik, främst akut hemlösa individer. Socialstyrelsen rekommenderar Bostad först i de nationella riktlinjerna för skadligt bruk och beroendevård samt som en del i de psykosociala insatserna vid schizofreni och hemlöshet. Bland förekommande hinder till modellens spridning bland Sveriges kommuner nämner Socialstyrelsen till exempel avsaknad av politiskt stöd och tillräckligt avsatta resurser för att kunna arbeta med modellen fullt ut samt bristande intresse hos hyresvärdar och bristande kunskaper om metoden hos socialtjänsten. Socialstyrelsen nämner också brist på bostäder med en hyra som är hanterbar för målgruppen som en bidragande faktor (ibid., s. 14ff; Socialstyrelsen 2021, s. 48f).

För att metoden Bostad först ska fungera och leda till kvarboende behövs planering, kunskap om metoden, samverkan och ett långsiktigt arbete samt utbyte av erfarenheter. Bostad först vänder sig till personer med komplexa behov av stöd. Fortbildning och kontinuerlig kompetensutveckling för de som arbetar med metoden är viktigt, inte minst för att säkerställa att modellens grundprinciper bibehålls, något som visat sig vara en framgångsfaktor enligt de utvärderingar som Socialstyrelsen tagit del av. I hemlöshetsstrategin föreslås lämpligt metodstöd till kommunerna till exempel i termer av vidareutveckling av arbetssätt, utbildning i metoden och spridning av goda exempel på lokala överenskommelser mellan bostadsbolag och socialtjänst respektive hälso- och sjukvård och psykiatri (Promemoria 2022-07-07 nr 1:19, s. 17).

2. Om modellen Bostad först

Målet med Bostad först är att hyresgästen ska kunna bo kvar i sin lägenhet på samma villkor som alla andra hyresgäster. Upp till 80 procent har kvar sina boenden, vilket visats i både svensk och internationell forskning. I till exempel Finland används Bostad först som en nationell strategi för hemlöshetsarbetet och där har även hemlösheten minskat de senaste åren (Bostad först 2023).

Modellen erbjuder ett anpassat stöd till den enskilde och förutsätter att denne själv deltar i att skapa mål, framtidsplaner och eventuell behandling för skadligt bruk eller psykisk ohälsa. Det krävs därför inte att personen till exempel ska avhålla sig från alkohol och droger för att få behålla sitt hyreskontrakt; hyresgästen är som alla andra hyresgäster och följer de krav som står i hyreskontraktet. Vidare beskrivs Bostad först-metodiken i termer av åtta grundprinciper, utifrån vilka ett tvärprofessionellt team arbetar troget.

Grundprinciperna beskrivs på Bostad först's webbplats (2023) på följande sätt:

1. Bostad är en mänsklig rättighet och ska uppfylla krav om:

- rättsligt skydd mot vräkningar och annat som kan innebära att hyresgästen förlorar sin bostad,
- överkomlig kostnad för hyra, så att hyresgästen har råd med andra grundläggande behov så som mat, sjukvård och utbildning,
- godtagbart skick med tillräckligt stor yta,
- fungerande el, uppvärmning, belysning, vatten så att hyresgästen kan sköta sin hygien, tvätta, laga mat och förvara sina tillhörigheter,
- tillgänglig och anpassad för den som har behov av det, till exempel för någon med funktionsnedsättning,
- närhet till nödvändig samhällsservice, exempelvis kommunikation, butiker och sjukvård, och
- att varje individ ska kunna uttrycka sin kulturella identitet i sin bostad.

2. Rätten till val och självbestämmande

I Bostad först utgår stöd och behandling från varje persons egna behov, önskemål och livssituation. Genom att kunna göra verkliga val blir människor motiverade att aktivt påverka sin livssituation. Detta förutsätter:

- att personalen ser de starka sidor som varje enskild individ redan har eller utvecklar med tiden,
- medkänsla, respekt, värme och förståelse hos Bostad först-personalen,
- flexibelt, kreativt och anpassningsbart stöd,
- balansen mellan individens behov av valfrihet och verksamhetens behov av kontroll och utveckling, samt
- uppmuntran till att delta i behandling och ta emot stöd som erbjuds under processen för att öka den enskildes möjligheter att kunna bo kvar.

3. Bostad och behandling ska separeras från varandra

I Bostad först är rätten till egen lägenhet inte kopplad till krav på att förändra vanor, beteende eller samtycka till behandling. Människor uppmuntras däremot att begränsa negativa effekter av skadligt bruk och leva ett mer hälsosamt liv.

- Om en person inte längre behöver stöd genom Bostad först, ska personen kunna bo kvar i sin lägenhet och inte behöva söka någon ny.
- Om en person förlorar sin bostad, hjälper verksamheten till att hitta en ny. Detsamma gäller i det fall en person behöver vårdas tillfälligt på sjukhus eller till exempel hamnar i fängelse. Stödet finns kvar för att personen ändå ska kunna behålla sin bostad.
- Inom Bostad först kan bostäder också hyras ut i andra hand, för att hyresvärdar, privata och allmännyttiga, ska kunna uppfatta det som tryggare att det hyresrättsliga ansvaret för bostäderna ligger hos Bostad först-programmet samt för att det ska gå snabbare att förflytta en deltagare från en bostad till en annan vid behov.

4. Stöd riktas till återhämtning

Återhämtning är enligt Bostad först mer än att gå en behandling eller reglera sitt skadliga bruk av alkohol- eller droger. Återhämtning innebär också att ha en bostad där den enskilde kan vila och stänga dörren om sig, ha god psykisk och fysisk hälsa, ha ett socialt sammanhang, hitta sysselsättning och fritidsaktiviteter. Stöd i återhämtning kan till exempel utgå från motiverande samtal (MI) i syfte att hjälpa individen till att utveckla personliga relationer, öka känslomässig kompetens och bygga upp tillitsfulla relationer. Vissa före detta hemlösa kan bli mentorer eller ombud till andra hemlösa.

5. Stöd baseras på skademinskning

Skademinskning innebär att erbjuda stöd, hjälp och behandling, men kräver inte total avhållsamhet från till exempel alkohol och droger. Skademinskning har visat sig vara ett mer effektivt tillvägagångssätt för människor med omfattande och komplexa behov än insatser med fokus på nykterhet och avgiftning, då skademinskning fokuserar på samtliga orsaker och konsekvenser till ett visst skadligt beteende.

6. Aktivt engagemang utan tvång och fostran

Personalen ska arbeta bestämt, men inte aggressivt eller hotfullt. Personalen arbetar utifrån ett empatiskt, icke-fördömande och stödjande förhållningssätt; stöd, behandling och rådgivning är något som den boende alltid har tillgång till. Personalen ska också genom diskussion, rådgivning, information och stöd försöka hjälpa den boende att lita på att det är möjligt att påverka sin hälsa, sitt välbefinnande och sociala liv.

7. Deltagarstyrt stöd utifrån individens styrkor, behov och egna mål

Planering med individen i fokus kan innebära att individen gör prioriteringar som inte överensstämmer med vad Bostad först-personalen anser vara det bästa alternativt. Personalen kan uppmuntra, men inte kräva att en person ska välja en specifik väg. Vid planering med individen i fokus inom Bostad först är det viktigt att:

- varje individ står i centrum för alla beslut som kan förändra dennes liv,
- personalen förstår vad personen vill ha ut av livet och vad de vill lägga sin tid på, samt
- sådant som skadar hälsa och minskar chanserna att bo kvar ska hanteras snabbt.

8. Flexibelt stöd under så lång tid som personen själv vill och behöver

Stödet i Bostad först är anpassningsbart och flexibelt. Det finns utrymme för kreativitet genom att stödet kan anpassas till den enskildes unika behov. Stödet kan intensifieras eller minskas beroende på behovet just nu. Om en person får sitt förstahandshyreskontrakt

kan verksamheten fortsätta hålla kontakten på den nivå som personen önskar. Det kan räcka med ett telefonsamtal då och då eller att ses på ett café. I det fall en person blir av med sin lägenhet, håller verksamheten även då fortsatt kontakt för att hitta ny bostad och fortsätta resan mot ett permanent boende.

Bostad först i Helsingborg

Helsingborg har haft Bostad först som ett permanent komplement i hemlöshetsarbetet sedan hösten 2013. Åren 2010-2013 har 19 personer fått en lägenhet inom Bostad först och efter den här tiden har 15 personer fortfarande bott kvar. Av de fyra som inte bott kvar har en avlidit på grund av sjukdom och tre har tvingats bryta sitt kontrakt. I Helsingborg är målet att 80 procent av de som flyttar in i sin lägenhet ska klara av att bo kvar. Bostad först beskrivs på Helsingborgs stads webbplats (2023) i termer av att *"...erbjuda hemlösa personer en permanent bostad med ett eget förstahandskontrakt".* Vidare skrivs: *"Bostaden ska ligga ute i sambället bland andra hyresgäster. Och det ska finnas ett mobilt team tillhands dygnet runt. Teamet fungerar som ett stöd till både den boende och till fastighetsägaren."*

För att delta i Bostad först måste personen vara:

- hemlös,
- i behov av stort stöd från socialtjänsten på grund av missbruk och/eller psykisk ohälsa,
- folkbokförd i Helsingborg sedan två år tillbaka,
- inskriven hos arbetsmarknadsförvaltningen eller socialförvaltningen,
- motiverad till att ta tag i sitt liv och ha en genuin vilja till att behålla sitt boende, och
- villig att ha löpande kontakt med stödteamet under två år.

Remiss lämnas av socialsekreterare, varefter den utvalde intervjuas av Bostad först-teamet. Under remitteringen tar också teamet kontakt med olika människor som har någon relation till den bostadssökande.

Under boendetiden tas en handlingsplan fram tillsammans och Bostad först-teamet kommer att samverka med personer i hyresgästens närhet, till exempel föreningar, personligt ombud, psykiatri, beroendemottagningen, socialsekreterare samt familj och vänner. I handlingsplanen ska det framgå hur stödet för hyresgästen ska utformas i det egna boendet, vem som gör vad, när och hur. I handlingsplanen ingår också vad som händer vid avbrott eller om någon misslyckas att följa de krav och skyldigheter som gäller alla hyresgäster.

Utredaren har haft ett telefonsamtal med nuvarande sektionschef Sara Hjert 2023-10-06 för att få veta mer om hur dygnet runt-stödet är uppbyggt i Helsingborg. Sara Hjert berättar att boendestöd finns tillgängligt dagtid månad till fredag och att stödboendepersonal finns dygnet runt. Det finns också en jourtelefon dit hyresgästen och hyresvärderna kan ringa vid behov. Utöver dessa funktioner finns det även möjlighet att i det individuella ärendet tillsätta vanligt boendestöd.

Vidare står det på webbplatsen (Helsingborg 2023) att i händelse av till exempel allvarligt återfall i missbruk som påverkar boendet finns ett antal sviktplatser där den enskilde kan vistas en tid för att sedan flytta hem igen. Helsingborg erbjuder också en mötesplats för att förebygga ensamhet, dit hyresgäster inom Bostad först kan mötas och delta i olika aktiviteter och få mer kontakt med samhället genom olika föreläsningar och organisationer.

Bostäder i Bostad först samlas in genom hyresvärdars intressen att bidra från sina egna bestånd och hänvisas att kontakta en specifik hemlöshetsstrateg i staden. Samtliga bostäder och hyresrättsliga frågor sköts av stadens fastighetsförvaltning.

Slutsatser från utvärdering av Bostad först-projektet i Helsingborg

Arne Kristiansen har i juni 2013 presenterat en slutrapport av den processutvärdering som följt Bostad först-projektet under åren 2010-2013, innan det permanentas i Helsingborg. I rapporten konstateras att projektet med dess måluppfyllelse varit framgångsrikt samt att Bostad först kan fungera under de samhälleliga förutsättningar som gäller i en svensk kommun (Kristiansen 2013, s. 26). Jämfört med metodens grundprinciper i "Housing First" har projektet i Helsingborg uppfyllt de väsentliga delarna gällande målgrupp, villkor för utformning av socialt stöd, syn på alkohol- och droganvändning, organisering av stödinsatser och lägenheternas placering i förhållande till varandra.

Målgruppen har utgjorts av individer som är akut hemlösa och har en långvarig utstötning från bostads- och arbetsmarknaden bakom sig med inslag av skadligt bruk eller psykisk ohälsa. Stöd ska enligt Housing First's grundprinciper erbjudas dygnet runt av ett mobilt team eller motsvarande, med rekommendationen att teamet har tvärprofessionella kompetenser inom socialt arbete, psykiatri och övrig hälso- och sjukvård. Utgångspunkten är att deltagaren ska få adekvat och snabb hjälp vid behov samt möjlighet till akut beroende- och psykiatrisk vård. I Helsingborg har ett tvärvetenskapligt team inte funnits, utan personal har efter bästa förmåga försökt ta hand om och lösa de problem som hyresgästerna upplevt, till exempel genom vägledning till samhällets resurser och andra myndigheter. Vid allvariga problem som äventyrat boendet har hyresgästerna fått tillgång till "sviktplatser" på ett korttidsboende tills situationen har stabiliserats. Vid behov av avgiftning eller psykiatrisk vård har ett samarbete funnits mellan socialförvaltningen och psykiatrin, vilket inte fungerat med önskat resultat och behöver fortsatt förbättras för att kunna ge hyresgästerna förutsättningar till långvarigt kvarboende och bättre livskvalitet (Kristiansen 2013, s. 14f, 27).

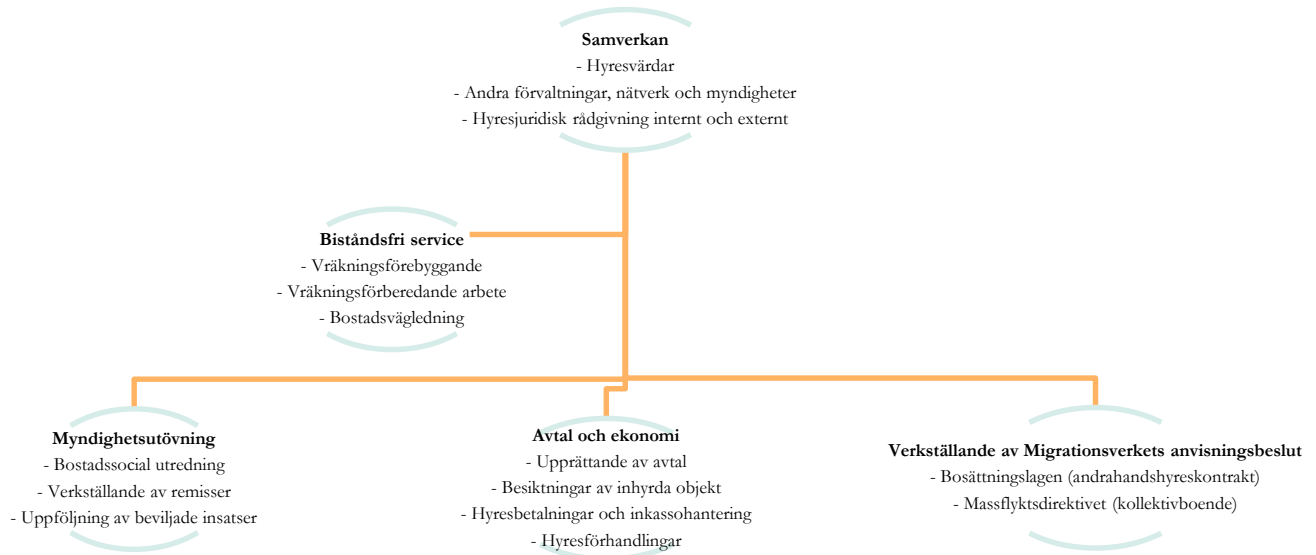
Arne Kristiansen betonar i rapporten betydelsen av att Bostad först förblir organisatoriskt och metodmässigt självständig och motiverar detta med att en integrering bland de mer konventionella hemlöshetsåtgärderna i kommunen kan försvåra upprätthållandet av grundprinciperna. I detta perspektiv är det inte minst viktigt att den personal som arbetar med Bostad först får koncentrera sig på de personer som har lägenheter inom Bostad först-programmet. I utvärderingen så har det nämligen visat sig att detta haft betydelse för flexibilitet, förutsägbarhet och kontinuitet i relationsskapandet med hyresgästerna (ibid., s. 26).

3. Hässleholms kommuns arbete för att motverka hemlöshet

Team Bosättning – vräkningsförebyggande, bostadsvägledning och andrahandsuthyrning

I Hässleholms kommun utövas det bostadssociala arbetet inom socialförvaltningens vuxenhet från 18 år. På denna enhet finns, förutom Team Bosättning, också Team Våld i nära relationer och Team Skadligt bruk. Inom Team Bosättning heltidsarbetar i skrivande stund en bostadssamordnare och en socialsekreterare, vilket varit oförändrat under perioden 2021-2023. Dessförinnan har det funnits två heltidsarbetande bostadssamordnare och en socialsekreterare, men på grund av besparingskrav har en bostadssamordnare varslats i början av 2021. Perioden 2021-2023 kommer därför fortsättningsvis att utgöra underlag för den statistik som samlats in och presenteras, då den har producerats med befintliga arbetsresurser.

Det bostadssociala arbetet kan kortfattat delas upp i å ena sidan vräkningsförebyggande och -förberedande arbete och bostadsvägledning, å andra sidan biståndsbedömd anskaffning av andrahandsbostäder och mottagande av anvisningsuppdrag från Migrationsverket. Arbetsuppgifterna åskådliggörs med beskrivning i figuren nedan:

I första hand förväntas invånare som är eller riskerar att bli hemlösa ta del av service i form av råd och stöd för att kunna lösa sin boendesituation på egen hand. Bostadssamordnaren svarar här för vräkningsförebyggande och -förberedande arbete om det finns en bostad, medan socialsekreteraren ger bostadsvägledning med råd och stöd i bostadssökandet om personen behöver hitta en ny bostad.

Den kommuninvånare från 18 år som uppfyller en av Socialstyrelsens hemlöshetssituationer 1, 2 eller 4 kan efter ansökan om att socialförvaltningen ordnar bostad beviljas bistånd i form av insats med andrahandshyreskontrakt. Utredning inleds enligt 11 kap. 1 § SoL för att ta reda på om individen uppfyller kriterierna för insatsen. Biståndet prövas alltid enligt 4 kap. 1 § SoL och beviljas oftast enligt 4 kap. 2 § SoL. Kriterierna gäller i skrivande stund enligt äldre riktlinjer från 2015:

Målgruppen för insatsen är personer som omfattas av:

- missbruks- och beroendeproblematik,
- psykisk ohälsa,
- långvarig hemlöshet, eller
- allvarlig social problematik

Vidare ska personen:

- vara folkbokförd i Hässleholms kommun,
- vara hemlös enligt Socialstyrelsens definition,
- tagit ansvar för sin situation efter egen förmåga och utifrån situationens förutsättningar och uttömt alla möjligheter att ordna bostad själv, och
- klara av att sköta en egen bostad med eller utan stöd.

Inom den bostadssociala utredningen, inför inflyttning eller vidare under boendetiden får individen hjälp med att ansöka om kompletterande insatser, exempelvis god man och boendestöd eller annat återfallspreventivt/socialt stöd. Utgångspunkten är att den enskilde får bestämma själv vilket stöd som behövs, samtidigt som det kan bedömas som nödvändigt att till exempel invänta att ett visst stöd kommer igång innan personen erbjuds en bostad och får skriva hyreskontrakt. Vid händelse av inläggning inom psykiatri eller institutionsbehandling behåller hyresgästen bostaden för att kunna återgå under mer stabila former.

Insats med andrahandshyreskontrakt utgör i sig endast ett bostadserbjudande utan medföljande stöd. Erfarenheten under perioden 2021-2023, då utredningsarbetet har vidgats i tid och omfattning är att det kunnat göras mer adekvata bedömningar och bostadsmatchningar samt att vissa sökanden genom ett långvarigt bostadssökande kunnat ta sig direkt tillbaka till reguljära bostadsmarknaden. Här är det emellertid viktigt att understryka att vissa personer, specifikt med skadligt bruk-problematik, har blivit ganska isolerade i sina egna bostäder och senare kunnat bli uppsagda på grund av obetalda hyror eller störningar. I början av 2022 får till exempel två av dessa klienter egna förstahandshyreskontrakt och blir inte kvarboende där längre än ett antal månader. Detta har vidare påfört ytterligare hyresskuld och uppsägning/avhysning.

Andrahandshyreskontraktet gäller efter att den enskilde samtyckt till en separat överenskommelse om avstående från besittningsskydd samt tagit del av socialförvaltningens riktlinjer för boende i hyresrätt. Målet med insatsen är att den enskilde ska få ett förstahandshyreskontrakt på reguljära bostadsmarknaden, antingen genom övertagande av hyreskontraktet eller fortsatt bostadssökande. Efter ett år av fungerande boende kan socialförvaltningen skriva en boendereferens som kan vara den enskilde till hjälp i vidare bostadssökande. Biståndsbeslutet omprövas var sjätte månad och följs i samband med detta upp av socialsekreterare. Flera hyresgäster bor helt på egen hand, medan andra har mer återkommande kontakt med socialförvaltningen.

Inom socialförvaltningen finns, utöver andrahandshyreskontrakt, Nattjouren, Familjebasens stödboende och Novagårdens boende med stöd, som riktar sig till vuxna som tar sig vidare från behandling på HVB till marklägenhet. Inte sällan är det dessa instanser, främst Familjebasen för unga vuxna, från vilka enskilda med allvarlig social problematik kan ta sig vidare till ordinärt boende.

Befintliga verksamheter och resurser i kommunen med inriktning skadligt bruk

Nattjouren

Nattjouren har fem platser tillgängliga och erbjuder sovplats med tillgång till säng, toalett och dusch. Det finns även möjlighet att få hjälp med att tvätta kläder under tiden. Nattjouren har öppet alla dagar året runt från klockan 21:00 till 07:00. Personal finns från klockan 20:00 till 8:00, i dagsläget en personal åt gången. Totalt består personalstyrkan av tre skötare som är anställda på 80 procent med ett rullande schema. Två timanställda kan kontaktas vid behov och på semestrar används vikarier. Vid sjukdom kan Nattjouren behöva stänga tillfälligt. Nattjouren är beläget på Götagatan 8a i Hässleholm.

Novagården

Novagården är ett HVB i Stoby med behandling för män och kvinnor från 18 år med skadligt bruk-problematik. Behandlingen är biståndsbedömd av socialsekreterare inom Team Skadligt bruk på vuxenheten. Den huvudsakliga behandlingen sker i grupp, samtidigt som enskilda samtal erbjuds vid behov. Totalt finns 18 behandlingsplatser, varav 5 platser är utformade som boende med stöd i marklägenheter på området.

Gruppbehandlingen löper över fyra månader med möjlighet till förlängning med två månader. Personalstyrkan består av en samordnare på 100 procent dagtid och tio behandlingspedagoger på 90 procent på rullande schema. Två av dessa är huvudkontaktpersoner med ansvar för utformande och uppföljning av genomförandeplaner. Dagtid finns fyra till fem personal på plats och nattetid är det aldrig färre än två medarbetare. Den totala personalen har blandad utbildningsbakgrund som beteendevetare, socionom, socialpedagog, behandlingsassistent och skötare, där flera har mångårig erfarenhet av arbete med målgruppen.

Fenix

Fenix finns beläget på Järnväggsgatan i Hässleholm och erbjuder öppenvårdsbehandling med tolvstegsinriktning för personer över 18 år efter biståndsbeslut från socialsekreterare. Behandling sker huvudsakligen i grupp, men kan erbjudas i individuella samtal också. Behandlingstiden varar mellan tre och sex månader med möjlighet till förlängning vid behov. Efter avslutad behandling kan eftervårdsbehandling erbjudas i upp till ett år utifrån det egna behovet. Denna utspelas i form av grupp- eller enskilda samtal en gång per vecka. Fenix utgörs av två drog- och alkoholterapeuter som ansvarar för behandlingsprogrammet samt två tjänster av behandlare som också har ett boendestödande uppdrag. Fenix har också hand om mottagningstelefon och erbjuder fem biståndsfria samtal.

Slutsatser av Björn Wästs genomlysning 2021

Nattjouren, Novagården och Fenix har varit föremål för Björn Wästs genomlysning (2021) av verksamheternas uppdrag och resultat utifrån de specifika uppdragen och måluppfyllelse i allmänhet, till exempel kopplat till målgruppens fortsatta möjligheter att etablera sig i samhället med långvariga boendelösningar. Den aktuella beskrivningen av verksamheterna ovan tar därmed hänsyn till vissa förändringar som gjorts i enlighet med genomlysningen. I slutrapporten som presenteras hösten 2021 konstaterar Björn Wäst (2021) att de tre verksamheterna generellt utifrån sitt uppdrag är tillräckligt personalbesatta. Nattjouren saknar emellertid förutsättningar till socialt förändringsarbete, med hänsyn till att övernattarna ofta kommer dit för trötta och påverkade för att ta emot stöd och motiveras till förflyttning. På Novagården saknas det också en del kompetens gällande samsjuklighet som är ett ökat problem hos klientelet. Det uppstår också problem i samband med att fler klienter med allvarligt skadligt bruk och hemlöshetsproblematik placeras där och i sig saknar motivation och förmåga att tillgodogöra sig behandlingen (ibid., s. 10ff).

En väsentlig faktor till komplexiteten är avsaknad till långsiktiga boendelösningar med omfattande stöd. Insats med andrahandshyreskontrakt fungerar i sig som en långsiktig boendelösning, men för den specifika målgruppen blir insatsen mer svårpassad då den endast erbjuder en bostad utan medföljande samordning av stöd för att klara av ett eget boende i kombination med en allvarlig samsjuklighetsproblematik. Flera klienter, både med egen bostad och med andrahandshyreskontrakt genom socialförvaltningen, återkommer till Novagården efter avslutad behandling, då eftervårdsstödet brister i termer av samverkan, kontinuitet, och en intakt vårdkedja (ibid., s. 16ff). Det saknas 2021 på Fenix också en stödfunktion för klienter utanför behandlingen, som till exempel kan stödja i ADL (aktiviteter i det dagliga livet). Björn Wäst betonar (ibid., s. 17) betydelsen av en tydligare övergång mellan institutionsbehandling och öppenvården, som delvis kan kompenseras med inrättande av ett boendestödsteam och mer långsiktiga boendelösningar, där den enskilde kan få stöd och etablering i eget boende.

Kopplat till andrahandshyreskontrakt, som ofta blir ett bistånd till de klienter som genomgår behandling på Novagården och saknar permanent boende att återgå till, så problematiseras den långa utredning- och verkställighetstiden. Krav om bostadssökande

under behandlingstiden som en del i utredningen och avsaknaden av tillräckligt stöd kopplat till bostaden utgör de väsentliga problemen. Björn Wäst förklarar (ibid., s. 16) att en osäker boendesituation under pågående behandling försvårar för den enskilde att fullständigt tillgodogöra sig behandlingen på grund av att individen är orolig och sårbar inför den osäkra framtiden. Detsamma gäller osäkerheten om hur eftervården kommer att se ut och vilket stöd som kommer att erbjudas kopplat till en bostad; ett kvalificerat boendestödsteam utifrån målgruppen som arbetar som en integrerad del i boendebiståndet främjar inte endast den enskildes förutsättningar att ta sig framåt utan även förtroendet mellan socialförvaltningen och fastighetsägarna. Erfarenheten visar nämligen att ett aktivt och kvalificerat boendestöd minskar risken för allvarliga störningar och problem. Sammantaget kommer dessa förändringar att korta ned utredningstiden och innebära en säkrare övergång till eget boende, menar Björn Wäst.

Psykisk ohälsa

Stöttecenter

Stöttecenter finns på Första avenyn 9 i Hässleholm och riktar sig till den från 18 år som mår dåligt och behöver någon att prata med. Personal och telefon finns dygnet runt och lokalen är utrustad med dagrum och samtalsrum. Två sviktplatser finns för en till två natters övernattnings vid behov och i samråd med personal.

Enhetschef Malin Pahlsson berättar i referenssamtal 2023-11-20 att Stöttecenter är en icke budgeterad verksamhet som nyttjar den personal som finns på korttids- och LSS-boendet, som ligger på våningarna under. Personalen är skötare och utbildade undersköterskor med psykiatrikompetens. Det finns alltid två personal nattetid och det saknas möjligheter att arbeta utanför byggnaden. Arbetssättet handlar om att den enskilde behövande ska kunna söka sig till Stöttecenter för hjälp och stöd. Alla vuxna invånare i kommunen är välkomna att ta kontakt och söka sig dit anonymt. Personalen arbetar personfokuserat och därför är det väsentligt att det också är den enskilde som tar kontakt utifrån upplevt behov. Det förs ingen dokumentation, utan personer ska kunna söka sig dit utan att någon annan vet om det. Vid behov av sviktplats används ett frågeunderlag av personal. I samband med studiebesök 2023-11-29, där skötare Tefik Agusi tar emot, beskrivs sviktplatserna användas idag i samma skademinimerande syfte som idén är inom Bostad först. Enligt erfarenhet så har personalen alltid kunnat lösa så att ingen behövande tvingas gå hem igen; två sviktplatser bedöms med andra ord vara tillräckligt utifrån behovet.

Träffpunkten och case management

Enhetschef Maria Silversand informerar i referenssamtal 2023-11-06 om Träffpunkten och case manager: Träffpunkten finns på Viktoriagatan 10 i Hässleholm och riktar sig till personer över 18 år med psykisk ohälsa eller funktionsvariation och söker umgänge och samhörighet, stöd i återhämtning, stöd i kontakt med myndigheter och hjälp i att bli mer aktiv.

- Öppet med dagtidspersonal på plats alla vardagar förutom torsdag
- Gruppverksamhet Glimten (måndag, onsdag och fredag klockan 13-16) och Wemind (tisdag och torsdag)
- Gruppaktiviteter enligt önskemål
- Möjlighet att boka in egen tid för den som inte vill vara i grupp
- Tre personal som är utbildade skötare

Case manager kan beviljas den enskilde över 18 år med psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning och som behöver hjälp med att samordna vård- och stödinsatser. Stödet är frivilligt och långsiktigt med målet att individen ska få en överblick på sitt nätverk och ökat inflytande över sin rehabilitering.

- Den enskilde får hjälp att frigöra de egna resurserna för att styra planering i önskad riktning
- Inga krav på drogfrihet
- Resursgruppsmöten sker utifrån individuell plan

Case manager upptas i skrivande stund av två heltidstjänster. Tjänsterna är fullbelagda med 10 ärenden per tjänst. Inom ramen för insats boendestöd kan också ett utökat kontaktuppdrag kompletteras med case management.

4. Statistik från verksamheterna

Nedanstående statistik baseras på punktkontroller som gjorts under mätperioden oktober till november 2023 samt sammanställda listor från föregående år. Resultaten som presenteras längre ned är till viss del uppskattningar utifrån utredarens och andra handläggares kännedom om individerna och kvalitativa bedömning av problematik. Det kan med andra ord finnas mörkertal i vissa avseenden.

Andrahandshyreskontrakt genom socialförvaltningen 2021-2023

I tabellen nedan presenteras statistik från de tre senaste åren till november 2023. Tabellen visar hur många hushåll som är aktuella vid varje mätpunkt, hur många biståndsbeslut som har fattats och avslutats under det gångna året.

	2021	2022	2023
Totalt antal beviljade bistånd vid årsslut (pågående)	49	43	39
Beviljade bistånd under året	8	9	6
- varav anvisning	2	5	0
Avslutade bistånd under året*	17	14	10
- varav dödsfall	0	1	1
Egna hyreskontrakt under året	13	11	7
- varav övertagande	6	5	1
Uppsägningar	4	3	3
- varav relaterade till skadligt bruk	4	2	2

*Antalet avslut mäts i termer av:

- hur många hushåll som tagit sig vidare till eget hyreskontrakt, antingen genom eget bostadssökande eller övertagande av befintligt hyreskontrakt, och
- hur många hushåll som blivit föremål för ofrivillig uppsägning eller avlidit.

Antalet personer med bistånd i form av insats med andrahandshyreskontrakt 2023-11-03: 39 hushåll, varav 8 hushåll har aktualiserats som anvisningar från Migrationsverket. I fortsättningen avräknas anvisningarna bort från statistiken, då dessa saknar relevans för utredningen.

Samtliga av de 31 hushåll som är aktuella utifrån att de tillhör en socialt utsatt grupp är ensamhushåll utan barn eller med umgängesbarn som har stadigvarande boende hos den andra föräldern. Gruppen består av 7 kvinnor och 24 män. Endast 2 personer är skuldfria, varav den ene blivit detta efter att ha fått god man. Resterande 29 personer har befintligt skuldsaldo hos Kronofogden eller inkasso, varav 4 personer har pågående skuldsanering. Av de 31 hushållen så utmärker 11 personer skuldproblematiken som enskild orsak till att de har svårt att ta sig vidare till ett eget hyreskontrakt. Samtliga av dessa 11 personer har bosatts som andrahandshyresgäster någon gång under perioden 2009-2021. Ingen av dem har ställföreträdare i skrivande stund.

För 20 personer så tillkommer aktuell problematik i form av skadligt bruk eller psykisk ohälsa, som kräver kompletterande insatser för att individerna ska kunna bo kvar utifrån

premisserna att de ska kunna betala hyran i tid, sköta bostaden och inte störa grannar. Dessa utgörs av 4 kvinnor och 16 män. För 5 av personerna är psykisk ohälsa primär orsak till hemlöshet, medan resterande 15 personer har skadligt bruk som primär orsak. Exempel på insatser som dessa individer har är god man eller förvaltare (8 personer), boendestöd, samtalskontakt, substitutionsbehandling via beroendemottagning eller LARO eller kontakt med vårdcentral, vuxenpsykiatri, rättspsykiatri eller psykosteamet. Av de 15 ärendena med skadligt bruk så har 12 personer befunnit sig i behandling på Novagården vid ansökningstillfället.

För 13 av de 20 ärendena med kombinerad problematik så har det i den bostadssociala utredningen eller senare efter en tids boende i bostaden bedömts som särskilt sårbart för personerna att bo själva utan ett mer samordnat stöd än vad enskilda insatser kunnat åstadkomma, med hänsyn till att insatserna tillhör olika förvaltningar och verksamheter. En av dessa personer är nyligen uppsagd på grund av försummade hyresinbetalningar och återkommande störningar. Samma person har också avböjt insatser som god man och boendestöd. 7 personer riskerar eller har riskerat uppsägning på grund av störningar eller hyresskuld, till följd av socioekonomiska konsekvenser av allvarligt skadligt bruk eller psykisk ohälsa. I skrivande stund bedöms 4 personer inte ha förutsättningar till att kunna bo kvar i närtid, om dessa inte får ett samordnat och omfattande stöd, med kombinerad hälso- och sjukvård, socialpsykiatri och beroendebehandling.

Av samtliga 20 personer, som bedöms kunna tillhöra målgruppen för Bostad först, så har 8 personer hyrt i andra hand genom socialförvaltningen under perioden 2010-2020. Resterande 12 individer har hyrt från 2021 och framåt, varav 2 ännu inte fått ett bostadserbudande. Från 2021-2023 har socialförvaltningen på så sätt haft ett snitt på 4,0 personer per år som beviljats bistånd i form av andrahandshyreskontrakt, samtidigt som dessa bör ha kunnat bli mer hjälpta av Bostad först för att på ett samordnat och tydligt sätt förebygga allvarliga problem i boendet, sätta in adekvata insatser snabbare och kontinuerligt motivera till att ta emot hjälp och stöd.

Antalet genomförda uppsägningar som skett på grund av hyresskulder eller störningar med koppling till skadligt bruk och/eller psykisk ohälsa är under samma period totalt 8 stycken, vilket ger ett snitt på cirka 2,7 individer per år. Individerna har generellt sett varit mer isolerade i sina boenden, varit svåra att nå och motivera till att ta emot stöd och hjälp. Det är åtminstone ett antagande utifrån erfarenheter av Bostad först att en del av eller alla uppsägningar har kunnat undvikas om personerna fått ett mer samlat stöd under boendetiden.

Tid från bostadssocial utredning till bostadserbudande

Nedanstående genomsnitt är beräknade mot bakgrund av 10 insatser som är pågående i skrivande stund och som har aktualiserats under perioden 2021-01-01 – 2023-11-03. Från den enskildes ansökan om att socialförvaltningen ska ordna bostad till fattat beslut om insats har den bostadssociala utredningen tagit cirka 154 dagar att genomföra. Under den här tiden har socialsekreterare kartlagt:

- boendehistorik utifrån samtal med personen och andra underlag som utredaren kommer överens med den enskilde om att inhämta,
- möjligheten att med eget bostadssökande och stöd få ett eget hyreskontrakt, och
- förmågan att med eller utan stöd klara av ett eget boende.

Den bostadssociala utredningen är långsiktig i bemärkelsen att den ska ta reda på huruvida individen har rätt till bistånd i form av permanent boende, där det egna bostadssökandet tar mest tidsåtgång. I de utredningar som tagit längst tid under

mätperioden, 283 respektive 245 dagar, har andra aspekter som tidsfristen för avtjänat fängelsestraff och handläggningstid gällande anmälan om god man bidragit.

När beslutet är fattat och remiss är lämnad till bostadssamordnaren så har verkställigheten fram till inflyttning tagit i snitt 121 dagar. Under denna process ska ett bostadserbjudande tas fram med hjälp av en matchning som görs utifrån utredningen. Målsättningen har varit verkställande inom 90 dagar, vilket emellertid inte kunnat uppnås helt under mätperioden med hänsyn till nedskärning från två till en bostadssamordnare på heltid i mars 2021, eftersatt administration och påförande av arbetsuppgifter exempelvis i samband med mottagande för bosättning av ukrainska flyktingar enligt massflyktsdirektivet under 2022 och framåt.

Tid från inflyttning till övertagande

Av de 20 ovannämnda ärendena så har en individ som flyttat in 2019 fått skriva över sitt andrahandshyreskontrakt till ett förstahandshyreskontrakt direkt med fastighetsägaren från och med 2023-12-01. En annan hyresgäst som flyttat in 2010 bor fortfarande kvar med andrahandshyreskontrakt. Båda har skulder, varav den sistnämnde har en pågående skuldsanering. När denna är avslutad finns möjlighet att återuppta dialog med bostadsbolaget om övertagande. En tredje person som flyttat in 2022 har med god mans hjälp blivit skuldfri och kan sannolikt få skriva förstahandshyreskontrakt i närtid. Av resterande 17 andrahandshyresgäster, som flyttat in från 2014 och framåt så är ingen i skrivande stund på tal för ett övertagande i närtid.

Historiskt så är erfarenheten att skulder utgör den enskilt största orsaken till långvarigt kvarboende hos socialförvaltningen. Budget- och skuldrådgivning, ställföreträdare och slutligen skuldsanering har genom åren uppfattats väsentligt förbättra individens förutsättningar till revansch på reguljära bostadsmarknaden, samtidigt som dessa är åtgärder som tar lång tid genomföra. Det är med andra ord generellt sett inte tillräckligt att endast med en god boenderefrens från socialförvaltningen efter flera års boende övertyga hyresvärden till att skriva förstahandshyreskontrakt med den enskilde. I detta perspektiv är den psykosociala problematiken sekundär, samtidigt som en förbisedd problematik där adekvat stöd saknas tenderar att vålla skadegörelse, störningar och andra klagomål som i sig kan innebära utebliven eller fördröjd boenderefrens och vidare skäl för uppsägning.

Under perioden 2021-2023 har totalt 31 hushåll fått egna hyreskontrakt, varav 12 hushåll har fått skriva om andrahandshyreskontraktet till ett förstahandshyreskontrakt med hyresvärden för befintlig bostad. Totalt har 6 hushåll, ensamstående vuxna med skadligt bruk eller psykisk ohälsa, tagit sig vidare under perioden. 2 av dessa har blivit inneboende hos anhörig/vän, 2 har fått ta över hyreskontraktet, 1 har fått eget förstahandshyreskontrakt och 1 har inställt sig till ett fängelsestraff längre än ett år. Av de 31 hushållen så har tiden från inflyttning till eget hyreskontrakt tagit mer än 2000 dagar för 5 hushåll. I dessa fall är Hässlehem fastighetsägare i fyra fall och Noréns i ett fall. Resterande 26 personer har fått eget hyreskontrakt efter 184-1951 dagar. För att ge ett rättvisande medelvärde så bortses de 5 övriga personerna och då beräknas genomsnittstiden till 944 dagar innan individen kommer vidare till eget hyreskontrakt (för samtliga 31 hushåll är genomsnittstiden 1502 dagar). Hässlehem har varit hyresvärd i majoriteten av ärenden, vilket speglar fördelningen av inhyrda objekt.

Nattjouren

I årets mätning har nattjouren till och med 2023-10-30 en genomsnittlig beläggning om 3,48 av 5,0 platser. Beläggningen har varierat under året från 2,2 individer i januari till 4,6 individer i september. Totalt uppskattar enhetschef Ulf Öhman (2023) att 12 individer är

återkommande nyttjare av nattjouren i skrivande stund, varav några av dem har kommit och gått sedan flera år tillbaka. Den vanligaste problematiken är skadligt bruk och samsjuklighet. Under året 2023 uppskattas 12-18 individer till och med 2023-10-30 ha hänvisats till socialförvaltningen för råd och stöd i bostadsfrågan.

Under perioden 2021-2023 har ingen som i första hand har hänvisats från Nattjouren beviljats bistånd med andrahandshyreskontrakt. Ett antal har under åren fått bostadsvägledning utifrån att det bedömts vara rimligt att anta att dessa kan ta sig vidare på egen hand till en ordinär bostad. En av dessa individer har varit akut hemlös sedan 2017 och beviljas vid årsslutet 2022 stöd i bostadssökandet genom Fenix i kombination med bostadsvägledning från socialsekreterare. I september 2023 avslutas insatsen, då personen fått ett eget förstahandshyreskontrakt genom privat hyresvärd. Personen har dessförinnan genomgått två bostadssociala utredningar under 2022 och 2023, båda med avslag utifrån motiveringen att personen bör kunna få en bostad med det stöd som erbjuds.

Nattjouren utgör i egenskap av akutboende en viktig knutpunkt i kommunens hemlöshetsarbete, då många akut hemlösa söker sig dit för tak över huvudet. Genom en ökad samverkan och förankring med socialförvaltningens bosättningsteam och skadligt bruk-team i kombination med fler kompletterande boendelösningar så kan fler personer upptäckas och följas upp, vilket utifrån aktuell målgrupp rimligen innebär en viss ökning av ansökningar om bostadsanskaffning. Det är emellertid svårt att utifrån befintlig statistik uppskatta ett årligt inflöde, då det inte förts statistik på hur många inom exempelvis bostadsvägledningen som primärt kommer från Nattjouren. Under 2022 aktualiseras emellertid 3 personer i direkt samverkan mellan socialsekreterare och personal på Nattjouren. Samtliga av dessa har erbjudits bostadsvägledning.

Hemlöshet hos försörjningsstödstagare och personer med skadligt bruk

Utredaren har också samlat in statistik från arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen avseende klienter som uppbär försörjningsstöd och/eller har aktuell problematik med skadligt bruk samt är hemlösa enligt Situation 1, 2 eller 4 enligt Socialstyrelsens definition. Insamlingen har pågått under perioden 2023-10-16 - 2023-11-30.

Aktuellt ekonomiskt bistånd

	Totalt	Män	Kvinnor	Barn
Akut hemlöshet	17	15	2	11
Institution/stödboende	4	1	3	2
Egna kortsiktiga lösningar	11	8	3	3
Totalt	32 (5,3 %)*	24	8	16

*Uppskattad andel av det totala antalet aktuella hushåll som uppbär försörjningsstöd under mätperioden

Aktuellt skadligt bruk

	Totalt	Män	Kvinnor	Barn
Akut hemlöshet	9	6	3	9
Institution/stödboende	13	9	4	7
Egna kortsiktiga lösningar	5	5	0	3
Totalt	27 (28 %)*	20	7	19

*Uppskattad andel av det totala antalet aktuella hushåll hos Team Skadligt bruk under mätperioden

Åldersintervallet är från 18 år till 68 år. Av de som har aktuell problematik i termer av att det finns ett pågående ärende inom Team Skadligt bruk så uppbär cirka 30 procent (8 personer) ekonomiskt bistånd vid mätpunkten. Övriga har egen försörjning, fickpengsnorm genom Team Skadligt bruk i samband med placering, eller okänd

försörjning. Några av personerna har för avsikt att ansöka om ekonomiskt, men har vid mätpunkten inte ett aktivt ärende där. Här är det viktigt att nämna att personer som är i pågående institutionsbehandling som regel får fickpengsnorm genom Team Skadligt bruk.

Av de som uppbär ekonomiskt bistånd oavsett problematik så har statistiken inte tagit hänsyn till om det finns personer som har någon allvarlig social problematik och inte är ett pågående ärende hos socialförvaltningen, vilket innebär att det sannolikt finns mörkertal. Generellt så blir personer från ekonomiskt bistånd utan aktuell social problematik hos socialförvaltningen hänvisade till bostadsvägledning och får med råd och stöd söka bostad på egen hand. Inte sällan har dessa individer också rätt till hyresintyg från handläggaren och i särskilda fall också hyresdeposition och hyresgaranti. Av de personer som beviljats insats med andrahandshyreskontrakt någon gång under åren 2021-2023 så har endast två personer inte varit aktuella hos socialförvaltningen. Övriga som blivit aktuella från arbetsmarknadsförvaltningen för bostadsvägledning har antingen löst sin boendesituation på egen hand, inte tillhört målgruppen och därför saknat biståndsrätt eller saknat tillräcklig motivation för att göra en positiv förändring.

Specifikt har det varit intressant utifrån frågeställningen Bostad först att kartlägga det årliga klientelet i behandlingsplaceringar utifrån social problematik, för att beräkna andelen hemlösa i förhållande till övriga klientgrupper. Nedan har statistik för perioden 2021-2023 samlats in över antalet verkställigheter och individer med någon form av hemlöshetsproblematik.

	2021	2022	2023
Antal verkställigheter	91	68	78
Antal verkställda dygn	6280	5093	5928
Antal individer i verkställighet	58	46	51
Totalt antal hemlösa individer under verkställighetstid, varav:			
- antal som har/har beviljats andrahandshyreskontrakt under verkställighet	10	7	10
- antal som får eget hyreskontrakt under verkställighetstiden	8	10	2
Antal som har bostad före och under verkställighet	20	14	18
Okänd boendestatus*	9	6	8

*Individer, där boendesituation under verkställighet inte kunnat fastställas

Hur många av ovanstående individer som kunnat bli aktuella beror i första hand på hur kriterierna för ett Bostad först-program kommer att se ut. Givet att kravet om bostadssökande tas bort och en kortare kartläggning görs av den sociala problematiken i relation till hemlösheten och inställningen till att förändra boendesituationen, så kan inflödet av deltagare öka, inte minst bland de som är akut hemlösa eller befinner sig inom institutionsbehandling och riskerar akut hemlöshet därefter. Det årliga snittet utifrån värdena i tabellen är 11 personer som saknar långsiktig boendelösning efter avslutad placering (observera att det finns mörkertal med okänd boendestatus) och heller inte har eller blir aktuella för bistånd med andrahandshyreskontrakt. Detta innebär att 55 procent av de placerade personerna saknar långsiktig boendelösning efter avslutad institutionsbehandling och därmed riskerar akut hemlöshet. I denna beräkning är det dock viktigt att beakta att flera av individerna i tabellen ovan är återkommande under de tre åren, vilket innebär en reell sänkning av antalet unika personer på institution. Det är svårt att i utredningen uppskatta hur många unika individer fler som kan tänkas vara aktuella för Bostad först årligen, samtidigt som det sannolikt går att anta att det är fler än de som under mätperioden beviljats bistånd med andrahandshyreskontrakt.

Kostnader

Brukarstyrda verksamhetskostnader beror utöver omkostnader för personal, utbildningar och lokaler mycket också på antalet verkställda dygn, det vill säga beläggningsgraden. Givet att en Bostad först-verksamhet har en tillräcklig och konstant personalresurs så kommer det generellt innebära att ju fler deltagare som ryms inom befintlig personalbudget, så kommer den totala dygnskostnaden att bli lägre. Detta innebär att en välbeprövad metod som Bostad först är kommer att tjäna som mest nytta av att ha ett jämnt inflöde av deltagare i proportion med tjänstgörande personal. Boverket beräknar utifrån insamlad statistik från flera kommuner i Sverige att kostnaden för att driva Bostad först är cirka 380 kronor per dygn (Socialstyrelsen 2021, s. 47). Detta kan ställas mot befintliga verksamhetskostnader i Hässleholms kommun enligt tabellen nedan:

	Beläggning (dygn)	Kostnad (kr/dygn)
Novagårdens HVB	2109 (44 %)*	3532
Novagårdens boende med stöd	1144 (63 %)*	1628
Familjebasens stödboende***	1540	1149
Nattjouren	-	1862
Andrahandshyreskontrakt	15233	133**

*Beläggningsgraden på Novagårdens HVB och boende med stöd har från januari-oktober 2023 varit 67 % respektive 72 %

** Snittkostnaden för andrahandshyreskontrakt för mätperioden 2021-2023 är cirka 140 kronor

***Familjebasens stödboende nyttjas uteslutande för unga vuxna med annan social problematik utöver skadligt bruk och bör därför inte reflekterat jämföras med de andra verksamhetskostnaderna.

5. Sammanfattande diskussioner och analys

Hur breder den lokala hemlösheten ut sig generellt i Hässleholm samt inom berörda kommunala förvaltningar, som på något sätt arbetar med psykosocial utsatthet, skadligt bruk och ekonomiskt bistånd?

Mot bakgrund av befintlig statistik från hemlöshetskartläggningen 2017 så har Hässleholm en total hemlöshet som knappt överstiger Skånes genomsnitt och överstiger betydligt den hemlöshet som vid tidpunkten finns i till exempel Kristianstad och Helsingborg. Av de 25 kommuner i Skåne som har svarat på enkäten så är det endast Burlöv, Höör, Landskrona, Malmö och Ystad som har högre hemlöshet. Av dessa kommuner så är det generellt billigare att bo i Hässleholm, där den beräknade genomsnittliga kvadratmeterhyran per månad hösten 2022 är 91 kronor (1092 kronor per kvadratmeter och år) jämfört med till exempel 94 kronor (1128 kronor per kvadratmeter och år) i Landskrona, enligt Statistiska Centralbyråns statistik (Hyresgästföreningen, 2022). Hyresgästföreningen beskriver vidare att medelhyran i kommunerna är en uppskattning utifrån uppgifter som allmännyttan och de privata fastighetsägarna redovisat. Medelhyran indikerar till exempel på förhållandet mellan nybyggnation och äldre fastigheter, efterfrågan på bostäder och intresset att flytta till kommunen; Hässleholm ligger i ett riksperspektiv strax under medelvärdet.

Den nya hemlöshetskartläggningen är genomförd under våren 2023, men då denna ännu inte presenterats så har nulägesstatistik fått hämtas in direkt från medarbetare inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen; specifikt har statistik från försörjningsstöd och skadligt bruk önskats. För dessa klienter är de mest förekommande hemlöshetsituationerna akut hemlöshet och institution eller stödboende. Den förstnämnda förekommer mest bland de som uppstår enbart försörjningsstöd, medan de med skadligt bruk ofta befinner sig i någon form av institutionsbehandling eller boende med stöd. Det som också kan konstateras av statistiken är att av de hemlösa som uppstår ekonomiskt bistånd så har knappt en tredjedel av individerna ett allvarligt skadligt bruk av

alkohol eller narkotika och har också ett pågående ärende inom socialförvaltningen. Hemlöshet förekommer på något sätt hos knappt en tredjedel av klienterna som är aktuella för skadligt bruk och är högre bland dem som är inom institutionsbehandling. Här finns det med säkerhet ett mörkertal, då exempelvis inte alla försörjningsstödstagare är hjälpsökande för sin beroendeproblematik.

En annan intressant aspekt från hemlöshetskartläggningen 2017 är att det vid tidpunkten är 68 hushåll som är inom kommunens boendelösningar, vilket i Hässleholms kommun utgörs av andrahandsuthyrningen. Under de gångna åren har detta bestånd minskat till 39 hushåll 2023-11-30. Minskningen beror på att andelen som tagit sig vidare till egna hyreskontrakt på reguljära bostadsmarknaden har varit högre än andelen som beviljats bistånd i kombination med att antalet hushåll som anvisats från Migrationsverket varit lägre under de senaste åren. Det kan också, dock i avsaknad av 2023 års hemlöshetsstatistik, antas att ett ihållande förebyggande arbete mot vräkningar och förstärkt bostadsvägledning generellt har inneburit att fler kunnat behålla sin befintliga bostad eller lyckats få en ny bostad genom ett brett och aktivt bostadssökande. Inte minst bostadsvägledningen har gjorts mer offentlig genom kontinuerlig samverkan och information ut till olika enheter, förvaltningar och externa aktörer, exempelvis psykiatri och hälso- och sjukvården, som möter hemlöshet i det dagliga arbetet. Utredaren behöver emellertid understryka att de individer som utgör målgrupp för Bostad först generellt har svårare att ta sig vidare till egna hyreskontrakt och har därför varit underrepresenterade bland den andel som fått möjlighet att ta över sitt hyreskontrakt eller sökt sig vidare. Denna grupp individer, inte minst med skadligt bruk, har ett fortsatt väsentligt behov av hjälp och stöd med boende. Detta återspeglas inte minst i statistik över antalet placeringar utav vilka minst två tredjedelar antingen saknar permanent boende att återgå till efter avslutad insats eller har bistånd i form av andrahandshyreskontrakt genom socialförvaltningen. Även här finns ett mörkertal då alla individers boendesituation inte kunnat kartläggas inom utredningen.

Hur arbetar socialförvaltningen idag för att motverka hemlöshet och vilka andra kompletterande verksamheter finns i kommunen?

Hässleholms kommun har i skrivande stund ett bostadssocialt arbete som verkar både förebyggande och motverkande mot hemlöshet. Det vräkningsförebyggande och -förberedande arbetet har varit väl förankrat under flera år och riktas till alla som behöver hjälp med att behålla sitt boende eller minimera skadorna till följd av en oåterkallelig uppsägning/avhysning. Från 2021 och framåt har till exempel bostadsvägledning belyst vikten av att hemlösa personer i ett så tidigt skede som möjligt börjar söka bostad och tar emot stöd och hjälp vid behov. I detta avseende har synliggörande av servicen, genom information och samverkan internt och externt, varit betydande.

Bostadsvägledningen är väl förankrad i socialförvaltningens olika verksamheter och även i externa förvaltningar, där arbetsmarknadsförvaltningen å försörjningsstödet vägnar nyttjar resursen flitigt. Detta innebär att fler hemlösa blir medvetna om vilken service som finns. Bostadsvägledningen har kunnat visa att flera individer som till en början känner sig helt eller delvis osäkra på sin förmåga att kunna få en bostad också får bostad på reguljära bostadsmarknaden, däribland en del individer med skadligt bruk i pågående behandling. Bostadsvägledningen har under perioden 2021-2023 till exempel getts regelbundet på Novagården en eftermiddag i månaden, dit inskrivna kunnat anmäla sitt intresse genom sin huvudkontaktperson. Under mätperioden har varken det vräkningsförebyggande arbetet eller bostadsvägledningen statistikförts systematiskt, vilket framåt kan vara en önskad rutin

Insats med andrahandshyreskontrakt vänder sig till ett brett klientel med social problematik i form av exempelvis skadligt bruk och långvarig hemlöshet. Dessa klienter har i något avseende redan gått igenom ett vråkningsförebyggande arbete eller bostadsvägledning. Andrahandshyreskontrakt används också i samband med mottagande av nyanlända invandrare för bosättning enligt bosättningslagen. Under mätperioden 2021-2023 visas på ett minskande bestånd av hyresgäster och objekt, vilket delvis kan förklaras med en hög andel övertaganden och framgångsrikt bostadssökande samt längre och mer kartläggande utredningar. Det fattas i sammanhanget få avslagsbeslut på grund av att de som har förutsättningar att i närtid få en egen bostad också lyckas med hjälp av kontinuerlig bostadsvägledning och stöd. Samtidigt råder en, över perioden, relativt jämn nivå av ofrivilliga uppsägningar/avhysningar. Personer med skadligt bruk är den målgrupp som blir mest aktuella för bostadssocial utredning och utgör i skrivande stund cirka halva beståndet, medan allvarlig psykisk ohälsa motsvarar över en tiondel. Det är också personer i dessa två grupper som under boendetiden står för flest allvarliga störningar och obetalda hyror samt vidare uppsägningar och i något fall avhysning som konsekvens.

Personer som sägs upp av socialförvaltningen på grund av störningar eller obetalda hyror har generellt getts möjlighet till att vidta rättelse i form av att olika samtal förts om adekvata insatser, däribland boendestöd och ställföreträdare. I vissa fall, där uppsägningen ändå verkstälts har det ofta berott på att den enskilde i sig tackat nej, av sagt sig stöd, eller inte varit nåbar av olika anledningar. Erfarenheten är att den enskilde, i synnerhet den med skadligt bruk i botten, under uppsägningstiden sökt sig vidare till någon tillfällig boendelösning. I enstaka fall har personer som hyrt av socialförvaltningen återaktualiserats, till exempel efter att ha tagit emot stöd och löst befintlig hyresskuld. Resterande individer hörs inte av eller fortsätter att leva i hemlöshet med eller utan alkohol- och narkotikapreventiva insatser.

Utöver ovannämnda instanser finns för akut hemlösa fem sovplatser på Nattjouren och för personer i återfallsprevention fem marklägenheter inom Novagårdens boende med stöd-insats. Den förstnämnda är biståndsfri och riktar sig till alla akut hemlösa personer över 18 år i Hässleholms kommun. Inom omsorgsförvaltningen finns också Stöttecenter, som har öppet dygnet runt, med personal och en telefonlinje, och riktar sig i första hand till personer som har ett boende. Stöttecenter erbjuder också sviktplatser när den enskilde behöver sova borta från sin bostad. Stöttecenter riktar sig till de som har psykisk ohälsa och inte mår bra. Dagtid erbjuder omsorgsförvaltningen också träffpunkter med kompetent personal, dit sökande med psykisk ohälsa kan söka sig för gemenskap, stöd och aktiviteter. Samtliga verksamheter är biståndsfria. Till sådana verksamheter som i utredningen betraktats som särskilt intressanta för ett införande av Bostad först hör också case management, som i skrivande stund består av två heltidstjänster med total kapacitet om 10 ärenden per tjänst. Denna kvot är fylld idag. Ärenden för case management blir aktuella genom egen förfrågan.

Hur ser tillgången på bostäder ut för kommunens bostadssociala arbete i allmänhet och Bostad först i synnerhet?

Socialförvaltningen hyr in bostäder från den lokala bostadsmarknaden. 2023-11-08 finns totalt 48 inhyrda objekt, varav 26 av dessa är genom det kommunala bostadsbolaget Hässlehem och resterande från privata fastighetsägare. Av de 48 objekten är två bostäder märkta som stödlägenheter till Familjebasen och två jourlägenheter för våldsutsatta. Två av objekten är bostadsrätter. Samtliga av de objekt som används i det bostadssociala arbetet hyrs ut i andra hand med överenskommelse om avstående från besittningsskydd, vilket innebär att hyresgästen behöver följa särskilda riktlinjer för boende i hyresrätt. Efter

en tids boende kan hyresgästen få ta över hyreskontraktet, om fastighetsägaren godkänner hyresgästen utifrån befintlig policy.

Skulder och betalningsanmärkningar utgör enskilt den största anledningen till att hyresvärdarna inte är medgörliga till att skriva förstahandshyreskontrakt med den enskilde, samtidigt som en garanti från socialförvaltningen att täcka samtliga hyres- och övriga omkostnader under uthyrningstiden skapar ett ökat intresse hos hyresvärderna. Baserat på befintlig uthyrningspolicy och bostadssamordnarens långåriga dialog med det kommunala bostadsbolaget, så är det i skrivande stund problematiskt för Hässlehem att skriva förstahandshyreskontrakt direkt med den enskilde. Här identifierar bostadssamordnaren (2023) ett problem med gällande ägardirektiv, vilka kan behöva ses över för att Hässlehem ska kunna anpassa sin policy vid uthyrning för särskilda ändamål. I ägardirektiven, som fastställts i kommunfullmäktige 2020-02-24 så står det att bostadsbolaget Hässlehem AB är ett viktigt verktyg i kommunens bostadsförsörjande arbete och ska *"främja inflyttning och integration"* samt *"förebygga segregation och utanförskap"*. Hässlehem ska vidare *"ha huvudansvaret för kommunens sociala bostadsbehov och tillhandahålla bostäder för grupper som har svårt att ta sig in på den ordinarie bostadsmarknaden"* (Kommunfullmäktige, 2020-02-24 § 21).

Bostadssamordnaren har hand om socialförvaltningens bostadsanskaffning och hyr idag in bostäder genom väletablerade relationer med flera olika fastighetsägare samt nya kontakter. Hyresvärdar som är intresserade av att hyra ut får kontakt med bostadssamordnaren. Målsättningen är att hyra in bostäder efter verksamhetens behov och undvika tomhyror. Hyrorerna behöver motsvara de riktmärken som exempelvis ekonomiskt bistånd har fastställt för godtagbar hyra, vilket enligt bostadssamordnarens erfarenhet (2023) blir svårare i takt med hyreshöjningar på bostadsmarknaden. Nybyggnation är oftast inte ett inhyrningsalternativ på grund av hyrorerna. Det är med hänsyn till målgruppen mest mindre lägenheter upp till två rum och kök. Vid behov förs individualspecifika samtal med handläggare på ekonomiskt bistånd och med hänsyn till de särskilda fall som andrahandsuthyrningen innebär så är det sällan problem att få godkänt en högre hyra.

Det finns, enligt bostadssamordnaren (ibid.), inte något skriftligt avtal med Hässlehem att erbjuda en viss kvot av lägenheter till socialförvaltningen. Bostadssamordnaren tar vanligtvis kontakt med ansvarig för uthyrningen när det behövs enskilda objekt och tar vid prognos av ett större behov samråd med Hässlehems VD. Relationen med Hässlehem beskrivs av bostadssamordnaren som god och Hässlehem upplevs ha goda intentioner till att samarbetet ska fungera väl. Bostadssamordnaren har fyra avsatta möten per år med Hässlehem utifrån ett skriftligt samarbetsavtal, där ansvarig för Bobutiken, uthyrare, förvaltare och VD deltar. På dessa möten görs nulägesbeskrivningar, berättelser om särskilda behov och utmaningar samt specifika ärendedragningar med fokus på lösningar. Utöver de regelbundna mötena finns kontinuerlig kontakt, till exempel vid övertagande, störningar och vägledning i ärenden.

Utifrån ägardirektiven har Hässlehem en uthyrningspolicy som å ena sidan godkänner låga inkomster som ekonomiskt bistånd och etableringsersättning, å andra sidan utan undantag nekar skulder och allvarliga betalningsanmärkningar. Bostadssamordnaren beskriver (ibid.) att Hässlehem till skillnad från en del allmännyttiga företag i vissa andra kommuner visar på hjälpsamhet och samarbetsvillighet gentemot socialt utsatta grupper med dessa lättnader, samtidigt som skulder oftast är ett permanent inslag hos de individer som har allra svårast att närma sig bostadsmarknaden. Här medger bostadssamordnaren (ibid.) att till exempel en konkretisering av ägardirektiven kan underlätta för de mest socialt utsatta grupperna. Som kommunalt bostadsbolag finns det förmåner som bör

nyttjas bättre än vad som är fallet idag, exempelvis närheten till politiken och möjligheten till kommunal samverkan och överenskommelser.

Med flerårig erfarenhet av inhyrning från Hässlehem så påtalar bostadssamordnaren (ibid.) att det kommer att ges bostäder till Bostad först, om förutsättningen är andrahandshyreskontrakt med avstående från besittningsskydd. Övertagande utgör inte heller ett problem, så länge hyresgästen är utan skulder och betalningsanmärkningar. Här behöver Hässlehem och övriga fastighetsägare ges information och kunskap om metoden och ges ett fortsatt samarbete med ömsesidigt goda intentioner mellan socialförvaltningen och den enskilde hyresvärderna. Utifrån den geografiska spridningen av bostäder identifierar bostadssamordnaren (ibid.) också ett problem med att endast använda Hässlehem, då det kan bli svårt att få ett sådant utbud som främjar den spridning av de enskilda bostäderna som Bostad först kräver.

Bostadssamordnaren identifierar (ibid.) resursbrist som en faktor till att övertagandetiden varit lång i de fall där hyresgästen uppfyller fastighetsägarens uthyrningspolicy, samtidigt som ökad dialog och kommunikation med hyresvärdarna även kan underlätta för de som inte helt uppfyller kriterierna. Resursbristen har delvis påverkats av ett tidigare höjt inflöde av nyanlända, vilket inneburit att de sociala kontrakten fått prioriteras bort till förmån för anvisningar från Migrationsverket. Befintligt mottagande under perioden 2021-2023 har emellertid varit förhållandevis lågt och då bostadsbeståndet minskat har just denna situation, enligt bostadssamordnaren, varit hanterbar. Mottagandekvoten är emellertid en process som inte kan påverkas på kommunnivå då denna utgår från de fördelningstal som Migrationsverket beräknar för året. Däremot så påförs det 2022 en ytterligare uppgift att ansvara för bosättningen av skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet, vilket under andra halvan av året och framåt krävt väsentlig arbetstid från bostadssamordnaren. I skrivande stund planeras en rekrytering av en hyresadministratör på visstid under 2024, vilket bostadssamordnaren tror kan frigöra mycket administrativ tid, som istället kan användas till att återuppta viktiga kontakter och kommunikation med hyresvärdar och hyresgäster.

Hur kan Bostad först införas som ett väsentligt komplement till det befintliga bostadssociala arbetet i kommunen?

Införande av Bostad först på nationell nivå utgör ett av regeringens fyra mål i hemlöshetsstrategin 2022-2026. Bostad först har evidens internationellt och kan idag erbjudas av 19 procent av Sveriges kommuner, enligt Socialstyrelsen (2021, s. 48). Enligt uppgifter från Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) beskrivs Bostad först som en mer kostnadseffektiv modell än konventionella metoder, som exempelvis boendetrappan som mer handlar om att individen ska kvalificera sig successivt genom olika boendeformer. Baserat på systematisk översikt så har kostnaden för en person i långsiktig boendelösning som Bostad först uppskattats av Boverket till 380 kronor per dygn, samtidigt som kostnaden för akutboenden, härbärgen och jourboenden uppskattats till 580 kronor per dygn (Socialstyrelsen 2021, s. 47). Lokalt kan dessa belopp jämföras med Nattjouren, 1862 kronor per dygn, Novagårdens boende med stöd, 1628 kronor per dygn, och Familjebasens stödboende, 1149 kronor per dygn under 2022. Insats med andrahandshyreskontrakt, som i praktiken endast innebär ett långsiktigt boende utan integrerade stödinsatser, kostar cirka 133 kronor per dygn 2022.

Bostad först är utformat för personer som behöver ett omfattande stöd för att komma ur hemlöshet, till exempel de med psykisk sjukdom, skadligt bruk eller funktionsnedsättningar. Kommuner som har Bostad först vänder sig till olika hemlöshetssituationer, där till exempel Göteborgs stad vänder sig enbart till akut hemlösa, medan Helsingborgs stad inkluderar alla hemlöshetssituationer (ibid., s. 45ff).

Inom Hässleholms kommuns andrahandsuthyrning beaktas samtliga hemlöshetsituationer, samtidigt som erfarenheten är att det oftast är personer i akut hemlöshet och på institution eller stödboende som beviljats bistånd under åren 2021-2023. Stödet som ges inom Bostad först består ofta av någon form av case management och utöver hyresrättsliga krav, så ställs ofta också krav om att deltagaren ska ta emot hembesök minst en gång per vecka. Det ställs inga krav på nykterhet eller deltagande i behandling (ibid., s. 46).

Utifrån de åtta grundprinciperna så uppfyller kommunen med andrahandsuthyrningens utformning flera av kriterierna, till exempel att bostäderna hyrs in från den reguljära bostadsmarknaden och är åtskilda från varandra på olika orter i kommunen samt att det inte ställs krav om drogfrihet och nykterhet för att få skriva hyreskontrakt. Andrahandshyreskontrakt med avstående från besittningsskydd, vilket är gällande praxis idag med hänsyn till lokala fastighetsägares policy och fördomar gentemot målgruppen, är också ett alternativ inom Bostad först för att underlätta inhyrning av hyresrätter till ändamålet. Det finns en trygghet i detta, då hyresvärden får försäkran om att socialförvaltningen täcker hyror och andra omkostnader som uppstår under boendetiden. Flera kommuner berättar om en ökad svårighet för deltagare att få ta över hyreskontraktet. Hyresvärdar betraktar generellt hyresgäster på den sekundära bostadsmarknaden som ”osäkra”, trots att den enskilde skött boendet och hyresinbetalningar utan anmärkning över tid (ibid., s. 50). Detta är ett erkänt bekymmer i Hässleholm också, vilket konkret kan belysas i att det vanligen tar flera år att kunna ta över hyreskontraktet. Här konstaterar Socialstyrelsen vidare att de flesta kommunerna har någon form av avtal med bostadsbolag om hur många lägenheter som ska avsättas till Bostad först och att detta inflöde stoppas om det blir problem för deltagare att skriva egna förstahandshyreskontrakt med fastighetsägaren (ibid.). Detta kan bli en nödvändig åtgärd utifrån erfarenheten av den lokala bostadsmarknaden i Hässleholm, då det annars kan uppstå andra problem som att bostadsbestånden inom Bostad först fortsätter att växa och att det därför blir svårt för personalen att vidhålla programtrohet och erbjuda det stöd som varje deltagare behöver.

I Hässleholm är det under uthyrningen individens egna val och önskemål om insatser som styr vilket stöd som erbjuds; däremot kan det vid risk för uppsägning bli aktuellt att ta emot visst stöd för att till exempel kunna vidta åtgärd mot återkommande störningar eller obetalda hyror. Detta sker genom ett motiverande arbete, inte sällan av socialsekreterare eller bostadssamordnaren. Det finns inget dagligt stöd eller någon specifik huvudkontaktperson kopplad till biståndet, vilket innebär att andrahandsuthyrningen i sig ställer mer krav på att den enskilde kan vara självständig i sitt kvarboende och själv ta ställning till att söka och ta emot hjälp. När en individ får ta över hyreskontraktet eller blir uppsagd av någon anledning, så avslutas biståndet i Hässleholm (i vissa fall har personen fått möjlighet att samtycka till ett nytt bostadserbjudande om detta bedömts kunna tjäna individens boendeförmågor bättre) och därmed är den enskilde hänvisad till att vid behov söka hjälp och stöd; det finns med andra ord inget permanent erbjudande om fortsatt stöd från socialförvaltningen kopplat till boendet, om personen inte redan är aktuell för exempelvis skadligt bruk eller konventionellt boendestöd.

Mot bakgrund av statistik och de särskilt utmärkande sårbarhetsfaktorerna hos målgruppen, så är det ett sannolikt antagande att Bostad först som komplement kan stärka flera individers möjligheter att kunna bo kvar och förändra sina liv till det bättre, då deltagarna då kommer att ha ett mer kontinuerligt stöd och risk för allvarliga återfall och störningar kan minska. Detta antagande gäller inte minst personer med allvarligt skadligt bruk som är inom institutionsbehandling. Med hänsyn till statistiken över antalet

verkställda dygn inom placeringar, där erfarenheten ofta är att viss del av förlängningen kunnat ersättas med ett omfattande stöd i boende, så kan Bostad först också kostnadseffektivisera behandlingen mot skadligt bruk. Socialstyrelsen understryker emellertid här att Bostad först inte bör utgöra en exklusiv insats för alla svåra ärenden, då det finns personer som har behov av mer omfattande åtgärder och vård än vad stöd i boende kan erbjuda (ibid., s. 53).

Vad krävs för en långsiktig implementering av modellen?

Socialstyrelsen (ibid., s. 51f) har mot bakgrund av forskning, intervjuer med kommuner och organisationer samt en hearing anordnad av regeringskansliet tagit fram förslag på hur Bostad först som metod kan implementeras och fungera:

1. Tillgång till lägenheter
2. Stöd från kommunledningen
3. Överenskommelse för underlättat samarbete
4. Flexibelt stöd
5. Tillgång till sysselsättning eller arbete
6. Möjliggör förutsättningar för övertagande av kontrakt
7. Tillgång till andra boendeformer

Nedan diskuteras ett urval av de väsentliga punkterna som måste beaktas för att kunna införa Bostad först. I utredarens perspektiv är det punkt 1, 2, 3, 4 och 6 som utgör de mest väsentliga utmaningarna för att Bostad först ska kunna startas upp i Hässleholm. Med inspiration från referensamtal både med bostadssamordnaren (2023-11-17) och konsult Björn Wäst (2023-11-24), som har mångårig erfarenhet av implementeringsarbetet av Bostad först i Helsingborg under åren 2013-2021, avser utredaren att nedanstående diskussion ska öppna upp för ett konkret förslag på åtgärder som behöver vidtas för att Hässleholms kommun ska kunna införa Bostad först som projekt och senare kunna implementera metoden.

Hässleholms kommun har idag en fungerande andrahandsuthyrning som är avsedd att hjälpa särskilt utsatta sociala grupper tillbaka till reguljära bostadsmarknaden. Inom denna finns ett flerårigt och etablerat samarbete mellan bostadssamordnaren och Hässleholm, med flera andra privata hyresvärdar. Det är ett generellt fenomen bland Sveriges kommuner som bedriver en Bostad först-verksamhet samt att det råder en ökad svårighet att få ta över hyreskontrakten på grund av exempelvis omfattande skulder (ibid., s. 49). För att Bostad först ska fungera över tid och programtroheten ska kunna vidmakthållas kommer det att krävas politisk intervention för att till exempel konkretisera Bostad först i Hässlehems ägardirektiv samt ett ökat samarbete och kompetenshöjande forum för de privata fastighetsägare som kan tänka sig att bidra med bostäder. Med avstamp i befintliga ägardirektiv, utifrån vilka Hässlehems uthyrningspolicy har skrivits, kan det konstateras att den största delen av den målgrupp som Bostad först vänder sig till är diskvalificerade att ta över sina hyreskontrakt inom en överskådlig tid. Fullständig skuldfrihet nås ofta endast med hjälp av en skuldsanering och denna tar fem år från att ha beviljats. Detta problem kräver ett politiskt samarbete och gemensam syn på hemlöshet och hur denna ska kunna motverkas. Begreppet hemlöshet nämns exempelvis inte i ägardirektiven, vilket blir ett problem då bostadsförsörjningen i kommunens då tenderar att bortse från de särskilt utsatta grupperna som står utanför den reguljära bostadsmarknaden.

I en gemensam hemlöshetsstrategi hör också behovet av kontinuerlig utbildning och kompetensutveckling specifikt utifrån metoden Bostad först. Socialstyrelsen betraktar avsaknad av utbildning och kompetensutveckling som en riskfaktor för programtroheten (ibid., s. 51). Detta behöver samordnas mellan social- och bostadspolitikerna på lokal nivå och erbjudas samtliga tjänstepersoner, verksamheter och hyresvärdar som på ett eller

annat sätt kommer i kontakt med Bostad först-deltagare. Socialstyrelsen konstaterar brist på överenskommelser och fungerande samarbete utgör ett väsentligt hinder för att kommunen ska kunna efterleva Bostad först och utmärker utöver socialtjänsten och hyresvärdar även störningsjour, hälso- och sjukvården och beroendevården. Det är generellt svårt att vidhålla ett gott samarbete med inte minst psykiatrin utifrån det skademinimerande perspektivet, där åtgärder ofta kan behöva ske omedelbart i form av exempelvis inläggning för att säkra en persons kvarboende och minska risk för eskalerade störningar (ibid., s. 49). Samarbetet med regionen kommer i denna utredning inte att ges utrymme, då det kräver mer långsiktiga och kommunöverskridande samarbeten. Det är även mot bakgrund av samsjuklighetsutredningens förslag ett arbete som i huvudsak bör utföras på riksnivå med lagstiftning. Utredaren avser istället att belysa förhållandet mellan den lokala bostadsmarknaden och de sociala arenorna, där målgruppen inte sällan fastnar emellan till följd av bristande samsyn och förstäelse.

I fastighetsperspektivet identifierar bostadssamordnaren (2023) ett önskemål hos fastighetsägare om ”en väg in” till socialförvaltningen, genom vilken det finns förutsättningar till ett långvarigt alliansbyggande. Det finns, enligt bostadssamordnarens erfarenhet, ett önskemål hos hyresvärdar om att kommunen tar mer ansvar i uppföljning och bättre lyssnar in och bemöter farhågor. Samtidigt som socialförvaltningen utreder sociala aspekter i ett ärende och förespråkar mer flexibilitet i fastighetsägares policy, så behöver inte minst privata hyresvärdar bevaka sitt vinstintresse och rykte utåt mot hyresgäster. Till exempel att återkommande störningar där hyresgästen inte vidtar tillräckliga åtgärder och andra grannar lider men eller egendom kommer till skada innebär ökad risk att ett negativt rykte sprider sig, där hyresgäster börjar fundera på att flytta och tillströmning av nya hyresgäster minskar. För att ett samarbete ska vara konstruktivt och långsiktigt behövs därför transparent dialog och ett ömsesidigt utbyte av tjänster, till exempel tydliga handlingsplaner, hyresgaranti och praxis vid störningar.

Parallellt med perspektivet ovan så betonar Björn Wäst (2023) betydelsen av samsyn på hemlösheten och det att det är ett delat problem som inte tillhör en viss verksamhet; socialtjänsten kan å ena sidan lämna vissa garantier till fastighetsägaren, samtidigt som fastighetsägaren lätt kan överskatta socialtjänstens befogenheter. Socialtjänsten har till exempel inte rätt att ta sig in i en bostad utan hyresgästens medgivande och avstående från besittningsskyddet innebär heller inte några väsentliga avsteg från rådande hyresrättsliga bestämmelser. Vidare innebär en uppsägning av ett andrahandshyreskontrakt genom socialförvaltningen samma förfarande som ett förstahandshyreskontrakt direkt med hyresvärden. Den väsentliga detaljen är att med överenskommelse om avstående från besittningsskyddet så kan socialförvaltningen inom ramen för det sociala biståndsbeslutet sätta in visst förbehåll med kravställande på individen. Fördelen med förstahandshyreskontrakt å den enskildes vägnar är ett säkrat övertagande under förutsättning att personen inte blir uppsagd under de två år som avståendet gäller.

Björn Wäst resonerar (2023) vidare att socialtjänsten i samförstånd med hyresgästen kan förtydliga för hyresvärden att stödet som exempelvis ges inom Bostad först inte nödvändigtvis upphör vid ett övertagande av hyreskontraktet. Socialtjänsten kan genom kontinuerliga avstämningar och samverkan med den enskilde fastighetsägaren fortsätta att erbjuda stöd till både hyresgästen och hyresvärden i sociala, vråkningsförebyggande och -förberedande åtgärder samt genom ett generellt utbyte av ärenden där till exempel fastighetsägaren önskar stöd. Björn Wäst belyser också vikten av att hyresgästen får mer möjlighet till att kommunicera direkt med fastighetsägaren och dess personal i bostadsområdet och får vara med och delta i dialog som exempelvis kan röra felanmälan och störningar utan att dessa enbart går direkt mellan socialförvaltningen och

fastighetsägaren; ett sådan förhållningssätt förstärker sannolikt individens känsla av att passa in i grannskapet och hyresvärdens syn på individen som en ”vanlig” hyresgäst.

Bostadssamordnaren kompletterar (2023) resonemanget ovan med ett konkret förslag att hyresvärdar också kan attraheras mer till att låta hyresgäster med problematisk social bakgrund och skulder skriva förstahandshyreskontrakt, om kommunen ger en hyresgaranti eller deposition på bestämd tid efter övertagandet, som ska täcka hyresskulder och övriga omkostnader kopplade till störningar och skadegörelse i och runt bostaden. Utöver detta behöver fastighetsägare också upplysas om hur socialtjänstens service och tjänster kan nyttjas även generellt, där det kan uppstå behov av råd och stöd i samband med risk för uppsägning och åtgärder. Vid ett systematiskt utbyte med detta innehåll, så finns det goda förutsättningar till att implementera ett gott och välmående samarbete.

6. Förslag på åtgärder till socialnämnden

Socialförvaltningen har under hösten 2023 ansökt om ekonomiska medel hos Socialstyrelsen för att kunna starta upp och börja utvärdera ett Bostad först-projekt. Planen är att förberedelser för att komma igång ska vara färdiga inför maj 2024. Utifrån diskussionen ovan har utredaren tagit fram nedanstående punkter som belyser kärnan i ett fungerande Bostad först-program i Hässleholms kommun. Punkterna ska betraktas som förutsättningar för att Bostad först i kommunen ska kunna bedrivas i trohet och solidaritet med metodens åtta grundprinciper. Punkterna är inspirerade av den praxis som Socialstyrelsen har kartlagt från andra kommuner i Sverige, där Bostad först har bedrivits från 2010 och framåt, samt de lokala utmaningar som synliggjorts i utredningen.

Inför planerad start av Bostad först bör det utifrån en uppskattning finnas 6-8 bostäder att tillgå, för att underlätta dels inflöde från nya bostadssociala utredningar, dels möjligheten till att vissa personer inom insatsen med andrahandshyreskontrakt kan skrivas över till Bostad först. Den årliga kvoten av deltagare när projektet är igång kan antas vara omkring åtta stycken baserat på de uppskattningar som gjorts och hänsyn som tagits till antalet placeringar där långsiktig boendelösning saknas.

Seminarium, utbildning och fortbildning

- Utbildare inom metoden Bostad först bör bjudas in till ett introducerande seminarium, där politiker från kommunfullmäktige, berörda nämnder och företrädare från Hässlehem deltar. Detta kan stärka värden av solidaritet och transparens mellan socialtjänsten och bostadsbolaget. För att säkerställa en övergripande kunskapsspridning bör utöver socialnämnden även arbetsmarknadsnämnden och omsorgsnämnden delta.
- I samråd med bostadssamordnaren inom Team Bosättning bör ett urval av privata fastighetsägare, som är intresserade av att delta i Bostad först, också erbjudas samma kompetenshöjning inom metoden.
- En metodstödjare bör utses/rekryteras, med god kännedom om Bostad först, för att kvalitetssäkra kompetens inom verksamheten, etablering och uppföljning av övergripande samarbeten (till exempel med Stöttecenter, träffpunkter, ekonomiskt bistånd, budget- och skuldrådgivare och ideella organisationer), tillgång till fortbildning och introduktion av nya medarbetare inom verksamheten.

Konkretisering av Hässlehems ägardirektiv

- Bostad först som metod och begrepp bör skrivas in i ägardirektiven för att tydliggöra ett särskilt undantag i Hässlehems uthyrningspolicy, där till exempel krav om frihet från skulder och allvarliga betalningsanmärkningar kan förbises.

- Förstahandshyreskontrakt med avstående från besittningsskydd under två år bör tillämpas för att möjliggöra revansch på reguljära bostadsmarknaden och minska risken för inlåsning i "sociala kontrakt".
- Andrahandshyreskontrakt bör betraktas som ett undantag, då dessa generellt försvårar individens återgång till reguljära bostadsmarknaden.
- Årlig avsättning av en specifik kvot av hyresrätter från Hässlehem till Bostad först-programmet som tillmötesgår principen om geografisk spridning, adekvat hyressättning och närhet till allmänna kommunikationer.
- Vid händelse av uppfylld kvot bör en spärr kunna aktiveras tillfälligt, för att undvika obefogade tomhyror.
- De privata fastighetsägarna utgör ett viktigt komplement till Hässlehem för att främja bostadsförsörjningen till behövande brett inom hela kommunen. Därför är det väsentligt att bostadssamordnaren har resurser i termer av tid och kompetens till att marknadsföra Bostad först på den privata marknaden och etablera/följa upp viktiga relationer med hyresvärdarna.

Överlämna till Team Bosättning huvudansvaret för Bostad först's verksamhet

- En förvaltningsöverskridande projektgrupp bör utses, förslagsvis företrädd av relevanta nämnder/förvaltningar. Detta möjliggör kontinuerlig och personoberoende implementering av metoden i berörda verksamheter samt skapar förutsättningar till ett helhetsperspektiv med fokus på bostad, sysselsättning, ekonomi, prevention och stöd.
- Bostad först bör utgöra en egen gren i ett "bostadssocialt träd" och vara ett komplement för de individer som behöver mer stöd från socialtjänsten än "bara" ett andrahandshyreskontrakt.
- Ansökan görs enligt gällande bestämmelser i SoL endast av den enskilde.
- Vid den enskildes ansökan om att socialförvaltningen ska ordna bostad inleds en utredning för att bedöma biståndsrätten i första hand och typ av insats i andra hand; insats med andrahandshyreskontrakt eller Bostad först.
- Befintlig bostadssamordnare behåller ansvaret för in- och uthyrning och övrig fastighetsförvaltning och särskild handläggare har utrednings- och uppföljningsansvaret. Detta vidmakthåller rättssäkerhet och objektivitet i arbetet.

Specifika riktlinjer

- Bostad först's arbetssätt bör åtskiljas från det övriga bostadssociala arbetet för att säkerställa kontinuitet i programtroheten. Riktlinjerna bör vara enhet-/förvaltningsöverskridande för att till exempel undvika "glapp" och inadekvata tidsrymder mellan institutionsvistelse och inflyttning i en bostad. En mellanlandning på exempelvis ett vandrarhem i väntan på bostad bör undvikas till det yttersta för att inte störa individens rehabiliteringsprocess.
- Målgruppen bör definieras i termer av personer med allvarligt skadligt bruk eller psykisk ohälsa, som tillhör en av Socialstyrelsens hemlöshetssituationer 1, 2 eller 4 och har svårt att ta sig ur hemlösheten.
- Fokus i utredningen är kartläggning av boendehistorik, den sociala problematiken, den enskildes önskemål och referenssamtal. Detta ger förutsättningar till ett bra bostadserbjudande.
- Förkortad utredningstid möjliggörs genom att krav om att uttömma alla möjligheter till att lösa boendesituationen på egen hand tas bort.
- Verkställighetstiden, det vill säga tiden från fattat bifallsbeslut till kontraktsskrivning, kan förkortas genom införande av en tremånadersgaranti för ett bostadserbjudande samt principiell prioritering av Bostad först-remisserna.

Detta förutsätter att bostadssamordnaren är frigjord från administrativa tidskrävande arbetsuppgifter.

Tillsättning av ärendehanterare med kompetens inom case management

- En case manager på heltid inom Bostad först bör kunna ansvara för en deltagarkvot om 6-8 personer och säkerställa regelbunden uppföljning i och utanför bostaden minst en gång per vecka.
- Case manager uppdras av utredning- och uppföljningsansvarig handläggare att bistå den enskilde i dennes önskade förändringsarbete samt att vara personens huvudkontakt under hela Bostad först-tiden.
- Tjänstebeskrivningen bör vara utformande och uppföljning av deltagarens handlingsplan, samordning av tvärprofessionella resursgrupper (till exempel psykiatri, LARO, övrig hälso- och sjukvård, budget- och skuldrådgivare, socialtjänst och andra myndigheter) och sammankallande till regelbundna möten.
- Adekvat kravprofil är relevant utbildning, gärna med erfarenhet av socialt förändringsarbete och samverkan samt kunskaper inom skadligt bruk och psykisk ohälsa.

Upprättande av en beredskap inom Bostad först

- Hyresgäster, hyresvärdar och andra företrädare ska kunna få kontakt med personal under dygnets obekväma tider kvällar och helger vid behov. Det kan exempelvis handla om att Bevakningskydd tillkallats till en fastighet på grund av allvarlig störning, om hyresgästen själv behöver samtalsstöd eller har tagit ett allvarligt återfall, eller om det inkommer annan information från blåljuspersonal så bör det finnas en beredskap som kan bedöma det omedelbara behovet av åtgärd.
- Skademinimerande stöd bör finnas tillgänglig dygnet runt för att minska risker för allvarliga störningar i bostaden eller skadligt återfall. Samarbeten med befintliga dygnet runt-verksamheter, däribland Stöttecenter, Nattjouren och Novagården, är i detta perspektiv en viktig förutsättning för att Bostad först ska fungera. Med tillgång till sviktplatser, samtalsstöd och hembesök finns det ett gott komplement till det vardagliga arbetet. Därför är det väsentligt att utöver de sviktplatser som finns på Stöttecenter även inventera möjligheten till att exempelvis Novagården eller Nattjouren kan avsätta en plats för övernattningsom det finns behov utifrån ett återfall som kan innebära risk för allvarliga störningar om hyresgästen är kvar i bostaden.

Skapa träff- och kontaktytor för Bostad först-deltagare

- Samtliga verksamhetsföreträdare som på något sätt är inkopplade i den enskildes liv bör sammankallas av ärendehanteraren till en resursgrupp inför inflyttning i en bostad. Ärendehanteraren har ett övergripande ansvar att säkerställa så att samtliga är införstådda med Bostad först's grundprinciper och vilka kontaktvägar som finns vid behov. Detta kan lösa generella samverkanssvårigheter som enligt erfarenhet råder mellan exempelvis socialtjänst och psykiatri.
- Generellt bör det finnas god kännedom hos ärendehanteraren vilka nyttiga träffpunkter, organisationer och föreningar som finns i kommunen, för att kunna vägleda den enskilde på bästa sätt. Därför förespråkas en övergripande inventering av olika samlingsplatser, frivilligorganisationer och föreningar som kan vara till hjälp för den enskilde. Dessa kan med fördel presenteras kortfattat med tjänstebeskrivning och kontaktuppgifter i en broschyr som lämnas ut till Bostad först-deltagare.
- Utöver skriftlig information bör ärendehanteraren också presentera den enskilde för centrala verksamheter med betydelse för ett skademinimerande arbetssätt, till

exempel Novagården, Stöttecenter och träffpunkterna. Här utgör även kommunens budget- och skuldrådgivare en väsentlig del.

Barnrättsanalys

Barnkonventionen är från och med den 1 januari 2020 lag i Sverige och tydliggör barns rättigheter, främst i de fyra grundprinciperna:

- Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.
- Artikel 3: I alla åtgärder som rör barn ska man i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa.
- Artikel 6: Varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas fysiskt, psykiskt, andligt, moraliskt och socialt.
- Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

Det gäller också enligt artikel 27 att varje barn har rätt till skälig levnadsstandard, till exempel bostad, kläder och mat. Vidare framgår av till exempel artikel 9 att inget barn ska skiljas från sina föräldrar, utom när det är nödvändigt för barnets bästa och enligt artikel 16 att varje barn har rätt till ett privatliv.

Mot bakgrund av ovanstående artiklar är det viktigt att påpeka utredningens relevans för barnrättsperspektivet. Barn i hemlöshet är utifrån Socialstyrelsens hemlöshetskartläggning och den lokala kartläggningen inom väsentliga delar av Hässleholms kommun ett angeläget problem och rör otvetydigt frågeställningen huruvida Hässleholms kommun har förutsättningar till att införa Bostad först. En bostad med bättre möjligheter till kvarboende för särskilt socialt utsatta individer innebär att vissa barn kan ges bättre möjlighet till att få leva med och ha tillgång till båda sina föräldrar. Hemmets betydelse och barns behov av långsiktiga boendelösningar tydliggörs, enligt Socialstyrelsen (2021, s. 39f), i forskning och det är otvivelaktigt att en osäker boendesituation har negativ inverkan på barns hälsa, trygghet och skolgång. Därmed är det utredarens bedömning att förslagen ovan till socialnämnden går i linje med de barns bästa som på något sätt berörs av minst en hemlös förälder.

Lagrum: Lag (SFS 2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

Referenser

Agusi, Tefic, skötare på Stötteceter (2023). Referenssamtal den 29 november.

Bostad först, (2023). *Vad är bostad först?*. <https://www.bostadforst.se/> (Hämtad 2023-10-07).

Helsingborg, (2023). *Bostad först*. <https://helsingborg.se/omsorg-och-stod/missbruk-och-beroende/bostad-forst/> (Hämtad 2023-10-07).

Socialstyrelsen, (2017). *Hemlöshetskartläggningen 2017*. www.socialstyrelsen.se.

Hjert, Sara, sektionschef i Helsingborgs stad (2023). Referenssamtal den 6 oktober.

Hjorth, Pernille, bostadssamordnare i Hässleholms kommun (2023). Referenssamtal den 17 november.

Hyresgästföreningen, (2022). *Hur vi bor*. <https://hurvibor.se/> (Hämtad 2023-11-30).

Kristiansen, Arne, (2013). *Utvärdering av Bostad först-projektet i Helsingborg: Slutrapport*.

Kommunfullmäktige 2020-02-24. *Ägardirektiv för Hässlehem AB: Bolagsordningar och ägardirektiv*. Dnr. KLF 2019/374.

Missiv 2018-02-15 till socialnämndens arbetsutskott. *Bostad först i Hässleholm*.

Promemoria 2022-07-07 nr I:19. *Regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022-2026*.

Påhlsson, Malin, enhetschef i Hässleholms kommun, (2023). Referenssamtal den 20 november.

Sammanträdesprotokoll 2023-03-14 i socialnämndens arbetsutskott. *Motion gällande Bostad först – En evidensbaserad metod mot hemlöshet*. Dnr: SF 2022/809.

Silversand, Maria, enhetschef i Hässleholms kommun, (2023). Referenssamtal den 6 november.

Socialstyrelsen, (2021). *Förebygga och motverka hemlöshet: Analys och förslag för fortsatt arbete inom socialtjänsten*. www.socialstyrelsen.se.

SOU 2023:5. Samsjuklighetsutredningen. *Från delar till helhet – tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja*.

Wäst, Björn, Björn Wäst Utveckling AB, (2023). Referenssamtal den 24 november.

Wäst, Björn, (2021). *Genomlysning Novagården och behandlingsenheten Hässleholms kommun: Slutrapport*. Björn Wäst Utveckling AB.

Öhman, Ulf, enhetschef i Hässleholms kommun, (2023). Referenssamtal den 10 november.

Kommunfullmäktige

Handläggare
Ekonom Gunilla Edvinsson
Ekonomiavdelningen

Gunilla.Edvinsson@hassleholm.se

Värdeöverföring från Hässlehem AB 2024

Ordförandes förslag till beslut

I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta följande:

Värdeöverföring från Hässlehem AB på 3 mnkr år 2024 ska innefatta hjälp till finansiering av nedanstående:

1. Bostadsanpassningsbidrag, bidrag kan lämnas för anpassning i bostaden för att en person med funktionsnedsättning ska ha möjlighet till ett självständigt liv, till exempel förflytta sig i bostaden, komma ut/in i bostaden, sköta sin hygien med mera.
2. Mötesplats Ljungdala, ett allaktivitetshus för att främja integration i det svenska samhället.

Beskrivning av ärendet

I lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag (AKBL) enligt paragraf 5 finns det möjlighet till värdeöverföring från Hässlehem AB enligt nedan:

Kommunledningsförvaltningen / Ekonomiavdelningen

5 § Begränsning av värdeöverföring i 3 § gäller inte för överföring av överskott som uppkommit under föregående räkenskapsår.

1. om överskottet används för sådana åtgärder inom ramen för kommunens bostadsförsörjningsansvar som främjar integration och social sammanhållning eller som tillgodoser bostadsbehovet för personer för vilka kommunen har ett särskilt ansvar.

I förarbetena till AKBL anges några exempel på åtgärder som skulle kunna utgöra undantag. Det kan vara åtgärder som ökar variationen inom ett bostadsområde som kännetecknas av ett ensidigt utbud av bostäder, eller finansierar behovet av särskilda lokaler eller fritidsanläggningar såsom fotbollsplaner och lekplatser som mötesplatser för att främja integration. Av förarbetena framgår vidare att det är särskilt angeläget att kommunerna i denna del har utrymme att utgå från lokala behov och förutsättningar.

I samband med beslut om Strategisk plan med budget 2024-2026, den 20 november 2023, § 160, fastställde kommunfullmäktige budgetbeloppet för värdeöverföring från Hässlehem AB till 3 mnkr år 2024 samt 5 mnkr årligen under 2025 och 2026.

Värdeöverföringen på 3 mnkr för år 2024 föreslås innefatta hjälp till finansiering av nedanstående:

1. Bostadsanpassningsbidrag, bidrag kan lämnas för anpassning i bostaden för att en person med funktionsnedsättning ska ha möjlighet till ett självständigt liv, till exempel förflytta sig i bostaden, komma ut/in i bostaden, sköta sin hygien med mera. Bostadsanpassningen är budgeterad till cirka 2 mnkr år 2024.
2. Mötesplats Ljungdala, ett allaktivitetshus för att främja integration i det svenska samhället. Mötesplats Ljungdala är budgeterad till cirka 2 mnkr år 2024.

Förslagets konsekvenser för verksamhetens brukare

Bedöms inte föreligga behov av tillämpning.

Barnperspektivet

Bedöms inte föreligga behov av tillämpning.

Miljökonsekvenser

Inga miljömässiga konsekvenser.

Facklig samverkan

Ärendet är inte av karaktären att facklig samverkan behövs.

Ekonomiska konsekvenser

Värdeöverföringen från Hässlehem AB på 3 mnkr för år 2024 innefattar hjälp till finansiering av bostadsanpassningar för personer för vilka kommunen har ett särskilt ansvar samt främja integration och social sammanhållning i det svenska samhället.

Sändlista:

Hässlehem AB
Kommunledningsförvaltningen, ekonomiavdelningen

Kommunledningsförvaltningen

Amra Salihovic
Biträdande kommundirektör

Eva-Lotta Svensson
Ekonomichef

Gunilla Edvinsson
Ekonom

**Hässleholms
kommun**

TJÄNSTESKRIVELSE

1(3)

Datum

Diarienummer

2024-02-14

KLF 2024/95

Kommunfullmäktige

Handläggare
Kommunjurist Magnus Gjerstad
Kansli- och kommunikationsavdelningen

magnus.gjerstad@hassleholm.se

Återkalla uppdrag - Ridanläggning Hässleholms Ridklubb

Ordförandens förslag till beslut

I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige återkallar beslut den 24 oktober 2022, § 104, om utredning om anordnande av ny ridanläggning, vad gäller punkterna 2, 3 och 4.

Beskrivning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden beslutade vid sammanträde den 25 januari 2024, § 6, att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att återkalla uppdrag enligt punkterna 2, 3 och 4 i kommunfullmäktiges beslut den 22 oktober 2022, § 104.

Av utredningen i nämndens ärende framgår bland annat följande.

Under år 2022 beslutade kommunfullmäktige om förvärv, nybyggnation och upplåtelse av ridanläggning på Österås. Under sommaren 2023 strandade dock förhandlingarna med berörda föreningar. Kultur- och fritidsförvaltningen föreslår därför, efter dialog med berörda förvaltningar, att kommunfullmäktiges beslut ska upphävas i berörda delar. Eftersom behovet kvarstår och objektet redan finns upptaget i både lokalbehovsplan och lokalförsörjningsplan samt antagen budget

Kommunledningsförvaltningen / Kansli- och kommunikationsavdelningen

anses att det inte föreligger något behov om nytt inriktningsbeslut. Förfarandet är förankrat med både tekniska förvaltningen och miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen, och tekniska nämnden förväntas under januari 2024 beställa en lokaliseringsutredning för ett nytt ridhus i Hässleholm av miljö- och stadsbyggnadsnämnden.

Bedömning

Ovannämnda punkter 2, 3 och 4 i fullmäktiges beslut lyder enligt följande.

2. Besluta enligt utredningens alternativ två som innebär ny ridanläggning på Österås samt förvärv av befintlig ridanläggning.
3. Tekniska nämnden ges i uppdrag att förvärva befintlig ridhusfastighet av Hässleholms Ridhusförening motsvarande föreningens aktuella skulder för lån, reverser, andelar och vatten.
4. Tekniska förvaltningen får i uppdrag att tillsammans med kultur- och fritidsförvaltningen teckna upplåtelseavtal med berörda föreningar.

Eftersom berörda föreningar inte har accepterat förslag till förvärvs- och upplåtelseavtal är det heller inte möjligt att anordna en ny ridhusanläggning på Österås i enlighet med fullmäktiges beslut. Fullmäktiges beslut enligt dessa punkter bör därför upphävas.

Kommunledningsförvaltningen

Amra Salihovic
Biträdande kommundirektör

Hanna Gardell
Avdelningschef

Magnus Gjerstad
Kommunjurist

Bilagor

- 1) Utdrag sammanträdesprotokoll kultur- och fritidsnämnden
- 2) Tjänsteskrivelse kultur- och fritidsförvaltningen

Sändlista:

Kultur- och fritidsnämnden

Tekniska nämnden

Sammanträdesdatum
2024-01-25

Kultur- och fritidsnämnden

§ 6

Ridanläggning Hässleholms Ridklubb

Dnr: KFF 2022/88

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslår Kommunstyrelsen föreslå att Kommunfullmäktige återkallar uppdrag enligt punkterna 2, 3 och 4 i kommunfullmäktiges beslut 2022-10-24 § 104.

Beskrivning av ärendet

Under år 2022 beslutade Kommunfullmäktige om förvärv, nybyggnation och upplåtelse av ridanläggning på Österås. Under sommaren 2023 strandade dock förhandlingarna med berörda föreningar. Kultur- och fritidsförvaltningen föreslår därför, efter dialog med berörda förvaltningar, att kommunfullmäktiges beslut ska upphävas i berörda delar.

Eftersom behovet kvarstår och objektet redan finns upptaget i både lokalbehovsplan och lokalförsörjningsplan samt antagen budget anses att det inte föreligger något behov om nytt inriktningsbeslut. Förfarandet är förankrat med både Tekniska förvaltningen och Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen och Tekniska nämnden förväntas under januari 2024 beställa en lokaliseringsutredning för ett nytt ridhus i Hässleholm av Miljö- och stadsbyggnadsnämnden.

Ärendets tidigare behandling

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott beslutade 2024-01-11, § 3, följande:

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott föreslår kultur- och fritidsnämnden föreslå Kommunstyrelsen föreslå att Kommunfullmäktige återkallar uppdrag enligt punkterna 2, 3 och 4 i kommunfullmäktiges beslut 2022-10-24 § 104.

Sänt till:

Kommunstyrelsen

Kultur- och fritidsnämnden

Justering

Utdraget bestyrkes

*Handläggare
Förvaltningschef Anders Rosengren
Kultur- och fritidsförvaltningen*

anders.rosengren@hassleholm.se

Ridanläggning Hässleholms Ridklubb

Ordförandens förslag till beslut

I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Förvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige att återkalla uppdrag enligt punkterna 2, 3 och 4 i kommunfullmäktiges beslut 2022-10-24 § 104.

Sammanfattning

Under år 2022 beslutade Kommunfullmäktige om förvärv, nybyggnation och upplåtelse av ridanläggning på Österås. Under sommaren 2023 strandade dock förhandlingarna med berörda föreningar. Kultur- och fritidsförvaltningen föreslår därför, efter dialog med berörda förvaltningar, att kommunfullmäktiges beslut ska upphävas i berörda delar.

Eftersom behovet kvarstår och objektet redan finns upptaget i både lokalbehovsplan och lokalförsörjningsplan samt antagen budget anses att det inte föreligger något behov om nytt inriktningsbeslut. Förfarandet är förankrat med både Tekniska förvaltningen och Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen och Tekniska nämnden förväntas under januari 2024 beställa en lokaliseringsutredning för ett nytt ridhus i Hässleholm av Miljö- och stadsbyggnadsnämnden.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2022-10-24 § 104 att en ny ridanläggning ska byggas i Hässleholm enligt alternativ två i framtagna utredning, vilket innebär ny ridanläggning på Österås samt förvärv av befintlig ridanläggning. Avsikten var att förvärva befintligt ridhus för att kunna uppföra det nya ridhuset i närheten på det som idag är ridhusföreningens mark. Syftet var att få en mer sammanhållen anläggning för ridsporten i Hässleholm. Inför beslutet genomfördes en omfattande dialog med ridhusföreningen och parterna var överens om att kommunen skulle ta över anläggningen samt villkor för köpesumma och en dialog om kontraktsförslag inleddes. Sedan fullmäktiges beslut har ridhusföreningen meddelat att de tagit beslut att inte sälja anläggningen till kommunen. Därmed kan Kommunfullmäktiges beslut inte genomföras och aktuella punkter behöver dras tillbaka.

Behovet av en ridanläggning för Hässleholms ridklubb och Hässleholm Voltige kvarstår dock och ett nytt ridhus finns sedan tidigare angivet i lokalbehovsplanen. Kultur- och fritidsförvaltningen, Tekniska förvaltningen och Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen har tillsammans kommit fram till att eftersom tidigare plan byggde på ett antagande om en överenskommelse med berörda föreningar, vilket inte längre föreligger, framträder frågan om det eventuellt finns någon mer lämplig lokalisering i staden. Tekniska nämnden förväntas under januari 2024 besluta att beställa en lokaliseringsutredning av Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i syfte att fastställa detta.

Förslagets konsekvenser för verksamhetens brukare

Ridsporten i Hässleholm är idag mycket trångbodd med långa köer till sin verksamhet och en ny anläggning behöver därför uppföras. I dagsläget finns medel avsatta för en förmodad byggstart år 2025. Huruvida tidplanen kommer behöva revideras blir beroende på huruvida valet av lokalisering kräver en förutvarande detaljplaneläggning. Den frågan var också uppe för diskussion för Österås när projektet strandade och blev inte slutligt avgjort. Det finns med andra ord en uppenbar risk att anläggningen kommer kräva en ny detaljplan oberoende av lokalisering vilket sannolikt påverkar tidplanen med åtminstone två år.

Barnperspektivet

En ridskola är inte bara en plats vilken besöks sporadiskt utan medlemmarna i ridklubben spenderar stora delar av sin fritid på anläggningen. På så sätt fungerar anläggningen och verksamheten på den inte bara som en plats för idrott utan även som en fritidsgård, en fritidsgård främst riktad mot unga flickor.

Ekonomiska konsekvenser

Medel för projektet fanns avsatta i investeringsplanen år 2022-2024 under namnet ”Ridhus Österås, KF” samt i planen 2023-2026 under namnet ”Nytt ridhus på

Österås samt köp av befintlig anläggning”. I Strategisk plan med budget 2024-2026, antagen 2023-11-20, har projektet döpts om till ”Nytt Ridhus”, utan specifik hänvisning till Österås. I nuläget finns därför ingen anledning att ändra något ytterligare för det pågående projektet.

Sändlista:

Kommunstyrelsen

Kultur- och fritidsförvaltningen

Anders Rosengren

Förvaltningschef

**Hässleholms
kommun**

TJÄNSTESKRIVELSE

1(4)

Datum

Darienummer

2024-02-06

KLF 2023/445

Kommunfullmäktige

*Handläggare
Kommunjurist Magnus Gjerstad
Kansli- och kommunikationsavdelningen*

magnus.gjerstad@hassleholm.se

Motion om att erbjuda motorintresserade ungdomar en plats att träffas och umgås på

Ordförandens förslag till beslut

I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta följande.

- 1) Med bifall till motionen ges kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att genomföra en utredning avseende upprättandet av en dedikerad mötesplats i Hässleholm för ungdomar med motorintresse att träffas och umgås på. Tekniska nämnden ska vara kultur- och fritidsnämnden behjälplig i utredningen utifrån sitt ansvarsområde.
- 2) Utredningen ska redovisas för kommunstyrelsen senast nio månader efter att kommunfullmäktige fattat beslut i förevarande ärende.

Beskrivning av ärendet

Christer Caesar och Simon Berneblad, båda Kristdemokraterna, har väckt en motion i fullmäktige i vilken de anför följande.

Hässleholms kommun är en landsbygdskommun. Behovet av A-traktorer, moped och bil är ofta stort. Detta ger i sin tur ett ökat intresse av motorer, framför allt

Kommunledningsförvaltningen / Kansli- och kommunikationsavdelningen

bland ungdomar. Enligt Trafikverket finns det dryga 180 registrerade A-traktorer i kommunen. Idag finns det inget sätt för dessa ungdomar att organisera sig och träffas utan att det påverkar de som inte är intresserade. Vi har 180 anledningar till att ta detta på allvar. Att även motorintresserade får en egen plats att vara på har många fördelar. Inte minst då det blir enklare att föra dialog med gruppen som helhet, framförallt för polis och socialtjänst, som snabbt kan kontakta och lokalisera ungdomarna. Att ha en egen plats kan också resultera i en större stolthet och därför finns det goda anledningar i att hålla området i bra skick, vilket i sin tur underlättar driften för kommunen. Arbetet behöver naturligtvis inte falla på ungdomarna. Utan det finns goda möjligheter att samarbeta med våra lokala motorklubbar, eller till och med Motorburen ungdom som närmst finns i Östra Göinge. Möjligheterna är oändliga.

Med stöd av det anförda yrkar motionärerna att kommunfullmäktige beslutar uppdra åt lämplig nämnd och förvaltning att:

- 1) Utredda möjligheterna för att upprätta en dedikerad mötesplats i Hässleholm för ungdomar med motorintresse att träffas och umgås på.
- 2) Utredda möjligheterna att samordna lokalisering med intresserade föreningar.

Motionen har remitterats till tekniska nämnden och kultur- och fritidsnämnden.

Tekniska nämnden har vid sammanträde den 7 december 2023, § 112, beslutat att anta förvaltningens yttrande som svar på remissen. Av nämnda yttrande framgår följande.

Tekniska förvaltningen har inget att erinra om sakfrågan i motionen. Ett eventuellt uppdrag att utreda frågan bör initialt hanteras av kultur- och fritidsnämnden som är facknämnd i frågor kring fritids- och föreningsverksamhet. När eller om en utredning i ett vidare skede blir aktuell är tekniska förvaltningen behjälplig att för kultur- och fritidsnämndens räkning bistå med sakkunskap kring frågor om lokalisering och trafiksäkerhet utifrån de behov som kultur- och fritidsförvaltningen anför.

Kultur- och fritidsnämnden har vid sammanträde den 14 december 2023, § 63, beslutat ställa sig positiv till att motionen bifalls och utreds vidare. I förvaltningens yttrande i ärendet anför följande.

Under senare år har mängden motorintresserade ungdomar ökat. Framför allt har den s.k. EPA-traktor kulturen ökat stort över hela landet även om företeelsen av EPA-traktorer har en snart hundraårig historia i Sverige. Under 1930-talet blev det vanligt att bygga om äldre personbilar till redskapsfordon då egentliga traktorer var mycket kostsamma. Med åren då traktorer blev allt vanligare kom EPA-traktorerna

att främst användas av ungdomar utan b-körkort och från 1950-talet och framåt kan "EPA" betraktas som en förhållandevis oorganiserad ungdomskultur där musik, klädsel, stickets m.m. blivit signalbärare. Under decennierna har kulturen naturligtvis förändrats men samtidigt har en kontinuitet kring just fordonet bibehållits. EPA-traktorerna har en väsentlig roll för tonåringars möjligheter att transportera sig till vänner, skola och träning m.m. I synnerhet gäller det för ungdomar bosatta utanför tätorterna men runtom i Hässleholms kommun finns en förhållandevis rik förekomst av EPA-traktorer och med det ett stort antal engagerade ungdomar. Förvaltningen ser positivt på frågan om att vidare delta i en utredning med syfte att klargöra behov av, och förutsättningar för, att upprätta en dedikerad mötesplats i Hässleholm för ungdomar med motorintresse att träffas och umgås på. Kultur- och fritidsförvaltningen har dock inte rådighet över platser som en sådan verksamhet skulle kunna upprättas på. Inte heller har förvaltningen resurser att ansvara för en sådan vidare utredning. Därför föreslås att, i det fall kommunfullmäktige väljer att bifalla motionen, uppdraget ges till tekniska nämnden vilken ansvarar för mark och lokaler att i dialog med kultur- och fritidsnämnden samt berörda ungdomar och eventuella föreningar utreda frågan vidare. Med anledning av ovanstående föreslås kultur- och fritidsnämnden besluta att ställa sig positiva till motionen och en vidare utredning.

Bedömning

Tekniska nämnden och kultur- och fritidsnämnden är överens om att en sådan utredning som motionärerna efterfrågar är en bra idé och bör genomföras. Kommunledningsförvaltningen har inte något att erinra mot den bedömningen. Fråga uppstår vilken nämnd som i första hand ska ansvara för utredningen. Av kultur- och fritidsnämndens reglemente framgår att nämnden ansvarar för kultur- och fritidsverksamheten inom kommunen. Den aktuella verksamheten, en dedikerad mötesplats i Hässleholm för ungdomar med motorintresse att träffas och umgås på, som kan bli resultatet av utredningen får mot bakgrund av vad som framgår av reglementet anses ligga inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde. Denna nämnd ska därför ansvara för utredningen. Tekniska nämnden ska vara kultur- och fritidsnämnden behjälplig i utredningen vad gäller frågor som exempelvis lokalisering. Utredningen ska presenteras inom nio månader från det att kommunfullmäktige beslutat i förevarande ärende.

Kommunledningsförvaltningen

Amra Salihovic
Biträdande kommundirektör

Hanna Gardell
Avdelningschef

Magnus Gjerstad
Kommunjurist

Bilagor

Motionen
Yttrande över motionen från tekniska nämnden
Yttrande över motionen från kultur- och fritidsnämnden

Sändlista:

Tekniska nämnden
Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden

§ 63

Svar - Motion om att erbjuda motorintresserade ungdomar en plats att träffas och umgås på

Dnr: KFF 2023/129

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden ställer sig positiva till att motionen bifalls och utreds vidare.

Yrkande

Simon Berneblad (KD), Ann-Kristin Johnsson (C) samt Sverigedemokraterna yrkar samtliga bifall till liggande förslag.

Beskrivning av ärendet

Christer Caesar och Simon Berneblad, båda KD, har ställt en motion till kommunfullmäktige om att erbjuda motorintresserade ungdomar en plats att träffas på och umgås på.

I motionen framför de följande. *Hässleholms kommun är en landsbygdskommun. Behovet av A-traktorer, moped och bil är ofta stort. Detta ger i sin tur ett ökat intresse av motorer, framförallt bland ungdomar. Enligt Trafikverket finns det dryga 180 registrerade A-traktorer i kommunen. Idag finns det inget sätt för dessa ungdomar att organisera sig och träffas utan att det påverkar de som inte är intresserade. Vi har 180 anledningar till att ta detta på allvar.*

Att även motorintresserade får en egen plats att vara på har många fördelar. Inte minst då det blir enklare att föra dialog med gruppen som helhet, framförallt för polis och socialtjänst, som snabbt kan kontakta och lokalisera ungdomarna. Att ha en egen plats kan också resultera i en större stolthet och därför finns det goda anledningar i att hålla området i bra skick, vilket i sin tur underlättar driften för kommunen. Arbetet behöver naturligtvis inte falla på ungdomarna. Utan det finns goda möjligheter att samarbeta med våra lokala motorklubbar, eller till och med Motorburen ungdom som närmst finns i Östra Göinge. Möjligheterna är oändliga.

Det är dags att vi från politiken på riktigt ser även dessa ungdomar, med detta yrkar vi å Kristdemokraterna i Hässleholms vägnar att kommunfullmäktige beslutar uppdra lämplig nämnd och förvaltning att:

Kultur- och fritidsnämnden

Justering

Utdraget bestyrkes

**Hässleholms
kommun**

Sammanträdesdatum
2023-12-14

Kultur- och fritidsnämnden

- *Utreda möjligheterna för att upprätta en dedikerad mötesplats i Hässleholm för ungdomar med motorintresse att träffas och umgås på.*

- *Utreda möjligheterna att samordna lokalisering med intresserade föreningar.*

Förvaltningen har tittat på motionen och lämnar följande yttrande.

Under senare år har mängden motorintresserade ungdomar ökat. Framför allt har den s.k. EPA-traktor kulturen ökat stort över hela landet även om företeelsen av EPA-traktorer har en snart hundraårig historia i Sverige. Under 1930-talet blev det vanligt att bygga om äldre personbilar till redskapsfordon då egentliga traktorer var mycket kostsamma. Med åren då traktorer blev allt vanligare kom EPA-traktorerna att främst användas av ungdomar utan b-körkort och från 1950-talet och framåt kan "EPA" betraktas som en förhållandevis oorganiserad ungdomskultur där musik, klädsel, stickers m.m. blivit signalbärare. Under decennierna har kulturen naturligtvis förändrats men samtidigt har en kontinuitet kring just fordonet bibehållits.

EPA-traktorerna har en väsentlig roll för tonåringars möjligheter att transportera sig till vänner, skola och träning m.m. I synnerhet gäller det för ungdomar bosatta utanför tätorterna men runt om i Hässleholms kommun finns en förhållandevis rik förekomst av EPA-traktorer och med det ett stort antal engagerade ungdomar.

Förvaltningen ser positivt på frågan om att vidare delta i en utredning med syfte att klargöra behov av, och förutsättningar för, att upprätta en dedikerad mötesplats i Hässleholm för ungdomar med motorintresse att träffas och umgås på. Kultur- och fritidsförvaltningen har dock inte rådighet över platser som en sådan verksamhet skulle kunna upprättas på. Inte heller har förvaltningen resurser att ansvara för en sådan vidare utredning. Därför föreslås att, i det fall kommunfullmäktige väljer att bifalla motionen, uppdraget ges till tekniska nämnden vilken ansvarar för mark och lokaler att i dialog med kultur- och fritidsnämnden samt berörda ungdomar och eventuella föreningar utreda frågan vidare.

Med anledning av ovanstående föreslås kultur- och fritidsnämnden besluta att ställa sig positiva till motionen och en vidare utredning.

Sänt till:

Kommunledningsförvaltningen

Kultur- och fritidsnämnden

Justering

Utdraget bestyrkes

**Hässelholms
kommun**

Sammanträdesdatum
2023-12-07

Tekniska nämnden

§ 112

Yttrande motion motorintresserade ungdomar

Dnr: TF 2023/677

Beslut

Tekniska nämnden beslutar att anta förvaltningens yttrande enligt nedan.

Reservationer

Ulf Berggren (SD) reserverar sig mot beslutet.

Yrkande

Ken Breisch (SD) yrkar bifall till motionen.

Benny Petersson (S) yrkar bifall till liggande förslag.

Omröstning

Ordföranden ställer de båda yrkandena mot varandra och finner att tekniska nämnden beslutar enligt liggande förslag.

Beskrivning av ärendet

Motion

Kristdemokraterna i Hässelholm har inkommit med motion om att erbjuda motorintresserade ungdomar en plats att träffas och umgås på. Motionärerna framför att Hässelholms kommun är en landsbygdskommun där behov av A-traktorer, mopeder och bil ofta är stort. Samtidigt poängteras en avsaknad av plats där motorintresserade ungdomar kan träffas och organiseras. Motionärerna lyfter fördelar med en plats där exempelvis polis och socialtjänst kan kontakta och lokalisera ungdomar. Motionärerna vill att lämplig nämnd och förvaltning ska:

Tekniska nämnden

Justering

Handwritten signature in blue ink, appearing to be 'uu'.

Handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Uk'.

Utdraget bestyrkes

Tekniska nämnden

- Utreda möjligheterna för att upprätta en dedikerad mötesplats i Hässleholm för ungdomar med motorintresse att träffas och umgås på.
- Utreda möjligheterna att samordna lokalisering med intresserade föreningar.

Yttrande

Tekniska förvaltningen har inget att erinra om sakfrågan i motionen. Ett eventuellt uppdrag att utreda frågan bör initialt hanteras av kultur- och fritidsnämnden som är facknämnd i frågor kring fritids- och föreningsverksamhet. När eller om en utredning i ett vidare skede blir aktuell är tekniska förvaltningen behjälplig att för kultur- och fritidsnämndens räkning bistå med sakkunskap kring frågor om lokalisering och trafiksäkerhet utifrån de behov som kultur- och fritidsförvaltningen anför.

Ärendets tidigare behandling

Tekniska nämndens arbetsutskott föreslår 2023-11-23, § 176, tekniska nämnden besluta att anta förvaltningens yttrande enligt nedan.

Yttrande

Tekniska förvaltningen har inget att erinra om sakfrågan i motionen. Ett eventuellt uppdrag att utreda frågan bör initialt hanteras av kultur- och fritidsnämnden som är facknämnd i frågor kring fritids- och föreningsverksamhet. När eller om en utredning i ett vidare skede blir aktuell är tekniska förvaltningen behjälplig att för kultur- och fritidsnämndens räkning bistå med sakkunskap kring frågor om lokalisering och trafiksäkerhet utifrån de behov som kultur- och fritidsförvaltningen anför.

Ulf Berggren (SD) reserverar sig mot beslutet.

Ulf Berggren (SD) yrkar bifall till motionen.

Benny Petersson (S) yrkar bifall till liggande förslag.

Ordföranden ställer de båda yrkandena mot varandra och finner att tekniska nämndens arbetsutskott beslutar enligt liggande förslag.

Sänt till:

Kommunledningskontoret Magnus Gjerstad

Tekniska nämnden

Justering

Utdraget bestyrkes

Motion om att erbjuda motorintresserade ungdomar en plats att träffas och umgås på.

Hässleholms kommun är en landsbygdskommun. Behovet av A-traktorer, moped och bil är ofta stort. Detta ger i sin tur ett ökat intresse av motorer, framförallt bland ungdomar. Enligt Trafikverket finns det dryga 180 registrerade A-traktorer i kommunen. Idag finns det inget sätt för dessa ungdomar att organisera sig och träffas utan att det påverkar de som inte är intresserade. Vi har 180 anledningar till att ta detta på allvar.

Att även motorintresserade får en egen plats att vara på har många fördelar. Inte minst då det blir enklare att föra dialog med gruppen som helhet, framförallt för polis och socialtjänst, som snabbt kan kontakta och lokalisera ungdomarna. Att ha en egen plats kan också resultera i en större stolthet och därför finns det goda anledningar i att hålla området i bra skick, vilket i sin tur underlättar driften för kommunen. Arbetet behöver naturligtvis inte falla på ungdomarna. Utan det finns goda möjligheter att samarbeta med våra lokala motorklubbar, eller till och med Motorburen ungdom som närmst finns i Östra Göinge. Möjligheterna är oändliga.

Det är dags att vi från politiken på riktigt ser även dessa ungdomar, med detta yrkar vi å Kristdemokraterna i Hässleholms vägnar att kommunfullmäktige beslutar uppdra lämplig nämnd och förvaltning att:

- Utredda möjligheterna för att upprätta en dedikerad mötesplats i Hässleholm för ungdomar med motorintresse att träffas och umgås på.
- Utredda möjligheterna att samordna lokalisering med intresserade föreningar.

Christer Caesar och Simon Berneblad (KD)

27 april 2023

**Hässleholms
kommun**

TJÄNSTESKRIVELSE

1(2)

Datum

Darienummer

2024-03-01

KLF 2023/694

Kommunfullmäktige

*Handläggare
Kommunjurist Magnus Gjerstad
Kansli- och kommunikationsavdelningen*

magnus.gjerstad@hassleholm.se

Motion om att återstarta internationella programmet

Ordförandens förslag till beslut

I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Beskrivning av ärendet

Hanna Nilsson och Hanna Sjöström, båda Sverigedemokraterna, har väckt en motion i fullmäktige i vilken de anför följande.

Sverigedemokraterna ser med stor skepsis på styrets och dess samarbetspartiers beslut av att lägga ner Internationella programmet som valbar gymnasieutbildning i kommunen. Denna gymnasieutbildning har varit ett dragplåster till kommunen och en linje att vara stolt över. Den har haft bra rykte även utanför kommunens gränser och borde snarare lyftas och utvecklas än att läggas ner. Ett något lägre söktryck tolkar vi snarast som en brist i marknadsföringen av programmet. Bättre marknadsföring hade kunnat generera fler sökande både från Hässleholm och våra kranskommuner.

Med åberopande av det sålunda anförda yrkar motionärerna att internationella programmet startas upp igen och att sök till detsamma ska öppnas upp redan till våren 2024.

Kommunledningsförvaltningen / Kansli- och kommunikationsavdelningen

Motionen har remitterats till barn- och utbildningsnämnden som vid sammanträde den 22 februari 2024, § 19, beslutat föreslå att motionen avslås.

Av i nämnden företagen utredning framgår i huvudsak följande.

I samband med att profilen inte skulle vara sökbar beslutade barn- och utbildningsnämnden att inriktningen naturvetenskap och samhälle erbjuds med profilering mot miljö, hållbart samhälle och resursfördelning. Intresset för dessa frågor bedöms vara stort och profileringen kan bidra till att fler elever väljer programmet. Det finns, trots beslutet, fortfarande en stark internationell koppling på Hässleholms Tekniska Skola (HTS), som idag är certifierad EU-ambassadörskola och medlem i EPAS (European parliament ambassador school program). Beslutade nya inriktningar tillsammans med att HTS är certifierad EU-ambassadörskola bedöms skapa förutsättningar för att bibehålla och utveckla det internationella perspektivet i utbildningarna på HTS.

Bedömning

Mot bakgrund av barn- och utbildningsnämndens ställningstagande föreslår kommunledningsförvaltningen att motionen avslås.

Kommunledningsförvaltningen

Amra Salihovic
Biträdande kommundirektör

Hanna Gardell
Kommunikations- och kanslichef

Magnus Gjerstad
Kommunjurist

Bilagor

Motionen
Utdrag sammanträdesprotokoll från barn- och utbildningens sammanträde den 22 februari 2024
Tjänsteskrivelse

Sändlista

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden

§ 19

Yttrande över motion "Återstarta internationella programmet"

Dnr: BUF 2023/1917

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta följande:

- Att motionen ska avslås.

Reservationer

Sverigedemokraternas ledamöter reserverar sig mot beslutet enligt bilaga.

Yrkande

Ulf Berggren (SD) yrkar bifall till motionen.

Joachim Fors (S) med instämmande av Magnus Åkeborn (V) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag till beslut.

Omröstning

Ordförande ställer proposition på förslagen och finner att barn- och utbildningsnämnden bifaller arbetsutskottets förslag till beslut.

Votering begärs.

Följande voteringsproposition godkänns. "Den som vill bifalla arbetsutskottets förslag röstar ja. Den som bifalla Ulf Berggrens förslag röstar nej."

7 ja-röster och 4 nej-röst lämnas.

Barn- och utbildningsnämnden

Justering

Utdraget bestyrkes

Barn- och utbildningsnämnden

LEDAMÖTER/TJÄNSTGÖRANDE ERSÄTTARE	JA	NEJ	AVSTÅR
Joachim Fors (S) 1:e vice ordförande	X		
Ulf Berggren (SD) 2:e vice ordförande		X	
Harriette Holmberg (SD)		X	
Daniel Talmid (SD)		X	
Hanna Sjöstrand (SD)		X	
Agneta Olsson Enochsson (L)	X		
Stefan Svensson (KD)	X		
Monica Ero (S)	X		
Ulf Nilsson (S)	X		
Magnus Åkeborn (V)	X		
Stefan Larsson (M) ordförande	X		
Summa:	7	4	

Barn- och utbildningsnämnden har därmed beslutat att bifalla arbetsutskottets förslag.

Beskrivning av ärendet

Hanna Nilsson och Hanna Sjöstrand (SD) har i en motion till kommunfullmäktige yrkat:

- att Internationella programmet startas upp igen och att till detsamma ska öppnas upp redan våren 2024.

Naturvetenskapsprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet med internationell profil föreslogs att inte erbjudas i utbudet läsåret 2024/25, mot bakgrund av, en över tid, vikande sökbild och ett behov av långsiktiga kostnadsreduceringar i gymnasiets verksamheter.

I samband med att profilen inte skulle vara sökbar beslutade barn- och utbildningsnämnden att inriktningen naturvetenskap och samhälle erbjuds med profilering mot miljö, hållbart samhälle och resursfördelning. Intresset för dessa frågor bedöms vara stort och profileringen kan bidra till att fler elever väljer programmet.

På samhällsvetenskapsprogrammet beslutade barn- och utbildningsnämnden att tillföra inriktningen samhällsvetenskap.

Det finns, trots beslutet, en fortfarande stark internationell koppling på

Barn- och utbildningsnämnden

Justering

Utdraget bestyrkes

**Hässleholms
kommun**

Sammanträdesdatum
2024-02-22

Barn- och utbildningsnämnden

Hässleholms Tekniska Skola (HTS), som idag är certifierad EU-ambassadörskola och medlem i EPAS (European parliament ambassador school program). Beslutade nya inriktningar tillsammans med att HTS är certifierad EU-ambassadörskola bedöms skapa förutsättningar för att bibehålla och utveckla det internationella perspektivet i utbildningarna på HTS.

Inom gymnasiets verksamheter pågår därutöver insatser för att utveckla marknadsföringsarbetet för att tydliggöra det mervärde som kan erbjudas elever som väljer att studera i Hässleholm.

Ärendets tidigare behandling

Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott beslutade 2024-02-08, § 13, följande:

Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott föreslår barn- och utbildningsnämnden föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige följande beslut:

- Att motionen ska avslås.

Ledamöter som avstår från att delta i beslutet

Stefan Svensson (KD) deltar inte i beslutet.

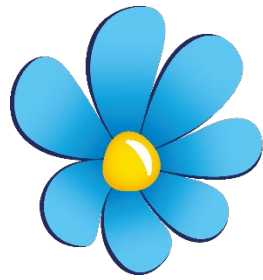
Sänt till:
Kommunstyrelsen

Barn- och utbildningsnämnden

Justering

Utdraget bestyrkes

Sverigedemokraterna
Hässleholm

Reservation

Ärende 10 Yttrande över motion "Återstarta internationella programmet"

Barn- och utbildningsnämnden 2024-02-22

Sverigedemokraterna var redan när M och S valde att lägga ner denna gymnasielinje väldigt kritiska till detta. Vi vet att detta är en fråga som drivits av framför allt S och tycker det är beklagligt att M fortsätter vika sig för den socialistiska politiken.

Internationella programmet har länge varit en populär utbildning som dock enligt oss marknadsförts för dåligt de senaste åren. Därför vill vi åter starta upp utbildningen för att skapa ytterligare incitament att välja Hässleholm som sin utbildningsort, istället för att pusha ungdomarna bort från Hässleholm genom dålig marknadsföring av tidigare väldigt populära utbildningar.

På grund av ovanstående yrkade Sverigedemokraterna bifall på motionen, då vårt yrkande ej vann gehör väljer vi att reservera oss mot beslutet.

Ulf Berggren (SD)

Handläggare
Niklas Persson
Förvaltningschef
Barn- och utbildningsförvaltningen
Niklas.s.persson@hassleholm.se

Barn- och utbildningsnämnden

Yttrande över motionen ”Återstarta Internationella programmet”

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott föreslår barn- och utbildningsnämnden föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige följande beslut:

- Att motionen ska avslås.

Utredning av ärendet

Hanna Nilsson och Hanna Sjöstrand (SD) har i en motion till kommunfullmäktige yrkat

- att Internationella programmet startas upp igen och att till detsamma ska öppnas upp redan våren 2024.

Naturvetenskapsprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet med internationell profil föreslogs att inte erbjudas i utbudet läsåret 2024/25, mot bakgrund av, en över tid, vikande sökbild och ett behov av långsiktiga kostnadsreduceringar i gymnasiets verksamheter.

I samband med att profilen inte skulle vara sökbar beslutade barn- och utbildningsnämnden att inriktningen naturvetenskap och samhälle erbjuds med profilering mot miljö, hållbart samhälle och resursfördelning. Intresset för dessa frågor bedöms vara stort och profileringen kan bidra till att fler elever väljer programmet.

På samhällsvetenskapsprogrammet beslutade barn- och utbildningsnämnden att tillföra inriktningen samhällsvetenskap.

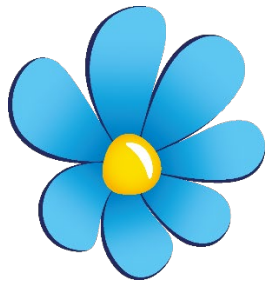
Barn- och utbildningsförvaltningen

Det finns, trots beslutet, en fortfarande stark internationell koppling på Hässleholms Tekniska Skola (HTS), som idag är certifierad EU-ambassadörskola och medlem i EPAS (European parliament ambassador school program). Beslutade nya inriktningar tillsammans med att HTS är certifierad EU-ambassadörskola bedöms skapa förutsättningar för att bibehålla och utveckla det internationella perspektivet i utbildningarna på HTS.

Inom gymnasiets verksamheter pågår därutöver insatser för att utveckla marknadsföringsarbetet för att tydliggöra det mervärde som kan erbjudas elever som väljer att studera i Hässleholm.

I tjänsten

Niklas Persson
Förvaltningschef

Sverigedemokraterna
Hässleholm

Motion

”Återstarta internationella programmet”

Till Kommunfullmäktige i Hässleholm”

Sverigedemokraterna ser med stor skepsis på styrets och dess samarbetspartiers beslut av att lägga ner Internationella programmet som valbar gymnasieutbildning i kommunen.

Denna gymnasieutbildning har varit ett dragplåster till kommunen och en linje att vara stolt över. Den har haft bra rykte även utanför kommunens gränser och borde snarare lyftas och utvecklas än att läggas ner.

Ett något lägre söktryck tolkar vi snarast som en brist i marknadsföringen av programmet. Bättre marknadsföring hade kunnat generera fler sökande både från Hässleholm och våra kranskommuner.

På grund av ovanstående yrkar vi:

-Att internationella programmet startas upp igen och att sök till densamma ska öppnas upp redan till våren 2024.

Hanna Nilsson (SD)

Hanna Sjöstrand (SD)

Kommunfullmäktige

Handläggare
Kommunjurist Magnus Gjerstad
Kansli- och kommunikationsavdelningen

magnus.gjerstad@hassleholm.se

Motion om att göra det enklare att gå från bidrag till arbete

Ordförandens förslag till beslut

I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att motionen ska anses besvarad.

Beskrivning av ärendet

Jens Lindholm (SD) har väckt en motion i fullmäktige, i vilken han anför följande.

Arbetsmarknadsenheten (AME) i Hässleholm är en såväl till kompetens som till budget underskattad verksamhet. Genom att låta förvaltningen ta ett större ansvar kommer långt fler ur utanförskap till egenförsörjning snabbare. AME har framgångsrikt hjälpt personer i utanförskap att nå egen försörjning, men dess fulla potential utnyttjas inte. Idag är det främst genom ekonomiskt bistånd som vägen öppnas till AME, vilket utesluter viktiga grupper. Genom att utveckla AME:s potential med den redan befintliga kompetensen kan fler människor snabbare gå från utanförskap till egen försörjning utan att få behov av ekonomiskt bistånd. Detta gynnar både individerna och kommunen som helhet. AME kan nå sin fulla potential genom följande åtgärder.

1. Samarbete: Möjligheter till ökat samarbete med olika instanser ger fler en chans till egen försörjning tidigt, innan behov av ekonomiskt bistånd uppstår.

Kommunledningsförvaltningen / Kansli- och kommunikationsavdelningen

2. Parallella insatser: Flera instanser efterfrågar parallella insatser i ett samarbete för klienter som finns i åtgärder på andra områden, som t.ex. psykiatri, för att ge dem arbetsrelaterad träning.
3. Offensiv verksamhet: AME kan vara proaktiv och uppsökande för att nå grupper som annars inte når fram till dem.

En tidig och snabb intervention från AME undviker möjligen helt behovet av ekonomiskt bistånd för många grupper. Att ge individanpassad hjälp innan individen når botten ökar chansen dramatiskt att nå framgång. Det resulterar i ökad självständighet, bättre psykisk hälsa, lägre kostnader för ekonomiskt som socialt bistånd och positiva ekonomiska effekter för såväl individer som kommunen.

Med stöd av det sålunda anförda yrkar motionären följande.

- 1) Att utreda ett utökat samarbete med olika instanser inklusive psykiatri, SFI, lärvux, komvux och AF för att ge fler en tidigare och adekvat insats till egen försörjning än i nuvarande förvaltningsregelverk.
- 2) Att utreda möjligheten till parallella insatser för klienter som har åtgärder på andra verksamheter, som t.ex. psykiatri, för att ge dem arbetsrelaterad träning.
- 3) Att utreda de övergripande konsekvenserna av parallella samarbeten som beskrivs i andra uppsatsen för såväl AME som för individen och den kommunala ekonomin.
- 4) Att utreda för- och nackdelar med att AME blir en offensiv, proaktiv och uppsökande förvaltning bland de grupper där man vet att det finns människor som kan få hjälp på AME men som i nuvarande organisation inte får det.
- 5) Att utreda hur möjligheten till självremiss kan implementeras i verksamheten.

Motionen har remitterats till arbetsmarknadsnämnden, som vid sammanträde den 27 februari 2024, § 19, beslutat, inklusive motionären själv, föreslå att motionen ska anses besvarad. Kommunledningsförvaltningen finner inte anledning att göra någon annan bedömning.

Kommunledningsförvaltningen

Amra Salihovic
Biträdande kommundirektör

Hanna Gardell
Avdelningschef

Magnus Gjerstad
Kommunjurist

Bilagor

Motionen

Utdrag från arbetsmarknadsnämndens sammanträde den 27 februari 2024
PM utredning arbetsmarknadsförvaltningen

Sändlista:

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden

§ 19

Svar på motion ”Gör det enklare att gå från bidrag till arbete”

Dnr: AMF 2024/24

Beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar att motionen anses besvarad.

Protokollsanteckning

Sverigedemokraterna lämnar följande protokollsanteckning:

Vi är glada att kunna konstatera att under motionens handläggningstid har många förändringar i organisationen initierats i motionens intentioner genom den omorganisation som påbörjats.

Vi tycker att det ska bli spännande att se resultatet och ser fram mot att följa utvecklingen mot en mer tillgänglig och effektivare förvaltning framgent.

Beskrivning av ärendet

Sverigedemokraterna i Hässleholm har genom en motion ställt till kommunfullmäktige bett kommunen utreda följande avseende Arbetsmarknadsenheten inom Arbetsmarknadsförvaltningen (AMF):

1. Att utreda ett utökat samarbete med olika instanser, inklusive psykiatri, SFI, lärvux, komvux och AF [Arbetsförmedlingen] för att ge fler en tidigare och adekvat insats till egen försörjning än i nuvarande förvaltningsregelverk.
2. Att utreda möjligheten till parallella insatser för klienter som har åtgärder på andra verksamheter, som t.ex. psykiatri, för att ge dem arbetsrelaterad träning.
3. Att utreda de övergripande konsekvenserna i andra-attsatsen för såväl AME som individen och den kommunala ekonomin.
4. Att utreda för- och nackdelar med att AME blir en offensiv, proaktiv och uppsökande förvaltning bland de grupper man vet människor finns som kan få hjälp av AME, men som i nuvarande organisation inte får det.

Arbetsmarknadsnämnden

Justering

Utdraget bestyrkes

**Hässleholms
kommun**

Sammanträdesdatum
2024-02-27

Arbetsmarknadsnämnden

5. Att utreda hur möjligheten till självremiss kan implementeras i verksamheten.

Ärendets tidigare behandling

Arbetsmarknadsnämndens arbetsutskott beslutade 2024-02-06, § 9, följande:

Arbetsmarknadsnämndens arbetsutskott föreslår arbetsmarknadsnämnden att besluta att motionen anses besvarad.

Sänt till:
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

Arbetsmarknadsnämnden

Justering

Utdraget bestyrkes

Handläggare
Philip Gustavsson
Arbetsmarknadsförvaltningen

philip.gustavsson@hassleholm.se

Svar på motion ”Gör det enklare att gå från bidrag till arbete”

Ordförandens förslag till beslut

I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Förvaltningens förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämndens arbetsutskott föreslår arbetsmarknadsnämnden att besluta att motionen anses besvarad.

Sammanfattning

Sverigedemokraterna har i motion bett arbetsmarknadsförvaltningen att utreda möjlighet till och konsekvenser av olika initiativ från arbetsmarknadsenheten, specifikt:

- Samarbete
- Parallella insatser
- Offensiv verksamhet

Svaret adresserar dessa och relaterar dem till redan pågående och planerade processer och förändringar.

Beskrivning av ärendet

Sverigedemokraterna i Hässleholm har genom en motion ställt till kommunfullmäktige bett kommunen utreda följande avseende Arbetsmarknadsenheten inom Arbetsmarknadsförvaltningen (AMF):

1. Att utreda ett utökat samarbete med olika instanser, inklusive psykiatri, SFI, lärvux, komvux och AF [Arbetsförmedlingen] för att ge fler en tidigare och adekvat insats till egen försörjning än i nuvarande förvaltningsregelverk

2. Att utreda möjligheten till parallella insatser för klienter som har åtgärder på andra verksamheter, som t.ex. psykiatri, för att ge dem arbetsrelaterad träning.
3. Att utreda de övergripande konsekvenserna i andra -satsen för såväl AME som individen och den kommunala ekonomin.
4. Att utreda för- och nackdelar med att AME blir en offensiv, proaktiv och uppsökande förvaltning bland de grupper man vet människor finns som kan få hjälp av AME, men som i nuvarande organisation inte får det.
5. Att utreda hur möjligheten till självremiss kan implementeras i verksamheten.

Bilagor

- Svar på motion
- Motion "Gör det enklare att gå från bidrag till arbete"

Sändlista:

Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

Arbetsmarknadsförvaltningen

Martin Franklin

Datum
2024-01-25

Diarienummer

Handläggare
Förvaltningschef Martin Franklin
Arbetsmarknadsförvaltningen
0451-26 85 80
Martin.franklin@hassleholm.se

Svar på motion ”Gör det enklare att gå från bidrag till arbete”

Att utreda ett utökat samarbete med olika instanser, inklusive psykiatri, SFI, lärvux, komvux och AF [Arbetsförmedlingen] för att ge fler en tidigare och adekvat insats till egen försörjning än i nuvarande förvaltningsregelverk.

AMF presenterade under hösten 2023 en omläggning av verksamheten med påföljande förändringar i organisationen. Detta innebär bland annat att AME arbetar mer med kartläggning av individer och förmedling av insatser och mindre med utförande av åtgärder i egen regi. Detta arbetssätt förutsätter i sig ett utökat samarbete med andra samhällsaktörer, inklusive de som nämns ovan.

Gällande samverkan med psykiatri fick AMF 2022-12-05 i uppdrag av kommunfullmäktige att utreda ”frågan om att få fler med psykisk ohälsa att komma ut på arbetsmarknaden, i samråd med omsorgsnämnden och socialnämnden, samt att undersöka möjligheten att ansöka hos Samordningsförbundet Skåne Nordost om ett samverkansprojekt för rehabiliteringsåtgärder med syfte att få fler med psykisk ohälsa i arbete.”

Utredningen redovisades till KS den 2023-05-17 (§ 92). Slutsatserna var i huvudsak att den största utmaningen för att öka sysselsättningen var tillgång till praktik- och andra möjligheter till anpassad närvaro på en arbetsplats samt ökat behov av samverkan kring målgruppen. Delar av utredningen är implementerade genom uppstarten av projekt Gemensam Kraft och genom de utökade samarbetena inom Projekt samverkan. Inom ramen för detta finns en väl fungerande lokal samverkan med psykiatri och primärvård både på individ- och övergripande nivå. Samverkansgruppen och konsultationsteamet arbetar tvärprofessionellt enligt gemensam modell för Skåne Nordost. Det är svårt att se att andra parallella initiativ till utökad samverkan skulle vara prioriterat. Den samverkan som inletts utvecklas hela tiden i positiv riktning och kommer med uthållighet på den inslagna vägen att leverera allt bättre resultat. Denna samverkan utgår från ekonomiskt bistånd. AME är en del i insatskedjan på AMF och AME:s personal spelar en viktig roll i samarbetet. Det är dock inte att rekommendera att AME inleder samarbete direkt med övriga huvudmän utanför redan etablerade

Arbetsmarknadsförvaltningen

Postadress: , 281 50 Hässleholm Besöksadress: Väpnaregatan 13 c Telefon: 0451-26 70 00
E-post: arbetsmarknadsnamnden@hassleholm.se Organisationsnummer: Webb: www.hassleholm.se

forum och parallellt med enheten för ekonomiskt bistånd. Denna riktning skulle vara resurskrävande och gå i en annan riktning än den av samordning och helhet som eftersträvas.

AMF, och därmed AME, har ett gott samarbete med Arbetsförmedlingen, både på det strategiska planer men också på handläggarnivå. Samarbetet med Arbetsförmedlingen sker i enlighet med samarbetsavtalet där vi har en aktiv och stor grupp som träffas regelbundet, samt en levande dialog om hur samverkan kan utvecklas utifrån de målgrupper som omfattas av avtalet.

Den omläggning av arbetssätt som är beslutad i december och som nu införs så skyndsamt och effektivt som möjligt kommer att leda till ett bredare samarbete med andra relevanta aktörer. Detta krävs för att arbeta resurseffektivt med goda resultat.

Att utreda möjligheten till parallella insatser för klienter som har åtgärder på andra verksamheter, som t.ex. psykiatri, för att ge dem arbetsrelaterad träning.

Att utreda de övergripande konsekvenserna i andra -attsatsen för såväl AME som individen och den kommunala ekonomin.

Inom samarbetet kring individer med psykisk ohälsa identifieras cirka 250 individer (januari 2024) med psykiatriska åkommor som har behov av vidare utredning alternativt stödinsatser för att antingen komma vidare mot arbetsmarknaden eller för att kunna bli berättigad till ersättning utifrån en sjukdomsbild.

Inom projektet Gemensam kraft och i projekt Samverkan utarbetas nya sätt att ge adekvata insatser och förbättra samverkan mellan kommunala, regionala (inklusive psykiatri) och statliga huvudmän för denna grupp. Parallella och samordnade insatser är med andra ord ett identifierat behov där ett lovande arbete pågår.

Utöver denna grupp finns självklart en mångdubbelt större grupp individer med psykisk ohälsa som tar sig olika uttryck och utgör olika hinder i processen kring att finna en plats på arbetsmarknaden. Parallella insatser är även här redan idag vanligt förekommande och under pågående utveckling. Att en person är aktuell inom psykiatri eller i någon annan huvudmans verksamhet utesluter med andra ord inte att man har en parallell insats hos AME. Det är snarare arbetssätt och metoder som behöver utvecklas ytterligare vilket inte minst är en anledning till omläggningen av arbetssätt på AME.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Postadress: , 281 50 Hässleholm **Besöksadress:** Väpnaregatan 13 c **Telefon:** 0451-26 70 00
E-post: arbetsmarknadsnamnden@hassleholm.se **Organisationsnummer:** **Webb:** www.hassleholm.se

Målgruppernas behov av insatser mot arbete

- Omkring 100 personer behöver insatser som **samverkan, arbetsförmågebedömningar, pre-rehab** utifrån oklar tillhörighet och oftast ofullständigt utredd psykiatri
- Omkring 70 personer har **behov av mycket anpassat arbete**, främst psykiatriska diagnoser, men även cancer, kår/stroke med kognitiv svikt och lindrig utvecklings-störning. Praktik, ofta in house eller med omfattande handledarstöd hos social aktör eller inom kommunen.
- Omkring 50 personer har huvudsakligen missbruk eller PTSD som hinder, uppskattningsvis runt hälften har behov av platser i **gränlandet mellan sysselsättning av sociala skäl och arbetsprövan**.
- Försäkringskassan anger att de hos omsorgsförvaltningen årligen begär/efterfrågar/samverkar kring stöd för ca 30 individer gällande arbetsförmåga eller i **grundläggande arbetsträning men där Arbetsförmedlingen inte erbjuder insatser inom aktivitetsersättningen**.
- Därutöver utrikesfödda med **svagt språk i behov av sysselsättning** i samverkan med omsorg, **nivå daglig verksamhet** men SOL då rätt till LSS inte kan utredas.

Ju bättre resultat vi kan åstadkomma i vårt arbete med individer som uppstår försörjningsstöd och som har insatser via AME och andra huvudmän desto mer gynnas den kommunala ekonomin. Direkt genom att dessa individer, med rätt stöd, kan få möjlighet till annan försörjning än försörjningsstöd och istället arbeta och betala skatt. Indirekt gynnas kommunen av att individens hälsa och välmående förbättras vilket även gynnar barn, familj och andra närstående.

Att utreda för- och nackdelar med att AME blir en offensiv, proaktiv och uppsökande förvaltning bland de grupper man vet människor finns som kan få hjälp av AME, men som i nuvarande organisation inte får det.

I den nyligen beslutade organisationen och arbetssättet ska tillgängligheten vara hög. Det stämmer att målgruppen som AME kan ta emot, vilket de utredningar som ligger till grund för omorganisationen upprepat konstaterat, att målgrupp ibland varit alltför begränsad av olika projekts inriktningar. Målsättningen i den nya organisationen är att snabbt etablera en basverksamhet som kan ta emot alla i behov av hjälp från AME, och att de nuvarande projekten ska komplettera basverksamheten kring målgrupper som behöver extra stöd eller där utveckling kring stödet behöver ske.

AME:s absoluta kärnfunktion är att ge insatser till individer som uppstår försörjningsstöd i kommunen. AME samordnar även feriearbete i kommunens regi och anordnar en mängd informationsträffar, mässor och andra aktiviteter som för samman arbetsgivare och potentiell arbetskraft. Hög synlighet och närvaro i det offentliga rummet är viktiga ingredienser i att lyckas med alla delar i detta uppdrag. AME kommer som tidigare nämnts att fokusera mer på förmedling av insatser vilket i sig bidrar till en större kontaktyta i samhället.

Utöver detta finns det definitivt anledning att se över möjligheter att göra verksamheten mer synlig, tillgänglig och uppsökande och vi har denna ambition med oss i vårt utvecklingsarbete.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Postadress: , 281 50 Hässleholm **Besöksadress:** Väpnaregatan 13 c **Telefon:** 0451-26 70 00
E-post: arbetsmarknadsnamnden@hassleholm.se **Organisationsnummer:** **Webb:** www.hassleholm.se

Att utreda hur möjligheten till självremiss kan implementeras i verksamheten

AME:s verksamhet är dimensionerad för att kunna ta emot och hjälpa de individer som uppbär försörjningsstöd och som kommer med remiss från enheten för ekonomiskt bistånd, Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan. Förutom resursfrågan är denna princip införd för att individer ska komma till AME ”den rätta vägen” d.v.s. att man som arbetslös varit i kontakt med Arbetsförmedlingen och blivit inskriven där som ett första steg på vägen till ett arbete. Om man som kommuninvånare kontaktar AME utan att ha blivit remitterad står vi givetvis till tjänst med att lyssna in hjälp och råd kring resurser och vad som kan vara ett naturligt nästa steg.

Införandet av en generell självremiss anser vi vara för brett och riskerar att stävja ett effektivt resursutnyttjande. AME vill dock utifrån frågeställningen vidare utreda om det finns personer i specifika situationer eller omständigheter som vi skulle kunna erbjuda hjälp proaktivt även om de inte faller inom de kriterier som nämns ovan.

I tjänsten

Martin Franklin

Förvaltningschef

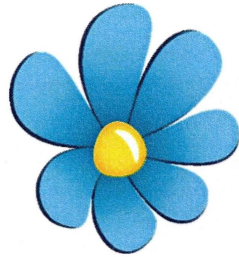
Arbetsmarknadsförvaltningen

Arbetsmarknadsförvaltningen

Postadress: , 281 50 Hässleholm **Besöksadress:** Väpnaregatan 13 c **Telefon:** 0451-26 70 00
E-post: arbetsmarknadsnamnden@hassleholm.se **Organisationsnummer:** **Webb:** www.hassleholm.se

2023-10-23

Sverigedemokraterna
Hässleholm

Motion

"Gör det enklare att gå från bidrag till arbete"

Till Kommunfullmäktige i Hässleholm

HÄSSLEHOLMS KOMMUN
Kommunstyrelsen

2023 -10- 24

Diariennr.

Klass.kod

Handl.

Arbetsmarknadsenheten (AME) i Hässleholm är en såväl till kompetens som till budget underskattad verksamhet. Genom att låta förvaltningen ta ett större ansvar kommer långt fler ur utanförskap till egenförsörjning snabbare. AME har framgångsrikt hjälpt personer i utanförskap att nå egen försörjning, men dess fulla potential utnyttjas inte. Idag är det främst genom ekonomiskt bistånd som vägen öppnas till AME, vilket utesluter viktiga grupper. Genom att utveckla AME:s potential med den redan befintliga kompetensen kan fler människor snabbare gå från utanförskap till egen försörjning utan att få behov av ekonomiskt bistånd. Detta gynnar både individerna och kommunen som helhet. AME kan nå sin fulla potential genom följande åtgärder.

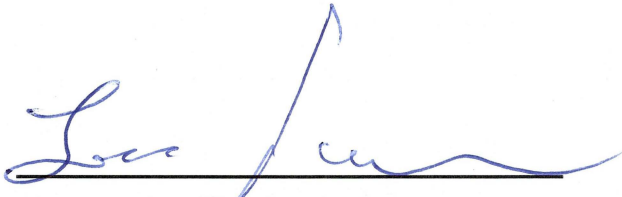
1. **Samarbete:** Möjligheter till ökat samarbete med olika instanser ger fler en chans till egen försörjning tidigt, innan behov av ekonomiskt bistånd uppstår.
2. **Parallella Insatser:** Flera instanser efterfrågar parallella insatser i ett samarbete för klienter som finns i åtgärder på andra områden, som t.ex. psykiatri, för att ge dem arbetsrelaterad träning.
3. **Offensiv Verksamhet:** AME kan vara proaktiv och uppsökande för att nå grupper som annars inte når fram till dem.

En tidig och snabb intervention från AME undviker möjligen helt behovet av ekonomiskt bistånd för många grupper. Att ge individanpassad hjälp innan individen når botten ökar chansen dramatiskt att nå framgång. Det resulterar i ökad självständighet, bättre psykisk hälsa, lägre kostnader för ekonomiskt som socialt bistånd och positiva ekonomiska effekter för såväl individer som kommunen.

Sverigedemokraterna yrkar på grund av ovanstående:

- **Att utreda ett utökat samarbete med olika instanser, inklusive psykiatri, SFI, lärvux, komvux och AF för att ge fler en tidigare och adekvat insats till egen försörjning än i nuvarande förvaltningsregelverk.**
- **Att utreda möjligheten till parallella insatser för klienter som har åtgärder på andra verksamheter, som t.ex psykiatri, för att ge dem arbetsrelaterad träning.**

- **Att utreda de övergripande konsekvenserna av parallella samarbeten som beskrivs i andra -attsatsen för såväl AME som för individen och den kommunala ekonomin.**
- **Att utreda för och nackdelar med att AME blir en offensiv, proaktiv och uppsökande förvaltning bland de grupper man vet människor finns som kan få hjälp på AME, men som i nuvarande organisation inte får det.**
- **Att utreda hur möjligheten till självremiss kan implementeras i verksamheten.**

Jens Lindholm (SD)